VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

Z VESTNIKOVIM

VLAKOM 2. JUNIJA ZA ŠPAS NA KRAS!

— Osemsto bralcev VESTNIKA bo tokrat odpotovalo v Sežano. Ogledali si bodo svetovno znano kobilarno Lipico, enkratno kamnito mestece Štanjel, pršutarno Šepulje, kraško vinsko klet, starinski botanični vrt, lepote podzemeljskega kraškega sveta in še marsikaj!

POSEBNA PRESENEČENJA!

Časa do odhoda vlaka je malo, zato pohitite s prijavami, ki jih sprejema uprava VESTNIKA v Murski Soboti na Titovi 29.

— **Cena izleta le 400 din. To je malo, če računate, da boste gostje ekskluzivnega hotela v Lipici!**

TUDI LETOS VAGON ZA MLADE!

Pohitite s prijavo, VESTNIKOV VLAK SE NE BO IZNEVERIL TRADICIJI!

VOZNI RED VESTNIKOVEGA VLAKA

MURSKA SOBOTA	04.50	01.25
BELTINCI	04.56	01.19
VERŽEJ	05.05	01.10
LJUTOMER	05.13	01.02
LJUTOMER-MESTO	05.14	00.59
IVANJKOVCI	05.28	00.47
ORMOŽ	05.38	00.37
PTUJ	05.58	00.17
LJUBLJANA	08.30	21.44
SEŽANA	10.20	19.55

VESTNIK

Murska Sobota, 24. maja 1990 ● Leto XLII ● Št. 19 ● Cena 7,70 din

»Obljubljam, da bom za domovino . . .« In kaj in kje je domovina? Slovenski fantje naj bi v prihodnje služili v Sloveniji, kjer je njihov dom, jezik . . . Ali pa so to morda le pobožne želje vseh, ki so morali kilometre in kilometre od svojih domačih, v kraje, ki jih še nikdar niso videli, za nekatere pa sploh še slišali niso. Potem pride eno leto drugačnega življenja, za marsikoga drugačnega razmišljanja. Pride orožje, povelja, straža . . . Bo kateri od slovenskih fantov čutil kanček zadovoljstva, če bo daleč od doma dobil vsaj puško, ki je bila včasih last domače teritorialne obrambe? Mladi naborniki še ne vedo, kaj jih čaka, njihovi občutki pa vsemu navkljub niso najboljši. Mnogi dvignejo kozarec — ki utopi vse skrbi . . .

LIK

Foto: Nataša Juhnov

PROIZVODNI IN IZVOZNI DEFICIT

Četrtletni rezultati sicer ne dajejo prave slike o gospodarjenju, pa tudi primerjave niso realne, vendar podatki, ki so že na voljo, kljub vsemu opozarjajo, da se tudi v pomurskem gospodarstvu nadaljujejo nekatere negativne težnje iz lanskega leta. Gibanje obsega industrijske proizvodnje je še naprej neugodno, saj je ta nižja kot v enakem lanskem obdobju. Z izjeno lendavske občine, kjer je industrijska proizvodnja večja za 5,6 odstotka, so v ostalih treh občinah v letošnjem prvem četrtletju zabeležili padec, znižanje proizvodnje pa je najbolj očitno v radgonski občini, kjer je le-ta nižja za 11,5 odstotka. V tej občini je padec najbolj očiten v Radenski in Tovarni polnilne opreme in v radgonskih Mesoizdelkih, med pomurskimi podjetji z močno zmanjšano proizvodnjo pa omenimo še rogašovski Liv, soboško Platano, ljutomerski Murales in še kakšno bi lahko dodali. Kot že rečeno, pa so te primerjave zelo nerealne in bo že čez nekaj časa slika lahko povsem drugačna. Drugače si je tudi sicer težko razlagati podatek, da je v ljutomerskem Imgradu proizvodnja večja za 46, v lendavski Nafti pa za skoraj 45 odstotkov.

Skrb zbujajoči pa so tudi podatki o pomurskem izvozu in uvozu v letošnjih prvih treh mesecih. Skupni izvoz je v tem obdobju dosegel vrednost 287 milijonov dinarjev in je za 9 odstotkov manjši kot pred letom dni, močno pa se je povečal uvoz. Če je imelo v zunanjetrgovinski menjavi Pomurje vedno suficit, je tokrat pokritost uvoza z izvozom nekaj manj kot 97-odstotna. Največje znižanje izvoza je bilo v lendavski občini, kjer le-ta ni dosegel niti tretjine vrednosti izvoza v enakem lanskem obdobju, medtem ko so za dvakrat več izvozila podjetja iz radgonske občine. Za razmišljanje k vsemu temu pa dodajmo še podatek, da sta v letošnjem prvem četrtletju samo soboška Mesna industrija Pomurka in Zunanja trgovina ABC Pomurke uvozili meso v vrednosti več kot 105 milijonov dinarjev. Je tudi to nož v hrbet pomurskim živinorejcem?!

Ludvik Kovač

PLASTENKE PEPSI — prva skupna naložba

V Boračevi so v četrtek začeli polniti pepsikolo v plastenke — Prva skupna naložba Pepsi Cole in Radenske — Roger A. Enrico, predsednik in generalni direktor Pepsi Cole Worldwide Beverages, optimističen in verjame v uspešnost nadaljnjega sodelovanja.

Minuli teden je bilo v Radencih še posebej slovesno, saj so v Boračevi začeli polniti pepsikolo v plastenke PET. Pred približno mesecem smo pospremili na pot prvo steklenico te svetovno znane osvežilne pijače, tokrat pa plastenke. Tako sta izpolnjeni prvi dve nalogi iz pogodbe, ki sta jo Pepsi Cola in Radenska podpisali decembra lani. 1,5-litrske plastenke so tudi prvi konkretni rezultat skupne naložbe obeh podjetij (vložili sta 5 milijonov dolarjev). Čeprav ima Pepsi Cola v Jugoslaviji 9 polnilnic, bo izključni polnilec in dobavitelj pepsikole v plastenkah Radenska. Worldwide Beverages, enota Pepsi Cole, ki se ukvarja s polnjenjem brezalkoholnih pijač, deluje v 150 državah in ustvarja promet v vrednosti 5,8 milijard dolarjev. Celotna družba je ena najbolj uspešnih izdelovalcev za splošno porabo, vodilna pa je pri polnjenju brezalkoholnih pijač, pripravi gotovih prigrizkov in restavracijah za hitro pripravljeno hrano.

Pepsi Cola je v Jugoslaviji navzoča 23 let, lani so prodali več kot 50 milijonov litrov pepsikole v državi, upajo pa, da se bo prodaja z uvedbo plastične embalaže močno povečala. Čeprav je multinacionalka v naši državi navzoča skoraj pol stoletja, pa je šele z Radensko sklenila prvo skupno naložbo v Jugoslaviji, prav tako pa je Roger A. Enrico prvi predsednik Pepsi Cole, ki je obiskal Jugoslavijo. Tega so še posebej veseli tudi predstavniki na Dunaju. (Nadaljevanje na 3. strani)

Kako so Verženci bika na türen vlekli

Ob letošnjem prazniku narcis so si vrli Verženci privoščili osrednjo predstavo na svoj račun ali na račun svoje bistroumnosti, ki jo je v Okroglih o Veržencih opisal tudi Manko Golar. Več o dogajanju v Verženju boste našli v fotoreportaži na 24. strani.

LiK in N. Juhnov

VESTNIKOV POSLANSKI KLUB

Vsako zadnjo sredo v mesecu bo v uredništvu Vestnika in Radia Murska Sobota poslanski klub. Poslanci iz pomurskih občin bodo imeli možnost sporočiti javnosti, kaj in kako delajo. Da pa jih ne bi spraševali samo novinarji, vabimo k sodelovanju tudi naše bralce in poslušalce. Svoja vprašanja lahko pošljete pisno na uredništvo Vestnika, Titova 29/1, ali pa nas vsako zadnjo sredo v mesecu od 8.00 do 12.00 pokličete po telefonu na številko 22-403. Pri pisnem sporočanju vprašani imate možnost postaviti vprašanje določenemu poslancu, ki bo na vašo pobudo posebej povabljen v klub.

Prva vprašanja pričakujemo do srede, 30. maja, ko bo ob trinajstih v našem uredništvu prvo srečanje s poslanci.

Štajerski Slovenci uradno priznani kot narodnostna skupnost

Ob 35. obletnici podpisa avstrijske državne pogodbe prihaja iz dunajskega manjšinskega centra zgodovinska vest: avstrijsko ustavno sodišče je štajerskim Slovencem priznalo status narodnostne skupnosti, hkrati pa so polnopravno zajeti v delo centra. Ob tem pa se zapleta pri njihovi pravici do materinščine, kar je za zdaj tolikšna politična ovira, da je zvezna vlada Avstrije sklenila preložiti razpravo in sklepanje o manjšinskošolskem zakonu.

Sicer pa poglejte na 2. stran in v rubriko Portreti iz diaspore.

BIM d. o. o.

Murska Sobota

Ciril-Metodova ulica 50

Telefon: 22 218

Za prvo osemletko proti kanalu

nagrajuje naročnike

VESTNIKA

- pri BIMU vam dajemo posojilo do 6 mesecev brez obresti
- za nekatere izdelke cene znižane tudi čez 40 %
- PRI BIMU IMAMO VSAK DAN KAJ NOVEGA IN VAS PRIČAKUJEMO S PRIJETNO POSTREŽBO!

Odprto od 6.30 do 20. ure zvečer.

Čimprej postanite naročnik VESTNIKA, če to še niste.

Kmalu bomo izžrebali štiri naročnike, ki bodo prejeli lepa darila

Gambrinus je ime, ki odžeja

talis

Vestnikov koledar od 24. do 30. maja

24. maj, četrtek, Suzana — vnebohod
25. maj, petek, Urban
26. maj, sobota, Zdenko
27. maj, nedelja, Janez
28. maj, ponedeljek, Emil
29. maj, torek, Magda
30. maj, sreda, Ivan

Nadaljevalo se bo spremenljivo vreme, v popoldanskem času so možne plohe.
Pregovora za ta teden

Če na Urbana sonce sije, jesen polne sode nalije.

Če se Urbanu sonca zahoče, bo tudi poletje suho in vroče.

VREME

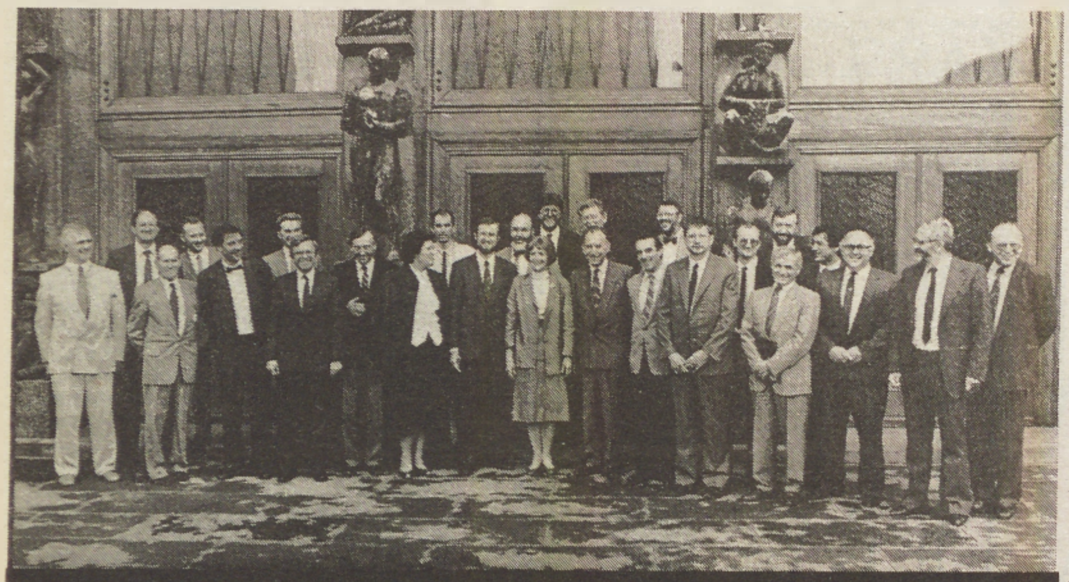

Skupinska slika nove republiške vlade — v ozadju pročelje skupščinske stavbe.

UKAZ IN ODREDBA

Iz Beograda je prišel ukaz, da je treba vse orožje, ki ga posedujejo teritorialne enote po vsej državi, nemudoma preseliti v objekte, ki jih nadzoruje redna vojska. Nastala je zmeda. Nekatera občinska vodstva teritorialne obrambe so brez pomislekov storila kakor je bilo zaukazano, druga so imela pimisleke in so čakala na mnenje republiških civilnih organov. Zadevo je obravnavalo tudi Predsedstvo Republike Slovenije, ki je odredilo, da orožje ostane tam, kjer je bilo doslej uskladiščeno, vendar, to je bilo že nekoliko potem . . .

Novi republiški sekretar za ljudsko obrambo, Janez Janša, je na seji vlade povedal, da je za ukaz vedel le republiški štab Teritorialne obrambe Slovenije. Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo je svoj ukrep utemeljil s podatkom, da je bilo v zadnjem času več poskusov kraje orožja in streliva iz objetkov TO. Kot je povedal Janša, so dva takšna primera po sicer nepotrjenih informacijah zabeležili na Hrvaškem.

Vse skupaj, povezano s pretnjami novega predsednika Predsedstva SFRJ Borisava Jovića, ni več politična, temveč igra s pravim smodnikom.

O neodvisnosti Slovenije

Po zmagi opozicijskega bloka Demos so v Sloveniji vse bolj žive težnje po večji neodvisnosti od Beograda. Vodilni politiki demokratične opozicije, ki bodo v Ljubljani prevzeli oblast, pa tudi priznani znanstveniki in gospodarski strokovnjaki menijo, da je možna popolna neodvisnost Slovenije.

Jože Mencinger, znan gospodarski strokovnjak, ocenjuje, da bi kratkoročno gledano Slovenija za neodvisnost plačala razmeroma visoko ceno, dolgoročno pa bi se odcepitev od Jugoslavije izplačala. Mencingerjeve teze so bile objavljene skupaj z drugimi prispevki na temo »Slovenska neodvisnost« v posebni izdaji Nove revije, ki so jo v Beogradu označili za neke vrste separatistični manifest. Sklicujoč se na Zavod za planiranje Slovenije, Mencinger razlaga, da bi začasna izguba jugoslovanskega (srbskega) trga, ki bi bila posledica odcepitve, Slovenijo sicer težko prizadela, vendar bi to tudi primoralo industrijo in gospodarstvo k hitrejši preusmeritvi na Zahod in bi pospešilo odpiranje tržnega gospodarstva. S samostojnostjo bi Slovenci ogromno privarčevali, ker ne bi več dajali denarja za zvezno administracijo in za armado. Prekinjen bi bil tudi odliv denarja za nerazvite v Jugoslaviji, piše zahodnonemški Die Welt.

SPOR OKROG MANJŠIN

Avstriji pać ne uspe, da bi zadovoljivo razrešila svojo manjšinsko zakonodajo. Prejšnji teden je zvezna vlada zaradi protesta štajerskega dela ljudske stranke preložila razpravo in sklepanje o zakonu o manjšinskem šolstvu, ki bi urejal te zadeve tudi za štajerske Slovence in za gradiščanske Hrvate.

Po popisu prebivalstva leta 1981 so na Štajerskem našteli 890 Slovencev, po ocenah manjšinskega centra na Dunaju pa jih je okoli 5000. Na Gradiščanskem so našteli 18.650 Hrvatov, po omenjenih cenitvah pa jih je 25 do 30 tisoč.

Do zapleta je prišlo skoraj natanko ob 35-letnici podpisa avstrijske državne pogodbe, katere člen 7 zagotavlja pravice Slovencem na Koroškem in Štajerskem ter Hrvatom na Gradiščanskem.

Orožje je občinska last

Teritorialna obramba je bila formirana pred 22 leti, takoj po sovjetski intervenciji v tedanji ČSSR leta 1968. Definirali so jo kot najbolj množično obliko oboroženega odpora proti morebitnemu agresorju, s svojimi prostorskimi in manevrskimi enotami pa naj bi delovala predvsem v zaledju. Pogledi na njen razvoj so bili velikokrat zelo različni. Medtem ko so na zvezni ravni hoteli TO kot sestavni del oboroženih sil razvijati po nekakšnih enotnih obrazcih, so se v slovenskem predsedstvu, ki je po ustavi odgovorno za stanje in razvoj TO v Sloveniji, vselej zavzemali za večjo prilagojenost organiziranosti, usposobljenosti in opremljenosti enot in štabov potrebam, možnostim in seveda specifičnostim posameznih občin, mest in krajevnih skupnosti. Izkušnje so pokazale, da je bila takšna odločitev na mestu. Smernice za razvoj, opremljanje in oborožitev TO, ki v Jugoslaviji šteje skoraj milijon mož, se oblikuje na zvezni ravni, financiranje pa je v izključni pristojnosti posameznih republik. Orožje slovenskih enot TO, ki ga je po novem treba bolj varno shraniti, je torej v celoti last posameznih družbenopolitičnih skupnosti (občin, mest) in njihovih enot teritorialne obrambe.

HAMBURGER STANDARD

V jugoslovanski »strokovni« javnosti je tečaj dinarja sumljiv, ker prevladujejo trditve, da je dinar precenjen. Popolnoma nasprotno trditev pa nam ponuja najnovejši »hamburger indeks« londonskega časopisa The Economist. Za kaj gre? Ta ugledni tednik za gospodarska vprašanja primerja paritete kupne moči v več kot 50 državah, kjer ima znana firma Mc Donald svoje restavracije in v katerih prodajajo znamenite hamburgerje. Ti predstavljajo nekakšno »košarico hrane«, ki ima povsod po svetu enake količine mesa, kruha, solate, sira in omake in ki je povsod pripravljena na enak način.

»Hamburger standard« dokazuje, da je dinar podcenjen za 61 odstotkov in da bi dolarski tečaj moral biti 7,27 dinarja namesto sedajega 11,72 dinarja. V Beogradu lahko kupite hamburger za 1,3 dolarja, v New Yorku pa stane 2,20 dolarja. Skozi hamburgerski indeks so za 31 do 14 odstotkov precenjeni tudi nizozemski guldni, španske pezete in zahodnonemška marka, kot piše Gospodarski vestnik.

Smo en sam Agrokomerc

Jugoslovanska gospodarska kriza se je na koncu pokazala kot kriza našega odnosa do denarja. Nikoli nas niso učili, da je denarja malo, učili so nas, da je denar umazan. Negativen odnos do denarja je naš odklonilni odnos do podjetništva.

Država z denarjem ni gospodarila, temveč ga je uporabljala. Kjer je denar bil, ga je jemala in ga dajala tja, kjer so ga potrebovali. Država nikoli ni bila malenkostna; nikoli ni spraševala, koliko denar stane, ko ga je tiskala ali najemala v tujini, nikoli tudi ni povedala, kolikšna je njena cena denarja. Njen denar ni imel cene.

Ko smo v svojem otroškem obdobju tržnega gospodarjenja zaslutili, da je denar redka dobrina, smo se razdelili: eni smo ostali brez njega, drugi so se začeli z njim igrati. Po otroško.

Tako smo od zablode, da je denarja v izobilju, prišli do zablode, da denar množi samega sebe. Vsa država je pravzaprav verjela tisto, kar je na ameriškem Wall Streetu zadnja leta verjela peščica do skrajnosti izurjenih in denarju predanih mladih borznih mešetarjev: da se denar množi neodvisno od drugih dobrin.

Sodili smo Abdiću, toda namesto da bi takrat obsodili sistem jugoslovanskega finančnega čudaštva, smo osebi, ki je to čudaštvo na najboljši možni način izkoristila, sodili zaradi protirevolucionarnosti.

Kakšno čudaštvo! Šele zdaj, ko smo (dokončno?) odvrgli ideološki plašč svoje usodne zmote, ugotavljamo, da smo vsi skupaj en sam Agrokomerc. Kazen bomo odsedeli kolektivno.

(po Delu)

Partijski »dopusti«

Okrnjeno predsedstvo CK ZKJ je pred tedni nekaj sto zaposlenih poslalo na dopust, da ob pomanjkanju dela ne bi po nepotrebnem kurili elektrike in delali še drugih stroškov. Odšli so torej ljudje na dopust, toda že čez teden dni so v dnevnem časopisju lahko prebrali cekajevsko ponudbo o zakupu 6 tisoč kvadratnih metrov prostora v partijskem nebotičniku v Novem Beogradu. »Kam bomo pa potem šli v službo,« so se spraševali dopustniki. Zadeva postaja iz dneva v dan bolj jasna; rešili so se »tehnološkega presežka« in s ponujeno najemnino 300 tisoč mark bi zagotovili delovanje tistih, ki niso odšli »na dopust«.

To pa še ni vse. Vedno bolj se utrjuje mnenje, da so poslopja republiških komitejev ZK gradili nekoč z denarjem iz zvezne partijske blagajne. Narodna radikalna stranka, ki ima svoj sedež v Beogradu, trdi, da je partijski nebotičnik v Novem Beogradu last vseh jugoslovanskih davkoplačevalcev.

Iz Beograda piše

Televizije kar naprej prirejajo razpravljanja o federalizmu in konfederalizmu kot o nečem znanstveno že zdavnaj definiranem, praktično pa še vedno neuresničenem, in sicer na takšen akademski način, kot so to počeli globokoumneži v časih, ko je bilo moderno razpravljanje o tem, katerega spola so angeli, če sploh so katerega.

Mistifikacija (kon)federalizma se je tolikanj razmahnila, da je že skoraj povsem zameglila realnost.

Nazadnje smo bili priča razpravljanj o tem, kdo je na maksimirskem stadionu začel vsesplošni navijaški pretep med navijači in oboževalci Dinama in Crvene zvezde, klubov, ki nista dobila prostora na igrišču, ki je namenjeno nogometnim srečanjem, ker je bil šport izrinjen zaradi nenadnih silovitih gladiatorskih iger navijačev.

Zanimivo je, da so bili gledalci na zahodni tribuni tudi ob tej priložnosti mirni, pa so jim kljub temu varnostniki pokadili s solzivcem, ko so jih vmešali nasprotniki v splošni zmešnjavi pri umiku s svojih severnih pozicij proti južnim.

V pojasnjevanju dogajanj so predstavniki ene in druge strani zatrjevali, da so bili vsega tega krivi oni drugi in šele dokumentarni posnetki televizije Beograd so odkrili, da je bila napetost enaka že pred začetkom spopada, kajti navijači niso prišli na nogomet, temveč na pretep, in je torej povsem zanemarljivo vprašanje, ali je (bila) najprej kokoš ali pa jajce.

Kakor se razpravlja o (kon)federaciji, tako se torej razpravlja tudi o (kon)frontaciji!

Sholastičnost

V politiki in športu se očitno dogaja nekaj istega. Nogomet kot šport naj zbližuje ljudi, toda dogaja se nekaj povsem drugega. Politika je desetletja razglašala bratstvo in enotnost, ustvarila pa je nekaj povsem drugega.

Iskanje krivcev za to je povsem jalov posel. Kakor je tudi jalovo zmagoslavje po najnovejših volitvah, češ da je ljudstvo odločalo in odločilo. Vprašanje pa je, ali je bilo tako?

Vsi gledalci neodigrane tekme med beograjskim in zagrebškim klubom namreč niso sodelovali v pretepu. Vsaj tretjina je bila le opazovalcev. Tudi za volivce v zadnjih volitvah se ve, da niso vsi sodelovali pri izbiri kandidatov najrazličnejših strank. Okrog tretjina jih je ostala med opazovalci.

Vprašanje je torej, kaj se bo zgodilo v prihodnosti, ko bo tekma ponovljena na nogometnem in političnem igrišču?

Prihodnost je, tako kot tudi ljudstvo, nepredvidljiva. Optimisti menijo, da bodo zdaj nevtralni opazovalci dogajanj prevladali v razumnem preseganju sedanjega neracionalnega stanja. Pesimisti se bojijo, da se bodo sedanji neopredeljeni opazovalci v prihodnosti obrnili tako, da se bodo razmerja še poslabšala.

Tačas, ko so delavski interesi zanemarjeni, je zelo težko ugibati o tem, kam se bo nagnila tehtnica, vendar je že očitno, da delavci že zahtevajo več zase in svojo prihodnost, in sicer ne glede na svojo osebno politično pripadnost. Od ljubezni se namreč ne da živeti, saj gre ljubezen skozi želodec. Tudi samo od iger se ne da živeti, saj je tudi v geslu: »Kruha in iger« kruh na prvem mestu.

Sholastika pa pri vsem tem prav nič ne pomaga! Treznim ljudem, tistim, ki jih politika ni opijanila, je že zdaj povsem jasno, da je s to sedanjo neizživljeno demokracijo marsikaj narobe. Spomnijo se na primer dejstva, da je bil Tuđman Titov general in da je bil Bučar kapetan Ozne, da je bil Drašković šef kabineta Mike Tripala in da je marsikateri sedanji superdemokrat začel kariero v komunistični partiji.

Logika govori ljudem, da se tačas potegujejo za vrh oblasti kjerkoli že, vmesni ljudje, nekakšna nekdanja druga garnitura, ki se je prej čutila zanemarjeno, ker pač ni imela dovolj moči, da bi se izrazila, pa je čakala na svoj trenutek in misli, da ga je ta trenutek dočakala.

Prave stvari pa šele prihajajo, mislijo povprečni ljudje, tisti, ki jim politika ni cilj niti potreba, pa imajo moč razsodnika na političnih prizoriščih. Razumljivo je, da čakajo na čas, ko bodo sedanji politični prenapeteži morali pokazati zdaj še svoje skrite karte in potem bo pač delovala selekcija. Ostaja le še vprašanje, ali se je selekciji mogoče izogniti? In kaj bi to pomenilo?!

Viktor Širec

globus

BUDIMPEŠTA — Madžarsk... pretekli teden dobila koali... do, v kateri so predstavniki ... skega demokratičnega foruma, ... visne stranke drobnih posestnikov ... Krščanskodemokratske ljudske ... ke. Med ministri je tudi nekaj ... visnih strokovnjakov. Uradno je ... zela nova vlada oblast v torek.

RIM — Dva brata in štiri ... banske družine Popa so se ... bra 1985 kot politični begunci ... v italijansko veleposlaništvo ... Šele prejšnji teden so albanske ... sti dovolile, da so begunce z letalom odpeljali v Rim.

DUNAJ — V zvezi z grožnjami ... jih je izrekel novi predsednik ... sedstva SFRJ dr. Borisav Jović ... slanec avstrijskega zveznega parla... menta Karel Šmolle od zunanjega mi... nistra A. Mocka zahteval naj ... po možnosti zamrzne svoj ... goslovanski vladi, kolikor ... šno napadalno stališče do ... in Hrvaške še nadaljevalo.

PRAGA — ČSFR ... koncept varstva meja, po ... bi vojaške enote na meji ... policija. To naj bi storili ... dveh letih. V tem času ... odstranili tudi minska ... ograje in drugo.

BUDIMPEŠTA — Strokovnjaki ... Madžarske, Italije, Avstrije in Jugo... slavije so dosegli soglasje, ... stekle priprave za gradnjo ... Dunaj — Budimpešta — Beograd ... ga — Budimpešta — Zagreb — Reka ... Budimpešta — Ljubljana — Trst ... kratkem bodo razpisali ... sklenili pogodbe o gradnji ob so... vanju domačega in tujega kapitala.

NEW DELHI — Ciklon, ... sajal nad zvezno indijsko državo ... dra Pradeš, je zahteval ... 600 ... veških življenj. Veter je pihal s ... trostjo do 230 kilometrov na uro.

TIRANA — Kot je izjavil ... sekretar ZN P. de Cuellar, ... banija dovoliti verske obrede v ... kvah, ki so bile zaprte leta 1967.

MOSKVA — Sovjetski obrambni minister maršal D. Jazov je ... ju za Izvestja izjavil, da zdru... Nemčija ne more postati članica ... ta NATO, ker bi to porušilo »stra... ško ravnovesje«.

PARIZ — Francija ... konca leta izgnati 16 tisoč ... nezakonito živijo na njenem ozemlju. Francoski premier Rocard je ... se je število teh ljudi od ... lo. Dodatno bodo zavarovali tudi ... jo z Italijo, ki je dolga ... 300 kilometrov.

globus

OB 35. OBLETNICI PODPISA AVSTRIJSKE DRŽAVNE POGODBE

PRAVICA DO MATERINŠČINE — OVIRA ZA ŠTAJERSKE SLOVENCE!?

Najprej zgovoren podatek: »Pri popisu prebivalstva leta 1981 so na avstrijskem Štajerskem našteli 890 Slovencev, po ocenah manjšinskega centra na Dunaju pa jih je okoli 5000. Na Gradiščanskem so našteli 18.650 Hrvatov, po omenjenih cenitvah jih je 35.000 do 30.000.« Čemu ga navajamo oz. povzemamo po Delovem dopisniku iz Celovca? Zato, ker se — sodeč po razvoju dogodkov na avstrijskem in evropskem političnem prizorišču — napoveduje »pomlad« tudi za peščico štajerskih dvojezičnežev; kajpak v duhu in po črki avstrijske državne pogodbe (ADP) z določenimi izvedbenimi zakonskimi predpisi. Toda »pravica štajerskih Slovencev do materinščine je očitno tolikšna politična ovira, da je avstrijska zvezna vlada sklenila preložiti na kasnejši čas razpravo in sklepanje o manjšinskošolskem zakonu,« smo zvedeli sredi minulega tedna, ko je bila tudi 35. letnica podpisa ADP. »Ljudska (krščanskodemokratska) stranka ÖVP je namreč zavrla t. i. ›veliko rešitev‹, sprejem zakona o manjšinskem šolstvu ne le za deželo Koroško, marveč tudi za gradiščanske Hrvate in štajerske Slovence«.

Čeprav se kulturno društvo 7. člen za avstrijsko Štajersko, doslej edina organizacija dvojezičnega prebivalstva v Radgonskem kotu, okrog Leibnitza/Lipnice in Deutschlandsberga, ne omenja, je gotovo v ozadju vsega dogajanja. Sama si namreč ta čas izjemno prizadeva za uvedbo pouka slovenščine v šole na obmejnem območju. »Voditelj ÖVP in podpredsednik vlade Riegler je, kot kaže, klonil pod pritiski štajerskih strankarskih kolegov in tako so to točko dnevnega reda v vladi odložili za 14 dni. To je zbudilo ogorčeno reakcijo koroškega deželnega glavarja, voditelja svobodnjakov Haiderja in njegovega namestnika, socialističnega prvaka Ambrozyja. Haider je ostro protestiral in terjal od zveznega kanclerja Vranitzkega, naj čimprej skliče ›vrhunski sestanek‹ z voditelji treh koroških strank in deželnima glavarjema Štajerske in Gradiščanske ... Haider je v manjšinskih ... slej ko prej za vseavstrijsko ... tev. S tem, da je Riegler popustil ... zahtevi štajerske ÖVP, naj ... ditev manjšinskega šolstva ... jansko omejili na Koroško, ... stala zamuda, spričo ... bili zdaj možni drugi ... manjšinskem vprašanju, ... Haider. Gre za javno ... dvojezično šolo v Celovcu ... podlagi razsodbe ustavnega so... dišča, pa tudi za odprtje ... čne trgovske akademije v ko... škem glavnem mestu.« Sicer ... je socialistični predsednik ... brozy ob 35. obletnici podpisa ADP, katere 7. člen zagotavlja pravice Slovencem na Koroškem in Štajerskem ter Hrvatom na Gradiščanskem, izjavil: »Ža... stno je, da je ravno ob tej ob... tnici ÖVP izrekla svoj veto pri izpolnitvi določil avstrijske državne pogodbe, ki zadevajo ... stvo.«

Omembe vredno je še ... da sta predstavnika gradiščan... skih Hrvatov Franjo Schruiff ... koroških Slovencev dr. Matevž ... Šturm zagrozila z novimi to... mi pri ustavnem sodišču pa ... pri evropskem razsodišču, ... sprejeli zakonske osnutke ... manjšinskega šolstva, ki so ... zdaj odložili. Nova zakonodaja je namreč potrebna po tem, ... ustavno sodišče 15. decembra ... ni razglasilo za protiustavno ... določil koroške manjšinske ... ske zakonodaje. Prebujanje ... nja štajerskih Slovencev na ... tično prizorišče Avstrije je ... očiten in dovolj pomemben ... njihov razvoj in obstoj.

B. ...

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Kot kaže, nestrinjanje s Hrvati in Slovenci ne pomeni konca sveta.

(Oslobođenje, Sarajevo)

xxx

Namesto za razvoj Kosova daje Srbija republiškemu sekretariatu za notranje zadeve veliko denarja — 100 milijonov dolarjev.

(Politika ekspres, Beograd)

xxx

To, da se je posameznim poslancem smejala cela Slovenija, ni zasluga televizije temveč gospodov, ki so priredili tako izjemen cirkus.

(Neodvisni dnevnik, Ljubljana)

PLASTENKE PEPSI

(nadaljevanje s prve strani)

Na tiskovni konferenci je novinarje predvsem zanimalo, če bodo tuji partnerji izpolnili obljube in pomagali Radenski pri uveljavitvi na ameriškem trgu, prav tako pa, če bo pri poslu s Sovjetsko zvezo, kjer naj bi Pepsi Cola kupila polnilno opremo, sodelovala tudi Tovarna polnilne opreme Radenske. Odgovor je bil pritrdilen.

Še več optimističnih napovedi pa smo slišali pozno popoldne, ko se je končal skupni pogovor predsednika in predstavnikov Pepsi Cole ter zveznega ministra za ekonomske odnose s tujino Ferija Horvata, predsednika Gospodarske zbornice za Slovenijo Marka Bulca, predstavnika Ljubljanske banke Metoda Rotarja, generalnega direktorja Radenske Herberta Šeferja ter drugih. Gospod Enrico je bil po pogovoru veliko bolj optimističen, saj je spoznal, da so po vseh uresničenih gospodarskih reformah v Jugoslaviji še velike možnosti dodatnega sodelovanja. Marko Bulc je povedal, da je še posebej velikega pomena podpis pogodbe, s katero je določeno, da bo Radenska v prihodnjih desetih letih izvozila na ameriški trg svoje izdelke v vrednosti 10 milijonov dolarjev, prav tako pa jim bo Pepsi Cola pomagala pri prodaji na drugih svetovnih tržiščih, kjer ima razvito svojo prodajno mrežo.

Feri Horvat, nekdanji generalni direktor Radenske, sedaj zvezni minister za ekonomske odnose s tujino, pa je poudaril: »Prav gotovo ni naključje, da je gospod Enrico omenil pomen vseh ekonomskih sprememb v Jugoslaviji, saj je izboljšanje gospodarskih razmer vsekakor pomembno za uspešnost dolgoročnega sodelovanja.« Gospodarska menjava med Jugoslavijo in ZDA je vsako leto večja, prav tako pa je čedalje tesnejše in intenzivnejše finančno sodelovanje. Sodelovanje Pepsi Cole in Radenske je po njegovem mnenju zelo velika zadeva, ki presega normalno dosedanje sodelovanje tako po obsegu kot tudi po kakovosti. Horvat je še dejal: »Mislim, da je Pepsi našla pravega partnerja in da boljšega v Jugoslaviji ne bi mogla najti. To ne govorim le zato, ker sem sentimentalno vezan na to firmo in ta kraj. Tu je tradicija, znanje. Je številka 1 pri polnjenju brezalkoholnih pijač v Jugoslaviji. Tole je zakon, ki ni nastal iz ljubezni na prvi pogled, saj smo se s Pepsi Colo začeli pogovarjati že pred desetimi leti, ko smo iskali multinacionalko, s katero bi se povezali.«

Bernarda B.-Peček

Vogrinčič in Tropenauer

V občini Gornja Radgona bodo v vladi v glavnem člani Demosa — Predsednik skupščine občine Alojz Vogrinčič, mandatar Anton Tropenauer — Dušan Zagorc umaknil kandidaturo.

V torek dopoldne so se na prvi seji zbrali novoizvoljeni delegati Skupščine občine Gornja Radgona. Na ločenih sejah so najprej izvolili predsednike in podpredsednike zborov. Z delom so najprej opravili v zboru združenega dela, kjer je izmed dveh kandidatov za predsednika dobila potrebno večino Irena Petek-Ferenc iz Radenske (protikandidat je bil Alojz Verzel iz VG Kapelje), podpredsednik pa bo Tone Mlakar iz Elrada (za isto funkcijo je kandidiral tudi Drago Kaučič iz Avtoradgone). V zboru krajevnih skupnosti je bil za vsako funkcijo predlagan le po en kandidat in ona sta dobila potrebno večino; zbor bo vodil Peter Cvetkovič, pomagal mu bo Rudolf Štelcl. Nekoliko dlje je trajala seja družbenopolitičnega zbora, saj so se morali najprej odločiti, ali bodo upoštevali pritožbi Draga Horvata (ZSMS) in Marjana Novinšca (SZ). Menili so, da je to zadeva, ki jo morajo rešiti znotraj strank in potrdili delegate družbenopolitičnega zbora. Na prvi seji so izvolili le podpredsednico, to bo Ivanka Klemenčič (Demos), ki je dobila več glasov kot Marjan Hladen. Kandidata za predsedniško funkcijo, Danilo Tirš (ZSMS) in Franko Zarman (Demos) sta dobila enako število glasov, zato bodo volitve ponovili na naslednji seji.

Precej več časa pa je bilo potrebno za izvolitev najvišjih občinskih funkcij, saj so se vsi kandidati še pred volitvami predstavili. Alojz Vogrinčič, kandidat Demosa, je dobil 33, Peter Fridau (ZKS-SDP) pa 22 glasov. Tudi podpredsednik bo Demosov, to bo Ivan Rorko, ki je prav tako dobil 33 glasov, Vinko Rous pa 24. Mandatar, ki bo do 12. junija sestavil novi izvršni svet, je Toni Tropenauer.

BBP

MESO OKUŽENIH BIKOV NI NEVARNO

Tako zatrjujejo strokovnjaki ŽVZ, kjer je virusno obolenje zredčilo število živali — Okužba z Gorenjske? Nakup uvoženih bikov

Na seji soboškega izvršnega sveta (še starega) so največ pozornosti namenili kmetijskemu področju. Tako so sprejeli poročilo o uresničitvi lovsko-gojitvenega načrta lovskih organizacij v letu 1989 in načrt odstrela za leto 1990. Podatki za tekoče leto kažejo, da so bila odstopanja pri posameznih vrstah divjadi, odstrel prepelic je bil višji pri srnjadi in jelenjadi. Zaradi neustreznega sodelovanja med prizadetimi panogami v okolju je nekoliko slabši tudi obseg biotehničnih vlaganj v lovišča. Za letos pa so vsem lovskim organizacijam v občini naročili, da naj bi obvezno vlagale najmanj pet fazanov na sto hektarjev površin v svojem okolišu, sicer jim bodo prepovedali odstrel male divjadi. Soglašali so tudi z ribiško-gojitvenim načrtom za letos.

Posebno pozornost pa je vzbudila informacija Živinorejsko-veterinarskega zavoda za Pomurje o nedavnem zakolu večjega števila bikov zaradi virusnega obolenja. Po besedah strokovnjakov gre za dokaj nedolžno in prikrito bolezen, pri čemer se je virus najverjetneje prenesel iz čred na Gorenjskem. Zdaj razmere že obvladujejo in zatrjujejo, da za človeka uživanje takega mesa ni nevarno. Zaradi preventive veljajo strogi karantenski ukrepi, uničena semena pa bodo nadomestili z uvozom mladih bikov. Člani soboškega izvršnega sveta so podprli takšno usmeritev ŽVZ v Murski Soboti, ki je pomemben selekcijski center za širše območje. Zato so odločno zoper vsakršne zakulisne igrice. Oboji pa so se zavzeli za ustanovitev posebne skupine strokovnjakov in drugih zainteresiranih, ki bi lahko prispevali k oblikovanju širše ocene s terena.

Na seji so obravnavali tudi predloga komasacijskih postopkov v katastrskih občinah Domanjševci in Križevci, popravek občinskega proračuna in pripombe na osnutek odloka o odvažanju komunalnih odpadkov.

Milan Jerše

ŠOLSTVO

Kakšne pogodbe in čigavi člani?

Osnutek kolektivne pogodbe za učitelje in vzgojitelje, ki so ga ponudili v razpravo Svobodni sindikati Slovenije, obljublja oziroma prinaša manj spodbudno nagrajevanje prosvetnih delavcev, kot je v občini Murska Sobota to urejeno sedaj. Najbrž gre za tisti del plačila, ki se nanaša na zagotovljeni (nacionalni ali republiški) program, ki naj bi ga v prihodnje enotno financirala Republika Slovenija, niso pa zajeti možni občinski »dodatki«. Pogodba pa sicer predvideva 11 tarifnih skupin v razmerju 70:175 odstotkov med najnižjo (čistilec) in najvišjo (delavec s VII. stopnjo izobrazbe). Učiteljem, ki nimajo ustrezne izobrazbe, bo izračunan osebni dohodek po njihovi dejanski izobrazbi, tarifa pa se bo za vsako leto delovne dobe povečala za 0,5 %. Učitelji pa bodo imeli možnost, da si pridobijo naziv učitelj mentor, učitelj svetovalec in učitelj svetnik, in v teh primerih se jim bo povečala tarifa za 20 odstotkov. Tedenska učna obveznost pa bo od 18 (učitelj materinščine) do 22 ur (učitelj telesne vzgoje).

To je nekaj ugotovitev, ki smo jih slišali pretekli petek na seji občinskega odbora delavcev v vzgoji in izobraževanju, ki deluje pri občinskem svetu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije v Murski Soboti. Posebne vsebinske razprave pa o tem sicer ni bilo, ampak so se prisotni bolj razgovorili, v kateri sindikat naj se včlanijo prosvetni delavci. Na šole so namreč dobili dvoje različnih pristopnih izjav — za članstvo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije (Ravnikov sindikat) in za članstvo v Sindikatu delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti (Tkalčev sindikat). Kot kaže, se na osnovnih šolah odločajo večinoma za včlanjevanje v sindikat, s katerim so že doslej dobro sodelovali, še posebej z občinskim svetom v Murski Soboti, in to je bil Ravnikov sindikat; v srednjih šolah pa se menda nagibajo za članstvo v branžnem (Tkalčevem) sindikatu, čeprav je le-ta še vedno formalno konstitutivni del Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Nastala, pa je zmeda, ki jo bo potrebno čimprej razčistiti. Seveda pa ima vsak posameznik pravico, da se odloči, kakor želi. Najbrž pa ne bo ravno dobro, če se bodo prosvetni delavci sindikalno preveč porazdelili.

Jože Graj

Skupščinsko zasedanje v Ljutomeru

ŽUPAN V DRUGEM KROGU

Prvo skupno sejo vseh treh zborov ljutomerske skupščine je vodil Ljubo Jakelj, poslanec v zboru občin republiške skupščine. Navzoče je pozval h kulturnemu obnašanju ter jih obvestil, da je verifikacijska komisija ugotovila, da je od 66 navzočih 63 delegatov. Začasni poslovnik so sprejeli z nekaterimi spremembami, od katerih je najpomembnejša tista, da je izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov izvoljenih in ne navzočih poslancev.

Predsednik občinske volilne komisije Mitja Berce, ki naj bi podal poročilo te komisije, je zbrane opozoril, da so ga dobili z gradivom, in jih obvestil, da tako on kot podpredsednik te komisije Ivo Šumak nepreklicno odstopata. Tako sta se odločila zaradi podtikanj in očitkov na račun dela komisije. Po krajši razpravi so navzoči sklenili, da naj skupščina poskrbi, da se dvomi razjasnijo ob pomoči ustreznega sodišča.

S tajnim glasovanjem so se poslanci izrekli za poklicno opravljanje funkcije predsednika skupščine občine. Po predstavitvi demosovega kandidata za to funkcijo Mirka Preloga je poslanka Jelica Jelen prebrala pismo drugega kandidata za župana Miha Magdiča, ki ga je predlagala Kmečka zveza ob podpori SZDL in ZKS-SDP. Miha Magdič je delegatom poslal pismo, ker se seje sam iz zdravstvenih razlogov ni mogel udeležiti. Po prvem krogu glasovanja je Mirku Prelogu manjkal le en glas, da bi bil izbran za župana, kar pa mu je uspelo po drugem krogu. Podpredsednica skupščine občine je postala Jelka Rostaher. Izvršni svet bo tudi v prihodnje vodil Franc Štrakl, ki je dobil 43 glasov, njegov tekmec Silvo Potočnik pa 18. Njuna programa sta sicer zelo podobna, oba prihajata tudi iz vrst prenoviteljev, le da je slednjega predlagal Demos. Novi izvršni svet naj bi se konstituiral v enem mesecu. Predsednik zbora združenega dela je postal Jože Špindler, podpredsednica Marjana Ljubec, družbenopolitični zbor bo vodil Vlado Potočnik, podpredsednik pa je Franc Lubi. V zboru krajevnih skupnosti nihče ni dobil dovolj glasov, zato bodo vodilne v tem zboru izbrali na naslednjem skupščinskem zasedanju.

Izbrani funkcionarji so obljubili, da se bodo zavzemali za hitrejši razvoj občine, ki spada med manjše in slabše razvite v Sloveniji, saj bo le razumna politika prispevala k izboljšanju gospodarskega položaja. Menili so, da je infrastruktura še posebej pereč problem. Pri razpravi o racionalizaciji več področij pa niso pozabili niti na TO in civilno zaščito.

Poslanec Tomi Nemec je na zasedanju družbenopolitičnega zbora predlagal, naj uprava javne varnosti na zahtevo občinskih služb poroča skupščini o preiskavi prostorov OK ZSMS, ki je potekala brez ustreznega naloga.

Lidija Kosi

PRVO ZASEDANJE VEČSTRANKARSKE SKUPŠČINE OBČINE LENDAVA

Predsednik občine nov, vlada stara

V ponedeljek ob 22.15 so v Lendavi sklenili prvo zasedanje občinske skupščine, ki se je začelo ob 15.15 in je trajalo 7 ur.

Poslanci so se najprej sešli na ločenih sejah, kjer so bila poročila o izidih volitev, nato pa naj bi sprejeli poslovnik o delu občinske skupščine. Ker so bile nanj v posameznih zborih pripombe, so imenovali medzborovsko komisijo, ki je po enournem delu dokument priredila tako, da je bil sprejemljiv za vse zbore. Ti so potem nadaljevali z volitvami svojih predsednikov in podpredsednikov. Za predsednika družbenopolitičnega zbora so izvolili **Stanka Geriča** iz Črenšovec, podpredsednik pa je postal **Štefan Lutar** iz Žižkov, oba pa je predlagal Demos. V zboru združenega dela so za svojega predsednika izvolili **Vendla Ostriča** iz Lendave, ki ga je predlagal delaški svet podjetja Integral — Naravno zdravilišče Lendava. Za podpredsednico pa je bila na predlog skupine delegatov izvoljena **Terezija Donko** iz Lendave. Predsednik zbora krajevnih skupnosti je postal **Štefan Magyar** iz Kota, podpredsednik pa je **Andrej Nemec** iz Dolline, oba pa je predlagal Demos.

Poslanci lendavske občinske skupščine pa so za predsednika občinske skupščine lahko izbirali med tremi kandidati. Največ glasov (31) je dobil 31-letni **Ciril Pucko** iz Turnišča, ki ga je predlagal Demos; Leon Alt, kandidat ZKS-SDP, je dobil 20 glasov, Janez Bukovec, ki ga je predlagala Madžarska narodnostna samoupravna skupnost, pa je prejel 4 glasove. Za predsednika je sicer glasovalo 57 poslancev, vendar sta bili dve glasovnici neveljavni. Vsi trije zbori lendavske občinske skupščine imajo 60 poslanskih mest (vsak po 20). Za podpredsednika občinske skupščine pa so izmed dveh kandidatov izvolili **Ivana Špilaka** iz Turnišča, ki je dobil 46 glasov. Anton Horvat iz Žižkov pa je zbral 9 glasov. Oba je predlagal Demos. Dve glasovnici nista bili veljavni.

Kljub dolgotrajnem zasedanju pa lendavski občinski skupščini ni uspelo izvoliti predsednika izvršnega sveta oziroma mandatarja za sestavo nove občinske vlade, čeprav sta bila dva kandidata. Štefana Vida je predlagal Demos, Štefana Gjerkeša pa skupina delegatov. Volilna komisija je ugotovila, da sta dobila vsak po 28 glasov, torej neodločeno, poleg tega pa tudi manj, kot je sicer za zmago določeno s poslovnikom. Ta tudi onemogoča ponovno glasovanje, pa tudi ponovno kandidiranje, zato bodo do 28. maja predlagali enega ali več **novih** kandidatov. Marsikateremu poslancu je bilo žal, ker noben kandidat ni dobil večine, kajti oba sta dokaj dobro predstavila svoja programa.

Po izvolitvi pa je imel krajši nagovor tudi novi predsednik, diplomirani ekonomist Ciril Pucko. Pozval je k sožitju ne glede na strankarsko opredelitev; dejal je, da bo občanom na voljo vsako sredo po 16. uri, na seje občinske ksupščine pa bodo vabili tako porabske Slovence kot predstavnike matičnega naroda Madžarov.

Š. Sobočan

Bogatejše socialno delo v Lendavi

Center za socialno delo v Lendavi želi dati svojemu delu bogatejšo in novo obliko dela. Samo individualna obravnava posameznika je mnogo preozka oblika dela, zato jo mislijo dopolniti z novimi oblikami, ki jih uvajajo ali še imajo večji centri — tam, kjer imajo v ta namen več denarja in usposobljenih delavcev. Poskušali bodo torej tudi v lendavskem Centru za socialno delo, razmišljajo o projektu sodelovanja Centra s šolami, morda bi začeli tudi s klubom ostarelih. Svoje delo torej želijo odpreti navzven, se približati ljudem in njihovemu življenju. Za to pa bodo potrebovali pomoč in sodelovanje še drugih strokovnjakov ter seveda občinsko podporo.

mh

MURSKA SOBOTA

DELOVNI PRAZNIK PROSVETNIH DELAVCEV

Prosvetni delavci občine Murska Sobota so pretekli četrtek praznovali svoj dan. To seveda ni bilo praznovanje v pravem pomenu besede — povsod so imeli reden pouk — ampak so pripravili le skupno slovesnost, na kateri so podelili letošnje nagrade in priznanja občinske izobraževalne skupnosti in si ogledali predstavo A. Kertesza Vdove, s katero je v soboški kinodvorani Park ob tej priložnosti gostovalo Mestno gledališče ljubljansko.

Letošnji nagrajenci so bili: Jože Gutman, učitelj z OŠ v Puconcih, Kristina Marič, učiteljica z OŠ pri Gradu, Ivanka Radovanović, učiteljica OŠ I v Murski Soboti, Rozalija Totič, vzgojiteljica s Hodoša, in Marusja Uhernik, profesorica na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve v Murski Soboti. Kolektivno občinsko priznanje pa so podelili OŠ III v Murski Soboti. Vsem nagrajencem je ob tej priložnosti spregovoril in jim čestital novoizvoljeni predsednik občinskega parlamenta Andrej Gerenčer.

Običajnega družabnega srečanja pa tokrat ni bilo, razen v lastni režiji, kdor si ga je pač privoščil.

J. G.

Srečanje medicinskih sester

V počastitev mednarodnega dne medicinskih sester so se prejšnji teden srečale medicinske sestre Pomurja, članice svojega stanovskega društva. Srečanju so dale kulturno, strokovno in problemsko vsebino.

V kulturnem programu sta sodelovala moški pevski zbor iz Beltinec ter gledališki igralec Rajko Stupar, ki je interpretiral šest pesmi Helene Ravnič, dobitnice letošnjega zlatega znaka, ki ga podeljujejo najzaslužnejšim medicinskim sestram Slovenije. Predstavil je tudi odlomek iz Povesti o dobrih ljudeh.

Medsebojni človeški odnosi je bilo naslovljeno strokovno predavanje, udeleženke pa so menile, da bi o tem morali večkrat spregovoriti, saj so prav medicinske sestre sooblikovalke človeškega stika in odnosa in tudi same so ob tem nemalokrat v psihičnem stresu. Pravijo, da jim manjka znanja s področja medsebojnih stikov in medčloveških odnosov, ki pa bi ga lahko pridobile z izobraževanjem na visoki šoli. In prav pri tej zahtevi in želji nimajo pravega razumevanja, čeprav poudarjajo, da je medicina eno, zdravstvena nega pa drugo, druga druge ne izključujeta, ampak bi se lahko in morali dopolnjevati ter tako dosegli tisto najvišjo raven skrbi za bolnika, človeka.

mh

Zbor združenega dela je nadstrankarski

Posebna izjava predsedstva občinskega sveta soboških sindikatov — Strankarska opredelitev v ZZD je nesprejemljiva

Ker so posamezne stranke pošiljale svojim delegatom tudi vabila za strankarsko opredelitev, je predsedstvo občinskega sveta Zveze svobodnih sindikatov v Murski Soboti sprejelo posebno izjavo, ki so jo naslovili na predsednika in sekretarja skupščine občine ter sredstvom javnega obveščanja. V njej zatrjujejo, da je strankarska opredelitev delegatov v zboru združenega dela občinske skupščine nesprejemljiva. »Delegati zbora združenega dela morajo namreč biti zastopniki vseh delavcev volilne enote in ne zgolj ene politične stranke. Ob opredelitvi za strankarsko pripadnost bi namreč delegati, predvsem v zboru združenega dela izigrali zaupanje delavcev, ki so jih izvolili v svojih delovnih okoljih. V smislu poglabljanja demokratičnih odnosov v vseh treh zborih Skupščine občine Murska Sobota predlagamo delegatom, da naj se o pomembnejših zadevah opredeljujejo trajno in ne javno s posamičnim izjavljanjem. Posamično izjavljanje namreč ni v duhu dosedanjih želenih demokratičnih procesov, ampak zgolj ugotavljanje strankarske discipline delegatov,« so med drugim zapisali v posebni izjavi predsedstva občinskega sveta Zveze svobodnih sindikatov v Murski Soboti.

Na koncu pa so še dodali, da bo tudi v tem mandatnem obdobju soboški sindikat uporabljal v občinski skupščini določila slovenske ustave, v primerih, ko bo šlo za socialne in ekonomske pravice delavcev, pa bo v skupščino prihajal s pobudami, predlogi in stališči, kar bo zagotovo imelo pozitiven učinek na delo občinske skupščine.

M. Jerše

Kaj je v zborničnem ognju?

Ena od najpomembnejših nalog gospodarske zbornice je prav gotovo tudi pomoč delovnim organizacijam pri iskanju oz. snovanju novih proizvodnih programov — za nove dejavnosti ali preusmeritev proizvodnje. Kakšna so prizadevanja Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje na tem področju?

»Lahko povem, da si že dlje časa zelo prizadevamo, da bi v Pomurje pridobili določene nove programe. To seveda ne gre enostavno, ker morajo biti programi ustrezni glede ekonomičnosti, ekologije in drugih zahtev. V ta namen smo vzpostavili več stikov prek zborničnega sistema, konzularnih predstavništev ali kako drugače tudi s firmami v tujini. Največ si obetamo predvsem od Avstrije. Tako je že pripravljen osnutek predpogodbe s firmo Kermet iz Celovca oz. holdinško družbo Rodag AG za izdelavo okrog 10.000 kosov stilnih hrastovih in sploh dragih vrat, in ta program je ponujen Lesni industriji Platana v Murski Soboti. Firma Kermet je pripravljena vložiti okrog 2,2 milijona nemških mark za tehnološko opremo, okrog 500.000 DEM naj bi bil delež Unitehne iz Trebnjega, 2 milijona DEM pa predstavlja vrednost Plataninih (sedaj neizkoriščenih) prostorov. Ker gre za novo dejavnost, bi lahko zaposlili čez 50 novih delavcev, proizvodnja pa bi bila namenjena v glavnem za izvoz.

Dokaj daleč smo prišli tudi v pogovorih s firmo Peterka iz avstrijske Radgone, ki se zanima za prenos dela svoje proizvodnje v Krog v Murski Soboti. Dogovorili smo, da bomo začeli z izdelovanjem vzorcev in potem bomo uskladili norme, cene in vse drugo.

V ognju imamo še nekaj drugih stvari. Tako se z eno od avstrijskih firm dogovarjamo za izdelovanje oken in vrat, kar bi ponudili Mizarstvu Ljutomer in enoti Mizarstvo v okviru Gradbeno-obrtnega podjetja Graditelj-Komuna Beltinci. Prav tako si prizadevamo, da bi prišlo do ustanovitve mešane firme s partnerjem iz Belgije in Ino Nafto Lendava za program lendapor. Znana so tudi naša prizadevanja za sodelovanje med avstrijsko firmo Steiyr-Puch in Livom Rogašovci oz. Avtoradgono. Prav tako smo se v Freiburgu v Zvezni republiki Nemčiji pogovarjali o možnostih sodelovanja Elrada in Radenske, z Italijo pa so bili pogovori v zvezi z obratom gumbov, ki naj bi deloval v okviru soboške tovarne Mure. Nova priložnost za navezavo stikov pa bo tudi razstava v okviru Domusa na Dunaju, ki bo konec maja. Seveda pa mora biti to v prvi vrsti interes gospodarskih subjektov, gospodarska zbornica pa je pripravljena pomagati, kolikor je v njeni moči,« nas je seznanil predsednik MGZ Koloman Cigut.

Jože Graj

S STROKOVNIM DELOM ZA JASNO PRIHODNOST

Na prvi seji novega parlamenta občine Murska Sobota so za novega predsednika izvršnega sveta izvolili Ivana Obala, diplomiranega ekonomista iz Murske Sobote, zaposlenega v Skupni finančni organizaciji ABC Pomurke. DEMOS-Združena opozicija je v obrazložitvi predloga zapisal, da je kandidat primeren za mandatarja izvršnega sveta, saj je pripravljen na dialog z vsakim in o vsakem vprašnju ne glede na sobesednikovo politično, versko ali drugo prepričanje. Svoje znanje in sposobnost je pripravljen žrtvovati za hitrejši razvoj občine in s tem tudi republike Slovenije. Ivan Obal prevzema funkcijo predsednika občinske vlade v težavnih gospodarskih in političnih razmerah, zato so pred njim in pred občinskim izvršnim svetom odgovorne naloge. Kako se lotiti urejanja razmer, je bilo izhodiščno vprašanje, ki smo ga zastavili novemu predsedniku izvršnega sveta.

IVAN OBAL: Najodgovornejše funkcije v občini prevzemamo v času, ki je gospodarsko in politično zelo nestabilen, zato nam je vsem, tako strankam iz Demosa, kot strankam, ki so na drugi strani te politične pahljače, skupna želja, da zagotovimo razmere, ki nam bodo že čez nekaj let omogočile izhod iz krize, v katero smo zašli v minulih štiridesetih letih. Iz te bitke moramo priti kot zmagovalci in tako zagotoviti sebi, kot tudi generacijam za nami jasno prihodnost, ki je v tem trenutku žal še nimamo.

To pomeni, da je skupni cilj isti in je treba strankarske interese pustiti ob strani?

IVAN OBAL: Točno tako. Do volitev in med volitvami smo bili strankarsko obarvani, saj smo takrat dokazovali, kateri programi so boljši in smo tako pridobivali volilce. Volitve so zdaj mimo, razmerje sil je znano in v prihodnje se bomo morali posvetiti predvsem strokovnemu delu.

Znane so trenutne gospodarske razmere v občini. Proizvodnja pada, navzoč je problem presežkov delovne sile, novih programov skorajda ni ali pa jih je zelo malo . . . Gotovo bo reševanje teh vprašanj ena osnovnih nalog novega izvršnega sveta?

IVAN OBAL: Reševanje nekaterih vprašanj je neodložljivo, zato je razumljiva tudi naglica, v kateri je bila vzpostavljena nova republiška vlada. V čim krajšem času bo potrebno sestaviti tudi občinsko vlado, saj imam tudi sam dolgoletne izkušnje v gospodarstvu in moram reči, da v tako neurejenih razmerah zadnjih 20 let skorajda nismo bili. Delni vzrok za to je tudi brezvladje, v katerem smo se znašli v tem prehodnem obdobju, in ki je gotovo pustilo svoje posledice. Zato moramo čim prej vzpostaviti občinsko vlado in začeti z izvajanjem našega programa. Njegova osnovna naloga je, da zagotovi možnosti za normalno gospodarjenje, proizvodnja pa spet normalno steče. Proizvodnja v zadnjem času nam je preveč padla, da bi lahko ostali brezbrižni. Osnovno je torej, da zagotovimo razmere, da se bo v začetku proizvodnja zadržala na določeni ravni, takoj nato pa jo moramo začeti oživljati. To bo glavna naloga novega izvršnega sveta, seveda v okviru pristojnosti, ki jih imamo, veliko pa pričakujemo tudi od povezave z republiškim izvršnim svetom. Republiška vlada, ki prihaja na krmilo, je namreč v svoj program uvrstila tudi skrb za hitrejši razvoj tistih območij, ki so iz takšnih ali drugačnih razlogov v preteklosti zaostala in imenovan je bil celo podpredsednik, ki bo skrbel za skladnejši razvoj celotne republike. Seveda bomo tudi mi skušali prodreti s svojimi razvojnimi koncepti in skupaj z izvršnimi sveti preostalih pomurskih občin zagotoviti hitrejši razvoj tega območja v okviru Slovenije. Potrebne bodo nekatere korenite spremembe, saj analize kažejo, da koncept hitrejšega razvoja manj razvitih območij, ki je veljal in ki še velja, ni rodil sadov.

V tržnem gospodarstvu morajo seveda v prvi vrsti podjetja sama poskrbeti za svoj razvoj. Kljub vsemu pa vlada ob tem ne bo mogla stati povsem ob strani?

IVAN OBAL: Nedvomno je zagotavljanje inicialnih programov in inicialnih sredstev za razvoj oz. preustroj gospodarstva ena pomembnih nalog izvršnega sveta, vendar ne odločilna in tudi ne izključna. Tu je namreč še izpostava gospodarske zbornice kot tudi drugih inštitucij (banke), v povezavi s katerimi bomo delali pri tem razvoju. Bo pa moral biti ta razvoj spodbujan tudi od drugje, saj izkušnje iz preteklosti kažejo, da niti sredstva iz akumulacije podjetij na tem območju niti kadri, s katerimi razpolagamo, niso dovolj, da bi preustroj in dodatni razvoj dosegli sami. Manjkajo nam predvsem strokovnjaki za posamezne usmeritve in s tem problemom se srečujemo tudi pri sestavi novega občinskega izvršnega sveta. Ena od pomembnih nalog bo zato tudi pritegnitev teh strokovnjakov v Pomurje, seveda pa bo potrebno zagotoviti ustrezen sistem nagrajevanja. Mnogi so namreč od nas odšli ravno zato, ker so dobili v razvitih centrih za svoje delo tudi veliko boljše plačilo. Vzpostaviti bo potrebno neko normalno razmerje v osebnih dohodkih med našo občino in območji, ki nam naše strokovne kadre odtegujejo.

Kako razmišljate o razbremenjevanju gospodarstva in v povezavi s tem o položaju družbenih dejavnosti?

IVAN OBAL: Na ravni občine se veliko ne bo dalo narediti, saj je bila lani v Sloveniji opravljena določena centralizacija zbiranja prispevkov in s tem tudi izpolnjevanja obveznosti. V prizadevanjih za razbremenjevanje gospodarstva smo v preteklosti delali napake, zato tudi ni bilo rezultatov. Razbremenjevanje se mora začeti tako, da najprej ugotovimo, kaj obremenjuje gospodarstvo, nato pa se dogovorimo, katere od družbenih dejavnosti lahko pogrešamo in koliko. Najprej je treba racionalizirati trošenje, ne pa zgolj znižati prispevne stopnje, vsi porabniki pa ostanejo. To je ena pot in ta je primarna, v ekonomski teoriji pa je še drug način reševanja tega vprašanja. Če bi prihodke v podjetništvu povečali, in ni razlogov, da jih ne bi, potem bi bila tudi relativna obremenitev manjša in iskati moramo tudi to pot. Analizirati je potrebno vse izgube v gospodarstvu, saj so te krepko višje od izdatkov za družbene dejavnosti, in če odpravimo vzroke teh izgub, se poveča število tistih, ki plačujejo prispevke, in tudi to je eden od načinov razbremenjevanja gospodarstva.

Ludvik Kovač

PRAVILOM IGRE SE NE MORE OGNITI NIHČE!

Zasedanje občinske skup[...] Murski Soboti, ki je bilo [...] prav prvo snidenje poslanc[...] treh zborov v novi sestavi, [...] zalo, da so mnenja o pravi [...] kraciji in pravni državi še [...] dokaj različna. Zato je bil [...] kateri novoizvoljeni delega[...] grenjen. Ali bo usklajevanje [...] prihodnje uspešno, pa je seveda [...] drugo vprašanje. Vsakdo se [...] mreč mora držati sprejetih p[...] igre, sicer bo demokracija le m[...] tva črka na papirju.

Kranjski primer, ko je [...] nje zborov skupščine občine [...] di najrazličnejših zapletov [...] celih sedem ur, se je žal [...] tudi na sestanku novoizvoljenih [...] delegatov občinske skupščine [...] Murski Soboti. Ali pa tudi [...] čo, saj bodo novoizvoljeni [...] dati že kaj kmalu spoznali, da [...] ne čaka nič kaj lagodno [...] v delegatskih klopeh. Zato je [...] do neke mere razumljivo [...] enega izmed kmetov, da ga [...] čaka živina, in zasebnega [...]

KOMENTAR

ka, ki je moral delati pozno [...] da se je lahko brezskrbno udeleži[...] tega zasedanja, ki ga vsaj [...] gotrajnosti lahko uvrstimo [...] posebna. Upajmo le, da se kaj [...] kega več ne bo ponovilo, sicer [...] še peščica najbolj vztrajnih [...] slancev izgubila voljo in politi[...] kondicijo za parlamentarno od[...] čanje.

Verjetno nismo daleč od [...] ce, če prvo snidenje soboških po[...] slancev v strankarsko [...] skupščini ocenimo za normalne [...] porodne krče. Težave, ki so [...] kmalu začele, pa so samo [...] pričakovanja, da bo že na [...] ob volitvah novega vodstva veliko [...] zapletov. Pokazalo se je, da [...] Demos skušal prilagoditi [...] igre svojim interesom. Hili [...] priča poskusom, da bi nikmo [...] čil občinskega odloka predlag[...] kandidate za funkcionarje občin[...] ske skupščine. Nezakonit[...] pa ne sme biti nikjer, če se že [...] ko zavzemamo za popolno demo[...] kracijo. Pri tem so bili zanimivi [...] tudi različni pogledi opozicije, [...] rej prejšnjih vodilnih političnih [...] organizacij, ki zdaj očitno ni [...] več tako monolitne kot v preteklo[...] sti. Levi blok je namreč [...] stopal povsem drugače, [...] predstavniki teh strank zastopali [...] le lastne interese.

Na srečo je vendarle [...] zdrav razum delegatov, ki niso [...] teli še bolj zapletati zadev in so [...] pač sprijaznili s spremembami [...] omenjenega občinskega odloka [...] Demos si je ob tem gotovo [...] oddahnil, saj v nasprotnem pri[...] ru svoje kandidatke za predsedni[...] co občine, ki je bila poprej [...] pričljivo premagana, sploh ne [...] mogel predlagati. In potem so [...] iz Demosovih opogumljenih [...] pojavili še dodatni predlogi, ki [...] so jih delegati zavrnili. To se [...] najbolj jasno pokazalo ob njiho[...] vem predlogu, da bi o svojih pr[...] hodnjih funkcionarjih glasovali [...] ločeno in ne na skupni glasovnici, [...] s čimer bi volilni postopek še [...] lekli. Morda je treba tudi v [...] iskati vzrok, zakaj so pri glaso[...] nju dobili manj glasov, kot so s[...] va pričakovali.

Po dolgotrajni razpravi, v k[...] ri so bili navzoči že utrujeni [...] besedičenja enih in istih oseb, [...] zadeve vendarle privedli k srečne[...] mu koncu. Ostal pa je [...] grenak priokus, da je bilo [...] ravnanje še najbolj neodgovorno [...] do volilcev, ki so zaupali svoj [...] na novo izbranim odbornikom [...] pričakovali, da bodo [...] tudi delali drugače kot [...] Upajmo le, da je bila to [...] neprijetna epizoda v snovanju [...] ve parlamentarne demokracije [...] da bodo poslej vse stranke [...] več posluha za resnost [...] kar kričijo po sposobnih ljudeh.

Milan J[...]

Za zdravstvo brez politike

Pa se je zganilo tudi na zdravstveni sceni Slovenije, za kar so poskrbeli zdravniki, združeni v svojo stanovsko organizacijo, ki so se zbrali na letnem srečanju v Titovem Velenju. Že lep čas je bilo pravo mrtvilo, nastalo po preoblikovanju interesnih skupnosti ter propadlih poskusih postavitve na svet novega zakona o zdravstvenem varstvu in razpravah o zasebnem zdravniškem delu, ki niso mogle roditi sadu, ker so na eni strani ponujale roko, hkrati na drugi (po predlogih) pa nož v hrbet.

Zdravniki so povzdignili svoj glas takoj po tem (morda naključno), ko so vladna mesta zasedli novi ljudje, takoj ko so videli, s kom bodo imeli opravka, ter jih morda s svojimi zahtevami tudi presenetili ali našli nepripravljene. Vladi so dali vedeti, da so močni in da so tu, pa ne samo njej, ampak vsem strankam, da morajo računati na to, da vprašanje zdravstva pripada predvsem zdravstveni stroki, zdravnikom in še najmanj političnim organizacijam. Javnosti pa so pokazali, da so ostali kljub pluralizmu močni v svoji stanovski organizaciji, ki postavlja tudi močne zahteve. Prva je večji delež narodnega dohodka za zdravstvo, boljše vrednotenje dela zdravstvenih delavcev, vpogled v razdeljevanje zdravstvenega dinarja ter odprava administrativnih in finančnih organizacij, ki vplivajo na odnos med zdravnikom in bolnikom, zdravstvom in ljudmi. Zasebno zdravstvo mora postati kaj več kot samo beseda, hitro pa se mora pripraviti tako dolgo porajajoči se Zakon o zdravstvenem varstvu, pri katerem morajo sodelovati tudi zdravniki, stroka. Sistem bo moral omogočiti stalno strokovno izpolnjevanje zdravnikov, njihovo železo v ognju pa je še ustanovitev slovenske zdravniške zbornice.

Zdravniki torej zahtevajo svoje mesto v družbi, vidnejše, bolje vrednoteno in spoštovano, mesto, ki bi ne bilo tako lahko premakljivo od političnih, strankarskih odločitev. Zdravniki želijo zdravstveno avtonomijo.

Majda Horvat

SKUPŠČINA OBČINE MURSKA SOBOTA RAZPISUJE

JAVNO DRAŽBO

1. Osebnega avtomobila ZASTAVA 101 M/1300, leto prve registracije 1979,
   izklicna cena 12.000,00 din.
2. Osebnega specialnega vozila CIMOS-DAK, leto prve registracije 1984,
   izklicna cena 8.000,00 din.
3. Odvzetih in najdenih predmetov (kolesa z motorjem, kolesa in drugo)

Javna dražba bo 26. maja 1990 ob 9.00 na dvorišču gradu v RAKIČANU.
Pred pričetkom na dan javne dražbe morajo interesenti za osebne avtomobile plačati 10 % varščine.
Prometni davek za osebne avtomobile plača kupec.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
gradbenik p. o.
LENDAVA

Delavski svet splošnega gradbenega podjetja Gradbenik, p. o., Lendava razpisuje v skladu s statutom podjetja dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. Direktorja podjetja

z naslednjimi posebnimi pogoji:
a) visoka ali višja izobrazba gradbene oziroma ekonomske ali druge ustrezne smeri,
b) da ima najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili ali 7 oziroma 10 let delovne prakse iz svoje stroke,
c) da predloži ustrezen program poslovne politike.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 leta.
Poleg navedenih pogojev morajo kandidati za razpisana dela in naloge izpolnjevati še splošne pogoje, določene z zakonom, in imeti organizacijske in vodstvene sposobnosti.
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh od dneva objave na naslov:
SGP GRADBENIK, p. o., LENDAVA
Kranjčeva 6
69220 LENDAVA
(za razpisno komisijo)

O izidu razpisa bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 8 dneh po končanem postopku.

Pritožbe delavcev zaradi premeščanja

Na soboškem občinskem sindikalnem svetu pravijo, da zanimanje za pravno pomoč narašča — Največ sporov iz delovnih razmerij

Kadar je človek v stiski, potrka na najrazličnejša vrata — v Murski Soboti vse pogosteje tudi na občinski svet Zveze sindikatov. Samo lani so delavci nanj naslovili blizu sto prošenj. Najpogosteje so za pomoč prosili zaposleni v zasebni obrti, tekstilni industriji in gradbeništvu. Med njimi je bilo največ nekvalificiranih delavcev, bistveno več pa je tudi delavcev s poklicno in srednješolsko izobrazbo.

Največ pritožb se nanaša na spore iz delovnih razmerij, pri tem pa ne gre le za odpoved, ampak tudi za vse pogostejše tovrstne grožnje. Številni delavci se pritožujejo tudi zaradi premeščanja z enega delovnega mesta na drugo, zaradi nepravilnosti pri poskusnem in pripravniškem delu, zavoljo stanovanjskih problemov in podobno. Ko so v občinskem sindikalnem svetu analizirali lanske pritožbe, so ugotovili, da je bilo nekaj neutemeljenih, nekaj jih ni sodilo v pristojnosti sindikata, s posredovanjem sindikalnih funkcionarjev in organov pa so večino pritožb ugodno rešili.

Tudi v službi pravne pomoči, ki se je pri soboškem občinskem sindikalnem svetu že uveljavila, so najpogosteje obravnavali primere, ki so se nanašali na prenehanje delovnega razmerja. Za pravno pomoč je lani prosilo 64 delavcev, vsi so dobili pravni nasvet, mnogim pa so pomagali sestaviti pritožbe na disciplinsko komisijo, delavske svete in sodišče združenega dela. Delavci so se pritoževali tudi zaradi osebnih dohodkov, nadomestil, razporejanja na druga delovna mesta itd. Več kot polovica zadev je bila ugodno rešena, pri nekaterih postopek še ni končan, nekaj pa jih je zastaralo, ker so delavci zamudili roke pritožb.

Vsekakor pa pri občinskem svetu Zveze sindikatov v Murski Soboti ugotavljajo, da je pravna pomoč potrebna in pomembna oblika svetovanja ter pomoč delavcem v stiski in da zanimanje zanjo v zadnjem času občutno narašča. Zato bodo službo pravne pomoči ohranili tudi v prihodnje — vsak torek med 15. in 17. uro je na voljo brezplačna pravna pomoč, službo pa vodi strokovna sodelavka Irena Ferencek.

Milan Jerše

INA NAFTA LENDAVA, p.o. 69220 Lendava, Rudarska 1

INA NAFTA LENDAVA

PREKLICUJE

razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1989/90, objavljen meseca marca letos v skupnem razpisu kadrovskih štipendij za šol. leto 1989/90 v dnevnem časopisju.

Štefan Harkai odstopil

Malce nepričakovano je prišla novica, da je sekretar predsedstva občinskega komiteja ZKS-Stranke demokratične prenove v Murski Soboti Štefan Harkai odstopil, kar je na nedavni seji sporočil članom občinskega komiteja. Kot poglaviten vzrok za tako odločitev je navedel osebni razlog in željo, da se vrne k strokovnemu delu. Člani občinskega komiteja ZKS-SDP so soglašali s Harkaievim odstopom in bodo v kratkem imenovali vršilca dolžnosti sekretarja predsedstva občinskega komiteja ZKS-Stranke demokratične prenove. Štefan Harkai, ki je bil za sekretarja izvoljen v začetku letošnjega leta, se bo vrnil na Srednjo družboslovno in ekonomsko šolo v Murski Soboti.

M. J.

PORTRETI IZ DIASPORE — KD 7. člen za AŠ

ŠE O MANJŠINSKEM STANDARDU ZA ŠTAJERSKE SLOVENCE

Le kdor plava proti toku, pride do izvira ...
(Iz poročila avstrijske rektorske konference)

Ostajamo pri portretu dvojezičnega kulturnega društva 7. člen za avstrijsko Štajersko s polnim naslovom: Znanstveno društvo prijateljev za uveljavitev, uresničevanje in pospeševanje v 7. členu državne pogodbe iz leta 1955 navedenih humanih, kulturnih in šolskih pravic, zahtev in dejavnosti avstrijskih državljanov na Štajerskem. Zadnjič smo se v tej zvezi sklicevali na tiskovno konferenco, ki jo je društvo pripravilo v Gradcu in so jo med drugim obelodanili v Slovenskem Vestniku; zdaj s tem nadaljujemo.

KDAJ POGOVORI S ŠTAJERSKIM DEŽELNIM ZBOROM?

V društvu menijo, da bi mogla narodna skupnost štajerskih Slovencev samo v občinah Radgona in Radgona okolica šteti vsaj štiri tisoč ljudi, o katerih sodijo, da jih je skoraj polovica dvojezičnih, četrtina pa naj bi slovenščino dosledno uporabljala tudi v družinskem življenju. Prav zanje velja, da bi poleg šol potrebovali še prireditvene prostore, kjer bi se mogli srečevati in negovati materni jezik. Kulturno društvo je za ta projekt (kulturni dom z etnografskim muzejem) zaprosilo za pomoč Urad zveznega kanclerja in pristojno ministrstvo, toda doslej ni prejelo niti odgovora, kaj šele denar. Zato je »spiritus movens« gibanja za pravice štajerskih Slovencev po avstrijski državni pogodbi dr. Wolfgang L. Gombocz na tiskovni konferenci pripomnil: »Temu kulturnemu društvu se pač dogaja isto kot našemu društvu Člen 7. Celo politične stranke so nam že obljubile, da lahko nastopamo v njihovih prostorih, toda nobena od njih noče biti prva.«

Prav ta odnos politikov pa se kaže v vsakdanjiku štajerskih Slovencev. Zagotovo bi bili že dlje tudi na področju šolstva, če ne bi prav vidni politiki večinskih strank sedeli na ravnateljskih stolčkih posameznih šol na naselitvenem območju Slovencev. Tako pa ta čas preostaja le ta izhod, da predvsem predsednica kulturnega društva 7. člen za avstrijsko Štajersko Andrea Zemljič hoče voditi tečaj slovenščine za nekaj zainteresiranih učiteljev. Ob tem se budi upanje, da bi prav ti učitelji postali multiplikatorji v smislu gojenja slovenščine po vaseh. Nakazuje pa se še ena možnost, saj je dr. Gombocz izjavil, da bo v določenem času prišlo do pogovorov med njihovim društvom in predstavniki v štajerskem deželnem zboru zastopanih strank, pri čemer avstrijska ljudska stranka (krščansko-demokratska stranka!) ÖVP še ni izrekla pripravljenosti.

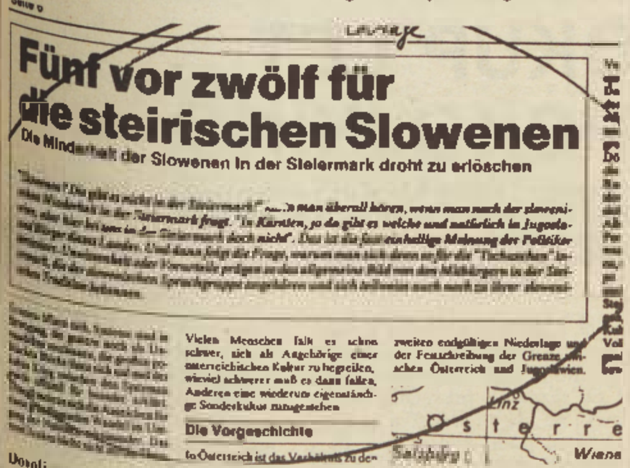
Courage

Fünf vor zwölf für die steirischen Slowenen

Die Minderheit der Slowenen in der Steiermark droht zu erlöschen

Die Vorgeschichte

Dovolj izvoren sinopsis iz članka Pet pred dvanajsto za štajerske Slovence, objavljenega v graški reviji Courage.

KAJ PA SOSVET IN ODGOVOR ZVEZNEGA KANCLERSTVA?

Kljub temu pa tudi dr. Gombocz ugotavlja, da »slovenščina in štajerski Slovenci uradno očitno sploh ne obstajajo!« Prav zato se postavlja še bolj aktualno vprašanje zastopstva štajerskih Slovencev v manjšinskem sosvetu. Pri tem vidi njihov odvetnik dr. Sepp Brugger dve možnosti. »Jasno je, da so Slovenci na Štajerskem zajeti tudi v zakonu o narodnih skupinah. Treba bi bilo razčistiti vprašanje, ali naj bodo zastopani v sosvetu v istem organu kot koroški Slovenci — potem bi morali dobiti vsaj štiri sedeže — ali pa je treba ustanoviti posebni sosvet za štajerske Slovence.«

Predstavnika kulturnega društva 7. člen Andrea Zemljič in Wolfgang L. Gombocz v tem pogledu ne dajeta prednosti nobeni od navedenih različic.

Dobesedno po Slovenskem Vestniku: »Pomembno bi bilo le, da bi postali uradno priznani, tako da štajerskih Slovencev tudi zvezno kanclerstvo ne bi moglo tako omalovaževati kot to počne z našim kulturnim društvom, ki zdaj obstaja že tri leta (resnici na ljubo je bil ustanovni občni zbor društva predzadnji dan v letu 1988 v Gradcu — op. pis.) pa od zveznega kanclerstva kljub obljubi ni doslej prejelo niti enega samega pisemca.«

KAKO S SLOVENŠČINO NA GIMNAZIJI BORG V AVSTRIJSKI RADGONI?

Besedovali smo že o tradicionalnem sodelovanju med gimnazijo Borg v avstrijski Radgoni in soboškim Srednješolskim centrom tehniško-pedagoške usmeritve, pri čemer se spodobi, če odgrnemo še drugo možno plat čezmejnega sozvočja, ki ga moremo strniti v zahtevo Kulturnega društva 7. člena za avstrijsko Štajersko za uvedbo pouka slovenščine po šolah na mejnih dvojezičnih območjih avstrijske Štajerske in torej tudi v radgonski gimnaziji.

Po besedah direktorja gimnazije mag. Johanna Wieserja so bili na njihovi šoli načelno vselej za pouk slovenščine, vendar je bilo menda zanimanje dijakov premajhno, tako da se ga ni dalo organizirati. Mag. Wieser pravi, da bo menda v prihodnje cenzus, torej število dijakov, ki je zahtevano za ustanovitev ali oblikovanje razredov s poukom slovenskega jezika, nižje, in upa, da bo vse skupaj bolje organizirano. Za imenovano društvo je že slišal, vendar se mu zdi, da nekatere društvene zahteve ne ustrezajo stvarnosti. Katere? »Predvsem je nestvarno manipuliranje s številkami. V društvu trdijo, naj bi bilo od približno štiri tisoč prebivalcev v Radkersburgu in bližnji okolici kar 1500 dvojezičnih. To ne ustreza dejstvom, saj bi lahko vsakega, ki se je voljan učiti slovenski ali katerikoli drugi tuji jezik, razglasili za dvojezičnega prebivalca. Da pa se ne bi napak razumeli! Sodim, da je mogoče dvojezičnost lažje uveljavljati z manj hrupa, brez pobud od zunaj in različnih pritiskov.« Prvi mož Borga zatrjuje, da glede na odzive ljudi, ki jih sliši, pač nima smisla načenjati ali poudarjati problema, ki ga dejansko ni. Tudi v tem šolskem letu so — kot že vsa leta — razpisali pouk slovenskega jezika, vendar brez pravega odziva. Dopuščajo celo možnost, da pri pouku slovenščine ne bi šlo zgolj za prost predmet, temveč za obvezen izbirni predmet.

In v čem je potemtakem bistvo problema? Mag. Wieser: »Bistvo je v nekoliko neustreznem ali morda ne najboljšem postopku omenjenega društva. Nihče namreč ne more trditi, da ljudje, ki bi se radi učili slovenščino, že sami po sebi pripadajo slovenski manjšini ali narodnosti. Isto je, če trdimo, da so tisti, ki se pri vas učijo nemščino, hkrati že člani nemške narodnostne skupine. V tem vidim napačno postavljen poudarek društva.« Pa odgovor na vprašanje, kolikšen bi moral biti cenzus oz. koliko zahtevkov, da bi na gimnaziji Borg v avstrijski Radgoni lahko prišlo do pouka slovenskega jezika? »O tem ne morem ničesar povedati, ker ni v moji pristojnosti. To bi morale določiti deželne šolske oblasti.«

Branko Žunec

---

aktualna tema

Problemi trgovcev niso stvar trgovskih podjetij?

UVEDBA DELJENEGA DELOVNEGA ČASA V TRGOVINAH DVIGNILA TEMPERATURO

Zadnji teden v aprilu, nekaj dni pred prazniki, je marsikateri kupec po 12. uri presenečeno obstal pred zaprtimi vrati nekaterih prodajaln v soboški občini. Veletrgovina Potrošnik je namreč sprejela sklep, da bodo trgovine spremenile delovni čas, in sicer od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure (odpiralni in zapiralni čas ni povsod enak). To je izzvalo velike reakcije, ne toliko pri kupcih kot pri trgovcih. V Murski Soboti namreč niso prav vse trgovine v zgodnjem popoldnevu zaprte, saj lahko kupite živila v kar nekaj samopostrežnicah (Park, Dom, Cankarjevo naselje, Blagovnica, Šoping), odprti pa sta tudi dve večji trgovski hiši. Poleg tega so v središču Pomurja tudi prodajalne drugih trgovskih podjetij, med temi je čedalje več zasebnih.

Največ pripomb in pritožb (čeprav pri Potrošniku trdijo, da so prejeli le tri pritožbe, povezane z novim delovnim časom) pa je slišati iz ust trgovcev. Menijo, da bodo zaradi tega imeli še manjši promet kot doslej, da takšen ukrep nima nobene utemeljene razlage in da bodo trpele predvsem njihove družine. In še: kaj nam pomaga evropski delovni čas, ko pa imamo balkanske plače?

OTROCI BREZ LUČK IN ČIPSA . . .

Trgovina na Tišini je le ena od mnogih poslovnih enot Potrošnika, ki zapira vrata ob 12. in jih odpira spet ob 15. uri. Delavci so takšno odločitev vodilnih sprejeli z negodovanjem, saj izgubijo ves dan. Čeprav je minil že mesec od začetka izvajanja sklepa, pa se ljudje še niso navadili na novi delovni čas in marsikateri pride zaman v prodajalno med opoldanskim triurnim »odmorom«. Poslovodja **Tibor Kuhar** je dejal: »Delavci smo se delno že navadili, težje pa je s strankami. Še težje pa je z otroki, ki se ob enih, pol dveh vračajo iz šole, pa ni lučke, čipsa. V tem času od 12. do 15. ure smo dosegali od 10 do 15 odstotkov dohodka. Vsi pravimo, da to ni ravno pametna poteza. Če bodo temu sledili drugi, bo v redu, če pa bomo potem mi spet menjali delovni čas na »non-stop«, ne bo ravno pametno. Zaenkrat smo izjema.«

Glavni direktor Potrošnika, mag. Jože Kovač: ». . . normalno sem sedaj najmanj priljubljena osebnost v kolektivu . . .«

Tišinska prodajalna nima problema vozačev, saj je večina zaposlenih domačinov. Podobno je tudi v Gederovcih, kjer se vozi v Mursko Soboto le ena trgovka. So pa to v glavnem mladi ljudje, ki imajo družine z enim ali dvema otrokoma.

Podobno je tudi v Ravenki v Beltincih. Tudi tamkajšnji prodajalci so prepričani, da so ob precejšen del prometa. Pa ne zaradi otrok, ampak zaradi zaposlenih v Beltinki in drugod, ki se prav med tem časom vračajo domov (čakajo na avtobus ali pa se pripeljejo). Poslovodkinja oddelka s tekstilnim blagom v Ravenki v Beltincih **Elizabeta Kozlar** je o deljenem delovnem času dejala: »Večina zaposlenih je iz sosednjih vasi in se morajo dvakrat dnevno voziti v službo. Meni ni tako hudo, ker sem iz Beltinec, vendar pa ves čas gledaš na uro, kdaj boš spet šel nazaj. Izgubljen je ves dan in družine praktično ne vidiš do večera. Posebno prikrajšane so mlade mamice zaradi varstva. Pri prodaji blaga se nam tudi pozna, ker izgubimo celotno Beltinko. Delavke so bile naše redne stranke. Sedaj je trgovina zaprta, in ko enkrat odidejo domov na vas, se jim res več ne da spet nazaj v trgovino. Kljub temu se trudimo, da bi prodajo povečali, tako smo začeli prodajati blago tudi na stojnici pred trgovino. Vendar moramo ob 12. uri vse blago preseliti in narediti obračun. Pa potem spet zvečer. Precej več časa in stroškov gre zaradi tega deljenega delovnega časa. Vozači se pritožujejo, ker ne dobijo povrnjenih potnih stroškov. Po mojem mnenju bi vsekakor imeli večji promet, če bi imeli odprto ves dan. Pritožili smo se, vendar nič ne pomaga. Prav tako nas ni nihče vprašal, če se s tem strinjamo. Naše plače so odvisne od prometa.«

TO NI VPRAŠANJE SOCIALE . . .

Najpomembnejše pri vsem je preživetje, rešitev podjetja, zato bodo morali potrpeti prav vsi zaposleni. Manj bo zaposlenih, večja bo plača. 1. januarja 1990 je delalo pod Potrošnikovo streho še 1127 zaposlenih, konec aprila le 1074, torej 5 odstotkov manj. In kako v upravi? Noben delavec v upravi ni preveč, saj morajo opraviti številna knjiženja in izračune, ki jih zahteva vlada. Dosežek je že to, da v pisarnah niso zaposlili novih ljudi. Te podatke smo dobili od vodilnih. In ker je najodgovornejša oseba za spremenjeni delovni čas glavni direktor Potrošnika, mag. **Jože Kovač,** smo mu postavili nekaj vprašanj. Najprej: kakšni so bili osnovni razlogi za uvedbo deljenega delovnega časa? Po opozorilu, da je to le eden izmed ukrepov za preživetje v teh težkih ekonomskih časih, je odgovoril: »Rad bi zelo kategorično rekel, da delovni čas ni vprašanje sociale, ampak je to vprašanje ekonomike. In jaz kot glavni direktor sem se tega problema lotil izključno z vidika ekonomike; določene probleme je potrebno rešiti, še preden bo položaj težji. Po svetu je normalen delovni čas od 8. do 12. in od 15. do 18. ure. Tega nisem uspel uresničiti v celoti, ker je tu še nekaj zadev, ki nas omejujejo. To je občinski odlok, ki določa, katere trgovine, v katerem mestu in ob katerem času morajo biti odprte. To pa nima nič skupnega z ekonomiko. Žal pa je tako, da dokler so odloki veljavni, jih moramo spoštovati. Mi smo pravzaprav sedaj kombinirali troje: da imamo delovni čas, ki je dejavnik racionalnosti in ekonomike v podjetju, da zadovoljimo kupce v tistih strokah, kjer je to potrebno, in da upoštevamo veljavni občinski odlok. Normalno deljeni delovni čas ni za nikogar prijeten, to je razbijanje dneva, družine, ločevanje od otrok. Jaz sem tako na sindikatu kot na delavskem svetu rekel, da se globoko opravičujem, ker delamo vsi skupaj v trgovinah. Vendar je najpomembnejše preživetje, kajti če ne bo dela, ne bo niti delovnih mest.«

Ukrep ali sklep vodilnih, pravilen ali napačen, ne bo uspel, če ga ne bodo podprli vsi zaposleni. Ta podpora pa je lahko zaradi strinjanja ali iz strahu. Prav tako moramo upoštevati dejstvo, da bo podpora potezam vodilnih tem večja, čim večja bo materialna spodbuda — plača. Ali se tega v Potrošniku zavedajo?

MAKSIMALNA PODPORA ZAPOSLENIH

»Jaz bi najprej o tem »ni podpore«. Moram reči, da je bila maksimalna podpora za uvedbo deljenega delovnega časa. Po ustaljenih poteh smo najprej o deljenem delovnem času razpravljali na konferenci sindikalnih organizacij, prav tako na delavskem svetu in poslovodnih sestankih. Z ekonomskega vidika so se s tem časom povsem strinjali, seveda pa so se pojavila vprašanja, zakaj ne vsi, zakaj ne občina, SDK . . . Jaz mislim, da če mi tega ne bi počeli, bi bil Potrošnik v še večjih težavah zaradi padca kupne moči, cenovnih razlik. In pameten gospodarstvenik mora problem pravočasno ugotoviti in ga na neki način rešiti. Osnovni problem je v tem, da se mora zmanjšati število zaposlenih. Za ta promet, ki ga imamo, nas je preveč zaposlenih. Za pokrivanje tega delovnega časa, ki smo ga imeli, pa nas je premalo. Zato smo imeli slabo postrežbo, dolge vrste pred blagajnami, ljudje pa so stalno kritizirali vodstvo, da jim ne omogoča letnih dopustov. 5-odstotno zmanjšanje zaposlenih se kaže tudi v osebnih dohodkih, ker se masa deli na manj delov . . .

Elizabeta Kozlar, poslovodkinja oddelka Tekstil, Ravenka Beltinci

Tibor Hari, poslovodja Poslovne enote Tišina

Vmesno vprašanje: ali ni plača trgovcev odvisna predvsem od prometa?

»Jaz sem se bal — ker sem sedaj normalno jaz najmanj priljubljena osebnost v kolektivu in prek članov kolektiva tudi širše . . .«

Vendar pa verjamete v pravilnost svojih ukrepov?

»Stoodstotno. Z ekonomskega vidika. Ker sem ekonomist. Socialni problemi pa so druge narave. Vendar so za tiste, ki se ukvarjajo z gospodarstvom, v ospredju gospodarski problemi. Jaz sem se zelo bal tega prvega meseca poslovanja, da bomo imeli na seji delavskega sveta konec aprila podatek, da je v tem času zmanjšana realizacija zaradi spremenjenega delovnega časa. Na srečo se to ni zgodilo. Vendar pa je v trgovini tako, da lahko promet prikrojuješ tako kot ti paše, tudi število strank. Jaz mislim, da je ukrep ekonomsko upravičen. Potrošniku je dogovor, da ne bomo zaposlovali novih delavcev, dokončen. Pri nas velja ta delovni čas šele mesec dni. V Sloveniji so o tem sicer že dolgo govorili; mogoče pa smo mi vse to prezgodaj prenesli v okolje, ki nima pravega razumevanja. Težko je reči, da se bomo kdaj dogovorili na jugoslovanski ravni, lahko bi se pa vsaj na slovenskem območju, saj imamo trgovsko združenje. Lahko pa rečem nekaj (ker že dvajset let delam v trgovini): tisti, ki se je odločil za natakarja, ve, da bo delal ponoči, v soboto in nedeljo; tisti, ki se je odločil za železničarja ve, da mora biti točno v službi, ker vozi vlak po voznem redu; in tisti, ki dela v trgovini, mora vedeti, kakšen delovni čas ima kot trgovec. Žal so to ekonomske zakonitosti.«

Tako torej Jože Kovač, glavni direktor Potrošnika. Kot ekonomistu mu je najpomembnejše, da reši celotno podjetje, to pa bo mogoče med drugim z zmanjšanjem števila zaposlenih. Po njegovi oceni se promet zaradi »opoldanskega odmora« ni zmanjšal, pripomniti pa moramo, da podatki le o nekaj dneh (novi delovni čas velja od 23. aprila) ni zadosten pokazatelj resničnih razmer. Poleg tega ni nič dorečenega glede osebnih dohodkov in vračila potnih stroškov. Za tiste tri ure bi morali delavci dobiti vsaj toliko denarja, da bi lahko šli na kosilo ali pa bi jim povrnili potne stroške.

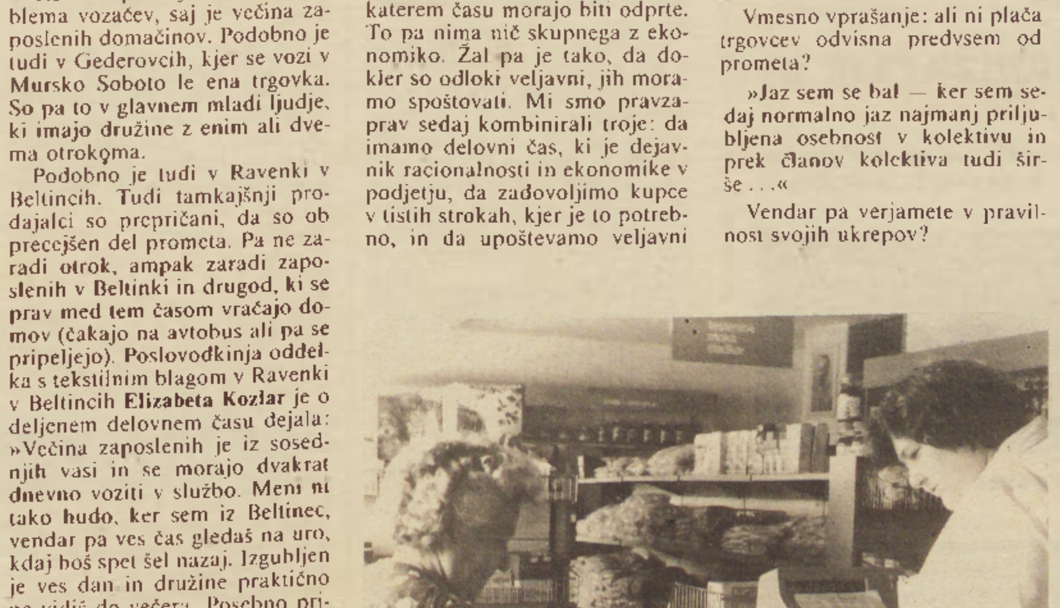

Menda je to stvar sindikata in podpisovanja kolektivnih pogodb, smo slišali. Ali res? Ali bo podjetje zares uspešno in trdno, če bo moral odnose med zaposlenimi in vodilnimi urejati zgolj sindikat, če se ne bo dalo tudi drugače dogovoriti?

Tudi sami lahko opazimo spremembe v trgovinah (nekaterih), saj so prodajalci bolj prijazni in ustrežljivi. V to jih je prisilila nuja; zaradi zmanjšanja kupne moči in številnih nakupih čez mejo se je zmanjšala njihova prodaja. Plača je manjša. Verjetno se danes tudi bolj bojijo za svoja delovna mesta. V prihodnje naj bi bilo vsako delovno mesto posebej ovrednoteno.

Dejstvo je, da se bo tudi v trgovski dejavnosti (tako kot marsikje drugje) moralo marsikaj spremeniti. Trgovska podjetja, pa najsi so še tako velika, se bodo morala boriti za svojo likvidnost. Tu je tudi vse večja konkurenca zasebnikov. Namesto sklepa pa opozorilno vprašanje: ali ne bi bilo umestno novinarskih vprašanj upoštevati tudi pri sprejemanju poslovnih odločitev: kdaj, kje, kdo, kako in zakaj?

Bernarda B. Peček

Heleni Ravnič

Zlati znak medicinskih sester Slovenije

»V začetku mi je bilo nerodno, zakaj so predlagali mene, saj ni treba, da prav jaz poberem vse trofeje,« je v šali dejala Helena Ravnič, upokojena višja medicinska sestra iz Murske Sobote, »toda dobila sem vabilo in bilo je prepozno karkoli reči, enostavno sem morala iti in sprejeti značko.« Helena Ravnič je namreč dobila zlati znak, ki ga podeljuje Zveza društev medicinskih sester Slovenije, edina do sedaj v Pomurju.

»Ko pa sem slišala utemeljitev, lahko samozavestno povem, da sem res veliko naredila, ne da bi se samo hvalila.«

Rodila se je 1914 v Bogojini in 1936. končala šolo v Zagrebu. Prvo delovno mesto ji je bilo dano v ambulanti tovarne Bata, sedanjega Borova. Potem se je vrnila v Mursko Soboto, kjer je dobila državno službo.

»Zdravstvene razmere so bile takrat zelo težke in bile smo le tri medicinske sestre, pionirke v Pomurju. V začetku sem delala pri zatiranju trahoma. Bila je organizirana protitrahomska služba, katere šef je bil dr. Pečan. Imeli smo tudi tečaje za trahomske pomočnice, ki so potem delovale po vseh antitrahomskih postajah. Delala pa sem tudi na drugih oddelkih v zdravstvenem domu, v ambulanti za siromašne, protituberkuloznem dispanzerju, v otroški posvetovalnici in dispanzerju za žene ter šolski polikliniki.«

Ker je bil mož oficir, se je veliko selila z njim, tako je prišla službovat v Slovensko Bistrico in Ptuj, prej pa kar devet let v Splitu na higienskem zavodu.

»Celo Pohorje sem prehodila peš in s kolesom, kar je bilo zelo naporno. Enkrat sem prišla iz službe tako izčrpana, da, ko sem sedla, nisem mogla več vstati. Pol ure sem tako obsedela, da sem prišla k sebi.«

Leta 1957 je Helena dobila stanovanje v Murski Soboti, kar je bilo za tisti čas kar čudežno, pravi sama, ter spet začela delati v patronažni službi in otroškem dispanzerju. Z ustanovitvijo srednje medicinske šole v Murski Soboti pa je prevzela dolžnost ravnateljice.

»Šolo sem ustvarila iz nič, saj sem našla prazne stene. Spominjam se, da mi je takrat ravnatelj trgovske šole posodil nekaj pohištva za v pisarno.«

Poučevala je tudi etiko medicinske sestre, dokler je niso ukinili. »To se mi zdi zelo napačno. Gre za to, da greš v ta poklic res iz poziva in ne samo da si služiš kruh. V času, ko so nas pripravljali za poklic, so celo menili, da ne moreš biti poročen, da se moraš v celoti posvetiti poklicu, predati delu. Nas so vzgajale nune in so nam nekaj tega privzgojile. Dobro za ljudi, za tebe pa ne vedno.«

Po upokojitvi, leta 1965, je še poučevala predvsem higieno, prehrano dojenčka, na trgovski šoli higieno prehrane in na gimnaziji spolno vzgojo. Vsa leta poučevanja je zbirala gradivo za predmet Higiena ter že v pokoju pripravila učbenik za ta predmet srednje medicinske usmeritve. Kar dvakrat je bil ponatisnjen in sprejet kot strokovno, jezikovno in didaktično dober učbenik, ki je bil osnova poznejšim piscem učbenikov.

»Za svoje delo sem dobila številna priznanja in medalje, red z zlatim vencem za delo, priznanje prosvetnih delavcev, od prejšnje SZDL, Zveze borcev, sedaj značko, tako da sem na to napisala celo pesem v smislu, nekaterim priznanja se delijo, drugim za vse se denar ponudi. S svojim delom nisem obogatela, še v pokoju sem si opremljala stanovanje, svojega niti nimam, avto, ki je bil možev, pa sem dala sinu.«

Varstvo vnuka je bilo zanjo dober prehod v pravi pokoj, sedaj pa se dolgočasi in, kot pravi, piše marsikaj. Pred časom je namreč v samozaložbi izdala pesniško zbirko Otava. »Nekaj moram delati, da mine čas.«

Majda Horvat

Predstavitev podravske in pomurske magistrale

Lenartu se obeta konec meseca zanimiv dogodek. Poleg kulinarične razstave si bodo lahko domači in tuji gostje ogledali predstavitev gostinske in turistične ponudbe v Pomurju, Podravju, predvsem pa v Slovenskih goricah

Ideja je zrasla na zelniku podjetnega Stanka Vindiša, ki je pred kratkim ustanovil Podjetje za storitve in trgovino Lenart Mototurist. Kulinarična razstava bo pripravljena na novi pokriti terasi motela Vindiš, pred lokalom pa bo pripravljena razstava in prodaja raznih izdelkov in spominkov. Vsi udeleženci bodo oblečeni v delovna oblačila, kakršna uporabljajo v svojih lokalih. Obiskovalci prireditve bodo lahko obiskali posamezne lokale in turistične znamenitosti, saj bo organiziran prevoz s kombiji in kočijami.

K sodelovanju so povabljeni poklicni in ljubiteljski kuharji, izdelovalci spominkov, gospodinje in kmetovalci.

Predstavitev podravske in pomurske Gostinsko-turistične ponudbe pri Lenartu bo 24. in 25. maja (na »telovo«), prijave pa sprejemajo do 17. maja.

bbp

IN MEMORIAM
dr. Jože Antonič
1918—1990

Tiho, skorajda skrivaj, da bi nas preveč ne bolelo, je 8. maja sredi [illegible] poldneva odšel od nas dragi in spoštovani zdravnik dr. Jože Antonič, [illegible] cialist splošne medicine.

Smrt nam je vzela iskrenega prijatelja, zdravnika.

Vsaka smrt se s svojo življenju nedojemljivo dokončnostjo upira [illegible] in besedi. Toliko bolj, ko je prekinjena življenjska pot človeka, [illegible] bil dr. Antonič. Vedeli smo za njegovo trpljenje, ki se je začelo [illegible] som. Boril se je. Morilska bolezen je zlomila njegovo telo, vse do [illegible] pa ni mogla zlomiti njegove volje. Redko je potožil. Predvsem ga je [illegible] lo, da je postal nemočen, odvisen od drugih, da ni mogel več dajati, [illegible] pak je bil prisiljen sprejemati. To je občutil kot veliko breme. Vsi, [illegible] z njim delali, se z njim osebno srečevali ali ga obiskovali med [illegible] boleznijo, smo imeli priložnost spoznati njegovo predanost, veliko [illegible] mevanje, njegovo predanost delu, ki se je kazalo v garaštvu, v sam[illegible] vedovanju, v vztrajnem iskanju in dopolnjevanju, ter njegovo [illegible] premagovanje bolezenskih težav. Vse, kar smo ob tem spoznali in [illegible] li, vzbuja v nas hvaležnost in spoštovanje.

Njegovo ime je bilo v Zdravstvenem domu Lendava in zunaj nje[illegible] jem odličnega zdravnika, strokovnjaka, polnega ljubezni in skrbi [illegible] nikov, izredne srčne kulture, plemenitega značaja in neprisiljene [illegible]

Nekoč davno je bil kamenjan . . . Kljub temu je veroval le v [illegible] veške lastnosti.

Ob zadnjem snidenju mu je z obraza bilo razbrati, da se je [illegible] vsem svetom, da so kakor nepotrebno breme odpadle vse skrbi in [illegible] sti, da ni niti seme spomina na krivice in trpljenje.

Težko je verjeti, da dr. Antoniču ni več. Koliko lepega in spo[illegible] je vsakomur vedel povedati!

Klanjamo se spominu velikega pokojnika!

Anica [illegible]

TUDI DEL EVROPSKE DEDIŠČINE

Prav gotovo so bili člani Izvršnega sveta Skupščine občine Gornja Radgona pred štirimi leti prepričani, da bodo imeli pri iskanju najprimernejših rešitev za gornjeradgonski in negovski grad več sreče. Za tako mogočne stavbe, ki so več desetletij propadale, ni lahko najti »rešitelja«, poleg tega pa jim je načrte v veliki meri onemogočala inflacija.

Nekaj pa so vseeno dosegli — pogodba o obnovi gradu pri Negovi je pripravljena za podpis, za gornjeradgonski grad pa morajo v prihodnjih mesecih izbrati najprimernejše »partnerje«, med katerimi bo najverjetneje tudi Radenska. Za samo enega investitorja bi bil grad prevelik zalogaj.

Nad vsemi prizadevanji je v minulih štirih letih bedel predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Gornja Radgona, **Janko Slavič.**

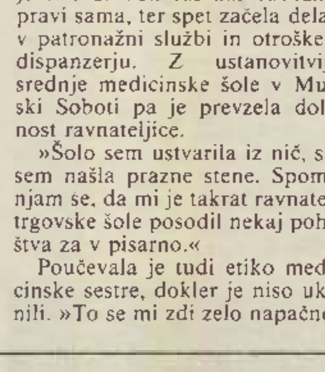

Vprašanje je verjetno, kako pritegniti tiste, ki imajo denar?

»Naša dediščina je še vedno premalo znana, tudi marsikdo od nas še ne pozna vsega, saj imamo poleg dveh gradov tudi številne druge znamenitosti. Da ljudje to spoznajo in so pripravljeni vložiti denar, je potrebno precej časa, pa tudi denarja. Če nimate neke preizkušene ideje, zasnove in raziskave trga, potem ne morete dobiti niti investitorja, ki bi bil pripravljen vložiti denar. Mislim, da nam bo uspelo rešiti negovski grad, ker imamo že pripravljeno pogodbo, pa tudi sami bomo vložili nekaj denarja, ki se nam bo kasneje povrnil. Seveda pa imamo pri tem veliko problemov. Kako dati našo, družbeno lastnino nekomu v upravljanje? Tako je: ko vse propada, smo zelo kritični, ko pa želimo nekomu dati kaj v upravljanje, smo spet nezaupljivi. Če pa nič ne napravimo in se zgradba podre kot naša »hujdriga«, pa sploh več ne vidimo.«

Nad gradovi naj bi bdel Zavod za spomeniško varstvo; v kakšno pomoč so vam bili ali vam bodo v prihodnje?

»Lahko rečem, da smo z Zavodom dobro sodelovali, ker ne gre le za obnovo kulturnih spomenikov, ampak tudi za urejanje prostora, tekočih voda, izsuševanja, zložbe. Z zakonom je pač urejeno tako, da je zavod strokovni skrbnik, mi (občina) pa lastniki. Eden in drugi pa nima denarja. Dober primer ohranjenega gradu je v Črncih, kjer ga vzdržuje Kmetijski kombinat. Mislim, da bi ti naši gradovi tudi bili ohranjeni, če bi tisti, ki so lastniki, imeli tudi nekaj posesti, ki je včasih pripadala graščakom. Tako pa so gradovi postali občinski, gozdove smo dali gozdarjem, njive kombinatom, občina pa naj vzdržuje grad, pa ne ve, kako.«

INTERVJU

Drugim to uspeva. Ste mogoče seznanjeni, kako rešujejo te probleme v drugih občinah?

»Mislim, da poznam precej primerov. Uspeva jim predvsem z vlaganjem denarja raznih podjetij, ki ga namensko vlagajo in se v začetku ne vrača. To ni narobe, saj gre predvsem za ohranjanje kulturne dediščine. V naši občini imamo sicer dobra podjetja, vendar denarja vedno zmanjkuje. Radenska na primer, je imela v minulih štirih letih zelo obširen program razvoja (Moravske Toplice, Banovci . . .) in ni mogla sodelovati, bo pa lahko v prihodnjih letih.«

Zanima me vaše osebno mnenje: bi morali tovrstne zgradbe obnavljati drugače?

»Mislim, da bi bolj pametno napravili, če bi sprejeli kak zakon, kot je bil na primer zakon o obveznem zbiranju denarja za zaklonišča in na tak način bi zbrali več. Menim, da so lahko stare stavbe, ki so dobro grajene, zelo uporabne. Pa ne le gradovi, imamo tudi stare šolske zgradbe, ki samevajo. Tako je pač, da pridejo novi z novimi idejami in mislijo, da je vse staro zanič

Torej uvesti nekakšen prispevek ali prispevno stopnjo na republiški ravni?

»Prav gotovo. Mislim, da bi bilo to dobro tudi za obnovo starih mestnih jeder. Še več ga bomo potrebovali kot drugod, ker stavb ne obnavljamo sproti in so že skoraj v celoti propadle. Zavedati se moramo, da to ni le radgonska ali slovenska dediščina, ampak da je vse to tudi del evropske kulturne dediščine.«

Boste novi vladi zapustili nekoliko lažje delo na tem področju, kot pa ste ga sprejeli vi pred štirimi leti?

»Pri reševanju gradov bodo imeli nekoliko lažje delo kot mi, ker smo jim že nakazali določene rešitve. Seveda pa bo lahko nekdo rekel (in prav bo imel), da je laže doseči idejo in načrt, kot pa potem le to uresničiti in najti investitorja. Vsekakor upam, da bodo s tem delom nadaljevali, ker to ni le naloga izvršnega sveta ampak celotne občine. Naloga nas vseh je, da gradove zopet oživimo!«

Bernarda B. Peček

Radenska

Zdravilišče Radenska s tremi srci n. sol. o.
Tozd Tovarna polnilne opreme n. sol. o.
69252 Radenci

DELOVNE ORGANIZACIJE IN KMETIJCI!

Strokovno vam zaščitimo cisterne za prevoz fekalij in drugih tekočin — s peskanjem in kakovostnim premazom.

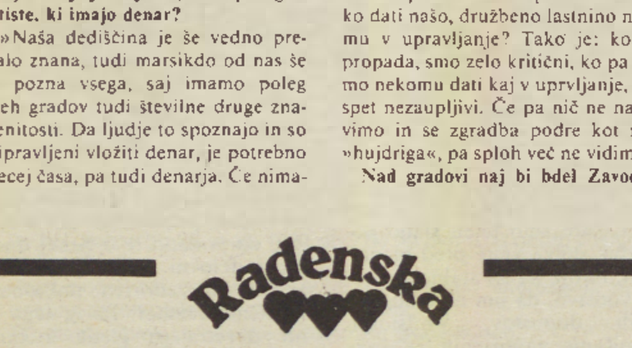

Zaščitena cisterna bo kot nova!

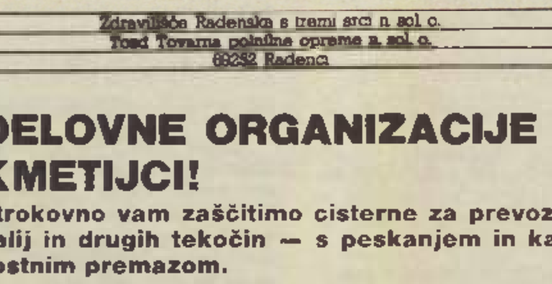

Informacije: RADENSKA, Tovarna polnilne opreme, telefon: 73-040, interna 530, TLX: 35-278 YU tgora, FAX: 069/73-572

DOKUP LET ZA POKOJNINO

Zakon o delovnih razmerjih pravi, da delavci, katerih delo ni več potrebno po kriterijih ugota[illegible] nehanja potreb po delu, lahko dokupijo zavarovalno dobo zaradi uveljavitve pravice do pokojnine, [illegible] več do pet let. Z dokupom pa se lahko dokupijo le leta, ki manjkajo do izpolnitve pogojev za uveljavi[illegible] ce do starostne, predčasne oziroma invalidske pokojnine, ne morejo pa se dokupiti leta le za dvig [illegible] nine ob sicceršnjem izpolnjevanju pogojev za upokojitev.

Odmera ali izračun prispevka je seveda individualna in je odvisna od pokojninske osnove, števila let, ki jih je zavarovanec dokupil, ter starosti in spola, vse pa je postavljeno po ekonomskih merilih. Sistem izračuna je naslednji: v strokovnih službah bodo najprej izračunali pokojnino po dejanski delovni dobi. Dobijo osnovo in znesek pokojnine, potem pa izračunajo, koliko bi upokojenec dobil z dokupom let. Razlika pomeni dokup let oziroma plačilo prispevka. Za najnižjo pokojnino in pet dokupljenih let bi bilo treba plačati približno 203 tisoč dinarjev.

Delovna organizacija je prva poklicana, da zbere potrebna sredstva, v dogovoru pa lahko tudi delavec sam ali druga inštitucija. Zato mora delavec k predloženi dokumentaciji dodati še potrdilo delovne organizacije, da je na seznamu presežnih delavcev in pa, da so sredstva zagotovljena in bodo znesek plačali v petnajstih dneh po izdaji sklepa (v celoti).

Konec marca pa je skupščina Slovenije sprejela tudi zakon o spremembi zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, po katerem je bila črtana določba 162. člena. To pomeni, da se nekaterim zavarovancem spet všteva v zavarovalno dobo čas opravljanja samostojne dejavnosti, kmetijske, športne (vrhunski šport) dejavnosti ter čas opravljanja del pri sečnji, obdelavi in spravilu lesa — vse pred uvedbo obveznega zavarovanja in [illegible] da, če so posamezniki pri[illegible] ni plačati prispevek za [illegible] veznosti iz pokojninskega [illegible] validskega zavarovanja. [illegible] niso omejena, prav tako [illegible] računani prispevek treba [illegible] v celoti in v petnajstih [illegible] sprejema sklepa. Prispevek [illegible] zavarovanec plača za [illegible] opravljanja samostojne dejavno[illegible] sti, je določen v enotnem [illegible] ku, torej v višini 40 odstotkov [illegible] nove. Tako določena [illegible] spevka pokriva povprečno [illegible] prispevno stopnjo v republi[illegible] prispevno stopnjo iz dobička [illegible] dohodka.

Za eno leto opravljanja [illegible] tijske dejavnosti bo treba [illegible] času odšteti približno 17 [illegible] narjev.

IGRE ODRASLIH ZA DENAR

Tako krivično se mi zdi, da so enemu dali sedem milijonov, toliko denarja, da mu ne bo treba [illegible] rajda celo življenje. Ali ne bi bilo pravičneje, če bi to razdelili desetim, morda dvajsetim? Tako je [illegible] rekla po veliki pomladni igri na srečo ter s tem pokazala na bistvo pojava, vala iger na srečo, ki so [illegible] vojile ljudi naše družbe.

Opozorila je na dvoje: na delo ter na enakopravnost, socialno pravičnost, dve vrednoti časa socialističnega samoupravljanja. Vrednoti, ki pa nista združljivi s pridobivanjem denarja na lahek način.

Ugotovitev je: ljudje so množično začeli igrati na srečo prav v sedanjem času, zato lahko predpostavljamo, da je zanje to zlati čas. Vemo za podjetniške težnje, ukinjanje družbene lastnine, bledenje pomena in vrednotenja dela kot pravičnega dejavnika družbene promocije, napredovanja človeka ter zaslužka lastnih rok. Vse to se godi, tudi budi želja približevanja razvitemu delu Evrope. Tam delo in enakopravnost po delu in ne po premoženju ter lastnini nimata pomena — naivci bi trdili, da sta povsem imela v socialistični samoupravni družbi, saj so prav v nji mnogi doživeli izkustvo nevrednotenja dela, ki pa je imelo vrednost po moralni plati in vrednostni lestvici. In tako je sedaj zlati čas za igre, igranje na srečo tudi zato, ker izgubljajo tisti negativni prizvok morale socialističnega samoupravljanja.

Igre niso od včeraj, niti samo stvarnost bogatega sveta, bile so tudi v času, s katerim želijo obračunati. Res pa je, da se ljudje vanje niso tako množično vključevali, za njimi in za njih tudi ni tako trdno stal javni medij, kot sedaj. Bile so, družbeno sprejete pa samo tiste, od katerih se je del zaslužka moral nameniti humanitarnim organizacijam in dejavnostim, torej so morale biti moralno čiste. Sedaj pa krožijo igre, verige, ki obljubljajo čisti dobiček posamezniku, ki je samo srečnežev in od nikogar drugega. Sreče mu ni treba deliti ne z državo niti s kom drugim, mirno lahko pospravi zalogaj, ne da bi se zato moral nelagodno počutiti, ali se čutiti za kaj krivega.

In koliko je v igranju človekovega pohlepa? Ga je, saj [illegible] mami, nikoli nepotešena [illegible] tudi človekova želja [illegible] ga življenja. Pa ne samo [illegible] no težje je zaslužiti z del[illegible] veti le od dela.

Redki so srečneži v igri, [illegible] tovo pa so to tisti, ki so [illegible] domislili, saj nese veliki [illegible]

Majda H[illegible]

TOKO

Podjetje TOKO iz Domžal

odpira v Črenšovcih,
v centru vasi, nasproti nove pošte

NOVO TRGOVINO.

V njej si boste poleg izdelkov usnjene galanterije, čevljev lahko kupili tudi artikle tenis programa, [illegible] kozmetike, pletenin in drugih galanterijskih izdelkov.

Z VEČJO KAKOVOSTJO NA SVETOVNA TRŽIŠČA

Po enem tednu se danes v Novem Sadu končuje največja letošnja kmetijska manifestacija v državi, Mednarodni kmetijski sejem. Ta je tokrat že 57. odprl svoja vrata razstavljalcem in obiskovalcem, na 300 tisoč kvadratnih metrih razstavnih površin pa je svoje najnovejše dosežke predstavilo 1.600 razstavljalcev iz 27 držav. Sejem v Novem Sadu si je v več kot polstoletnem razvoju utrdil svoje mesto v svetovnem kmetijskem prostoru in se upravičeno ponaša z nazivom tretje največje sejemske kmetijske prireditve v svetu. To potrjuje tudi zanimanje razstavljalcev, saj se je letos na sejmu predstavilo 100 novih, o pomenu te prireditve pa govori tudi promocija kar 500 novih izdelkov.

Osnovni poudarek na letošnjem sejmu so dali ekonomskim odnosom s tujino, kmetijstvu in gospodarski reformi. V slednji dobiva kmetijstvo pomembno mesto, saj je po besedah dr. Borisava Jovića, predsednika predsedstva SFRJ, ki je odprl sejem, ta panoga gospodarstva bila v preteklosti dolgo zapostavljena in temu primerne so zdaj tudi posledice. So pa bile v zadnjem letu tudi v kmetijstvu narejene številne pozitivne spremembe, ustvarjeni so bili sistemski pogoji, da se položaj kmetijstva na tržišču izenači z ostalimi panogami gospodarstva, prav tako pa se izenačuje tudi položaj zasebnega in družbenega kmetijstva. Kljub težki gospodarski krizi se iz proračuna federacije zagotavljajo pomembna sredstva za razvoj kmetijstva, zvezna skupščina pa je pred kratkim razpravljala tudi o programu gospodarske politike v kmetijstvu, ki vsebuje dolgoročnejše rešitve za njegov celovitejši razvoj. Z njimi se zagotavljajo najpomembnejši pogoji za stabilno proizvodnjo, financiranje tekoče proizvodnje, njeno prestrukturiranje kot tudi večji izvoz te gospodarske panoge. Seveda pa vse to ne bo dovolj za uresničitev zastavljenih ciljev, če se ob tem ne bodo spremenili odnosi znotraj kmetijstva. Vsi kmetijski proizvajalci bodo morali spremeniti svoje poslovno obnašanje, vpeljati učinkovitejšo organizacijo in še bolj dvigniti kakovost proizvodnje, saj je ta pogoj za vključevanje v konkurenčno svetovno tržišče.

L. Kovač

PREŽIVNINSKO VARSTVO KMETOV

V lendavski občini 24 prejemnikov

Kaj zavira širitev preživninskega varstva?

Ali je cena zemlje prenizka ali pa so prezahtevni pogoji za pridobitev preživnine? To je vprašanje, ki se postavlja marsikomu, ki ugotavlja, da onemogel kmet, ki bi rad z oddajo zemlje pridobil preživninsko varstvo, zdaj praktično te pravice ne more več uveljaviti. Za pridobitev preživnine je treba dati v zemljo vrednosti, ki je enaka štiriinosemdesetim mesečnim prejemkom preživnine. To pa je več kot 100.000 dinarjev. Ker je cena zemlje v obmejnih in nerazvitih območjih lendavske občine nizka (okrog 30.000 dinarjev), je treba na takih območjih prodati več kot 3 hektarje zemlje. Povprečne kmetije v lendavski občini pa toliko zemlje nimajo. Drugače je seveda s ceno zemlje na razvitejših območjih, kot so Turnišče, Bistrice, Črenšovci, Polana, kjer je cena zemlje višja, zato bi za preživninsko varstvo že zadoščala prodaja dveh hektarjev zemljišč, toda na teh območjih ljudem zemlje ni treba prodajati, ker na stara leta niso ostali sami (izjeme sicer so), ampak so ob njih sinovi, hčere in vnuki, ki skrbe zanje.

Iz opisanega izhaja, da bi bilo treba v preživninski zakonodaji, ki zadeva kmete, nekaj spremeniti. Morda bi bilo prav, ko preživnine ne bi pogojevali z denarno višino prispevkov od prodaje zemljišč, ampak bi bilo določeno, da je treba za uveljavitev preživnine prodati recimo 2 hektarja zemlje. Ni mogoče namreč pričakovati, da se bo cena zemljišč na obmejnih in nerazvitih območjih izenačila z razvitimo območji. Res bi tako pokojninski sklad dobil manjše vplačilo, toda, če so v tem skladu solidarni do kmetov, ki so še aktivni in ustvarjajo (izenačitev delavcev in kmetov), naj bi bili še do tistih, ki bi še kako radi delali in ustvarjali, a so jim opešale moči.

Š. Sobočan

Vzdrževanje melioracijskih sistemov

Na zgrajenem melioracijskem sistemu se vzdržujejo vsi skupni objekti in naprave: melioracijski jarki, cevna drenaža, cevni prepusti, mostovi, protivetrni pasovi in poljske poti.

1. VZDRŽEVANJE ODPRTIH MELIORACIJSKIH JARKOV:

Funkcija jarka v melioracijskem sistemu je lahko zaščita pred tujimi vodami (običajno so to obrobni jarki), ali pa je ta funkcija samo melioracijska (zniževanje podtalnice ter omogočanje odtoka vode iz drenov). Jarki imajo naklon brežine 1:1,5, s tem da je širina dna jarka običajno 0,60 m, globina pa odvisno od globine drenaže. Za funkcioniranje sistema je zelo pomembno redno vzdrževanje jarkov:

— košnja zarasti,

— ohranjanje nivelete jarka, ki jo je imel, ko je bil izkopan (čiščenje mulja),

— zatravljenost brežin je nujna zaradi erozije,

— redno čiščenje mulja, ki se vseda v ceveh prepustov,

— po potrebi popravilo kanalet in pragov v jarkih oziroma dograditev novih pragov, če se pokažejo potrebe (dno jarka« preveč erodirano zaradi prevelikega padca).

Čiščenje mulja je najbolj pomembno, kjer je položena cevna drenaža, ker sicer ta ne more opravljati svoje funkcije, če so iztoki drenažnih cevi v mulju ali pod vodo.

Velik problem predstavljajo v jarkih, v katerih se zmeraj zadržuje določena voda, akvatični plevel (po domače predvsem ROGOZ), ki skoraj onemogoča ročno košnjo dna jarka ter povzročajo hitro zamuljenost. Lani smo dobili na tržišče herbicid RODEO, ki naj bi rešil ta problem (ni škodljiv za ribe).

2. VZDRŽEVANJE SISTEMA CEVNE DRENAŽE:

Uspešnost drenaže se kaže v širši dolgotrajnosti oz. dobi uspešnega delovanja. Vzdrževanje predstavlja vse tiste ukrepe, ki zagotavljajo, da bo cevna drenaža ves čas zadovoljivo delovala.

V kolikor cevni drenažni sistem ne deluje zadovoljivo, je možno naslednje:

a) Zamašitev s talnimi delci (zablatenje):

— zemlja, ki vstopa v cev, izhaja večinoma od zgoraj in s strani, tj. iz raztresene zemlje v zapolnjenem jarku, zamašitev od spodaj pa je tudi možna;

— visoka stopnja zablatenosti cevi se bo večkrat pojavila v zemlji z nizko stabilnostjo, to je pri peščenih ali glinastih tleh, prav tako se to pojavlja, če je bila drenaža opravljena v mokrih razmerah;

— visoka stopnja zablatenja se pokaže takoj po izvedbi, posebno, če je drenaža izvajana v mokrih razmerah, pozneje se zablatenje povečuje, vendar počasneje;

— v skrajnih primerih je potrebno drenažo čistiti po nekaj mesecih po izvedbi, na drugi strani pa je tudi veliko drenažnih sistemov s pretežno težkimi tlemi, ki imajo le nekaj milimetrov usedlin po 20 do 30 letih, tudi če sploh ni bil uporabljen filtrski material,

— objekti na drenažnem sistemu (površinski vtoki za vodo in revizijski jaški) so potencialni vzroki za zamašenost.

Ukrepi proti zablatenju so, da ga preprečimo ali čistimo.

PREPREČITEV ZABLATENJA

Če so ugodne razmere za zablatenje drenaže, mora biti lateralna drenaža zaščitena s filtrom ali drugim pokrivnim materialom. Delci tal še vedno lahko vstopijo v cev od spodaj, vendar pa je pokrivanje drenaže običajno zadostno, ker le-to filtrira zemljo pri zakopavanju jarka. Za zagotovitev popolne zaščite, posebno v peščenih tleh, je potrebno popolno ovijanje drenaže. Cevi lahko ostanejo zadovoljivo čiste brez ovojnega materiala, posebno v težjih zemljinah (z vsebnostjo gline 20 % ali več), če je drenaža izvedena v dobrih (suhih) razmerah in če so drenažne cevi pokrite z dobrim vrhnjim slojem tal, ki ima obstojno strukturo.

Zbiralci običajno ne sprejemajo vode direktno iz tla. Zato je priporočljivo uporabiti za kolektorje zaprte cevi, da se prepreči vstop mulja.

Če se mulj nabira v kolektorjih, ga lahko ujamemo z revizijskimi jaški, ali površinskimi vtoki za vodo, kjer obstaja bojazen, da bo vstopila tudi zemlja.

Verjetnost samoočiščevanja drenažne cevi je le majhna. Da bi se omogočil dober prenos peska v drenažni liniji, bi morala biti najmanjša pretočna hitrost okoli 0,35 m/sekundo (De Jager and Haayer, 1963). Delci gline pa se premikajo mnogo počasneje toda ko enkrat sedejo ali se sprimejo, jih ni mogoče več premakniti s tokom. Tudi pesek se sprime z delci gline.

Kot rezultat pa pretočna hitrost 0,35 m/sec najbrž ne bo zadostna za samoočiščevanje drenaže. Hitrost 0,35 m/sec je možna pri odtoku 60 m^3/dan v 5-cm cevi in pri odtoku 240 m^3/dan pri 10-cm cevi. To količino da odtočna količina 10 mm/dnevno iz drenažnih področij 0,6 ha in 2,4 ha.

To so zelo velika prispevna področja za dreniranje z eno cevjo in bi jih težko našli. Še več, upoštevana hitrost je zahtevana pri iztoku drenažne linije, hitrost pretoka pa se zmanjšuje v smeri navzgor po cevi.

V kolikor torej obstaja samoočiščenje, bo delovalo le na določenem odseku drenaže blizu iztoka, v glavnem preostalem delu drenažne linije pa bodo usedline ostale.

ZAMAŠENOST ZARADI KEMIČNIH USEDLIN

Kemične snovi, ki običajno zamašijo drenažne cevi, so železove spojine, včasih železov oksid ali železov sulfid ali manganske spojine (GRASS, 1969). Mehanizem odlaganja železovih spojin je načeloma naslednji: raztopljeno Fe+ + teče v cevi s talno vodo. Ko pride v stik z zrakom, oksidira v Fe+ + + in tako se ustvarjajo netopljive sestavine.

Mehanizem usedanja je zelo kompleksen, v večini primerov je vmešana bakterijska aktivnost in pH ter temperatura, ki na to vplivajo. Zato so lahko usedline različnih sestavin in odvisno od okoliščin, pod katerimi se ustvarjajo (KUNTZE, 1966). V zemlji, bogati z organskimi snovmi, je žveplo zelo pomembno (FORD, 1965, FORD in CALBER, 1969, FORD in BELILLE, 1970).

Problemi z železovimi spojinami se pojavijo, če je drenaža izvedena v plitvejših talnih plasteh. Običajno se stopnja železovih spojin ob stopu v drenažo zmanjša, ko talne plasti postanejo bolj zračne zaradi izvedbe drenaže. V teku let se problem sam po sebi običajno reši. Vendar se odlaganje železovih spojin rado nadaljuje, če v drenažo vstopa pronicna voda. Problem je lahko zelo pereč tudi v zelo vlažnem podnebju, npr. na Floridi (FORD in BELVILLE, 1970).

Stopnja usedanja železovih spojin je lahko zelo problematična, v ekstremnih primerih se lahko drenažni sistem pokvari v času nekaj tednov.

Poskusi s preprečevanjem usedanja železovih spojin v drenažo doslej niso bili dovolj učinkoviti. Najzaneslivejše zdravilo je čiščenje cevi (izpiranje), čeprav se je raztapljanje z žveplovimi spojinami tudi pokazalo kot učinkovit ukrep.

ZAMAŠITEV DRENAŽE Z RASTLINSKIMI KORENINAMI

Razraščanje korenin okoli drenaže in v drenažo je problem, odvisen od vrste rastlin, globine drenaže in klimatskih razmer. Problem nastopi, ko korenine vstopajo v drenažo skozi perforacije cevi ter tako onemogočijo pretok vode. Izkušnje v nekaterih evropskih deželah kažejo, da nekatere vrste grmovja in dreves, ki jih uporabljajo za zaščito pred vetrom okoli sadovnjakov in športnih igrišč lahko povzročijo resno razraščanje korenin v drenažnih ceveh. Korenine ene rastline se lahko razrastejo v cevi v razdalji nekaj metrov. Problemi zamašitve s koreninami sadnega drevja dosedaj še niso bili objavljeni.

Tam, kjer linija drenaže križa vetrobranski nasad, se lahko izognemo koreninam tako, da uporabimo zaprte cevi na določeni razdalji. Druga možnost je še vgradnja globoke drenaže ali pa odprtih jarkov namesto drenažnih cevi.

(Prihodnjič: Čiščenje cevi in vzdrževanje tal)

Granulirano gnojilo fertina v Sloveniji

Kutina je pred dnevi v Kranju slovenske kupce seznanila z vsemi vrstami gnojil iz Kutine, posebej s tistimi iz novejšega programa ter z dodatki za živinsko krmo (benurali). Prvič so predstavili tudi granulirano gnojilo fertina. To je univerzal s 46 odstotki uree. Od tekoče »fertine« so predstavili tudi ca-special, namenjen gnojenju visokorodnih jablan.

B. Hegeduš

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek je bila ponudba pujskov na tradicionalnem sejmu v Turnišču veliko večja kot pa povpraševanje. Rejci so navsezgodaj pripeljali 99 pujskov, ki so jih bili voljni prodati za ceno od 900 do 1100 dinarjev za par (kar je veliko manj kot pred tednom), vendar je bila kupčija bolj slaba, saj je lastnike zamenjalo le 20 pujskov. Vse nižje cene pujskov so prav gotovo posledica nizkih odkupnih cen za pitane prašiče, zato je marsikdo že uvidel, da se mu bolj splača kupiti že spitanega prašiča, kot pa (drage) pujske.

S. S.

PLETEV VINSKE TRTE

Pletev vinske trte je zelo pomembno opravilo, s katerim odstranimo odvečne nerodne poganjke (zelene mladike). Ti poganjki porabijo v začetku rasti obilo rezervnih hranil. S pletvijo začnemo, ko je minila nevarnost spomladanskih pozeb in ko je dolžina poganjkov v rodnih vinogradih 15—25 cm (vidimo prve grozdiče-kabrnike). S pletvijo naj bi končali vsaj deset dni pred začetkom cvetenja trte, sicer je lahko motena oploditev. Posebno pomembno je pletev opraviti v vinogradih z manjšimi medvrstnimi in med trsnimi razdaljami in če imamo posajene bujno rastoče sorte (sauvignon, beli pinot, chardonnay, renski rizling in druge). Priporočljivo je da v rodnih vinogradih pleve trto vinogradnik, ki jo je obrezoval, kajti pletev je korektura rezi. Mnogokrat je potrebno v rodnih vinogradih puščati tudi jalovke (nerodne mladike, ki so odgnale iz tri- ali večletnega lesa), predvsem takrat, ko hočemo vzgojiti novo deblo (pomladiti trs), kordon oziroma znižati rodni štrcelj. Pri pletvi oplevemo tudi nerodne mladike, ki so pognale iz sobrstov na šparonih. Pustimo samo najmočnejše mladike, ki poženejo iz glavnega brsta. Oplevemo tudi slabo rastoče nerodne (pri nekaterih sortah rodne) mladike, ki so odgnale — iz spečih očes na deblu in drugem starem lesu. Pri močnem nastavku pa odstranimo tudi nekaj rodnih poganjkov, kar pa vinogradniki le s težavo storijo. Poglejmo si na kratko posebnosti pletve za različne starosti vinograda.

— **Prvi letnik** (zdaj posajeni vinogradi)

Cepljenke že odganjajo, s pletvijo pričnemo, ko so poganjki dolgi 5 cm, pustimo dva poganjka, tam, kjer je najbolj rizično območje za točo(?), pa lahko pustimo vse poganjke, kajti prvo leto je pomembno listna masa, ne pa dolžina poganjkov.

— **Drugi letnik**

Puščamo dva najmočnejša poganjka, ostale odstranimo. Poganjke privezujemo h kolu.

— **Tretji letnik**

Pri vzgojni obliki »gijo«, kjer smo spomladi obrezali rozgo eno oko nad ali pod glavno žico, pustimo 3—5 najvišje ležečih mladik, kjer je deblo tanjše, pa dve. V tretjem letu obstaja nevarnost, da trto preveč izčrpamo, če pustimo več mladik, kot je pa zgoraj navedeno.

Pri kordonski vzgojni obliki (kratki kordon) pustimo na kordonu iz vsakega očesa na gornji strani kordona eno mladiko, mladike, ki odganjajo s spodnje strani, lahko odstranimo. Najvišje na deblu pa še pustimo eno do dve mladiki, tako da imamo maksimalno pet do osem mladik, ki so večinoma vse rodne, kajti odganjajo iz dvoletnega lesa.

Pri pletvi popravljamo tudi mladike med žice, da nam jih veter oziroma stroj ne polomi. Pletev je ukrep, čeprav so ročne ure »drage«, ki nam zmanjša možnost pojava glivičnih bolezni. Drugo pletev in popravljanje mladik med žice pa opravimo po cvetenju vinske trte.

Ernest Novak, dipl. inž. agr.

ŠKROPILNICE

440 l z 12 ali 10 m delovne širine, primerne za vse vrste škropljenja (možnost vgraditve šob za škropljenje različnih kultur)

● ŠKROPILNICA JE IZDELANA V CELOTI IZ UVOŽENIH MATERIALOV

(ČRPALKA RAU IN IZENAČEVALNI REGULATOR TER ŠOBE TEEJET RAZLIČNIH VELIKOSTI)

Izdeluje in prodaja:

SERVIS COLNARIČ

LUKAVCI 47, pošta KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, tel.: (069) 87-590

Priporočamo se tudi s servisnimi storitvami za škropilno tehniko.

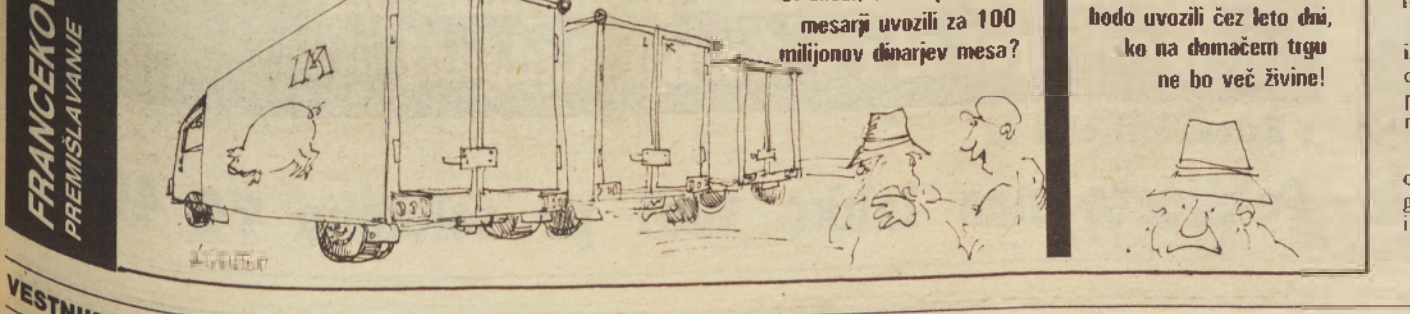

Z USTVARJALNOSTJO BOGATEJŠE ŽIVLJENJE

Zveza organizacij za tehnično kulturo Murska Sobota je pripravila tradicionalno srečanje mladih tehnikov Pomurja pod geslom RAZVIJAJMO—USTVARJAJMO. Na srečanju je sodelovalo okrog 500 mladih, kar je največ doslej. Zlasti je razveseljivo, da so se poleg osnovnošolcev številčneje vključili srednješolci, s čimer se je povečala množičnost, zahtevnost, kakovost in raznolikost dejavnosti. Širi se torej krog mladine, ki se aktivno vključuje v dejavnost tehnične kulture in tako ima Zveza organizacij za tehnično kulturo Murska Sobota vključene modelarje, maketarje, energetike, ekologe; strojnike, agrotehnike, radioamaterje, konstruktorje, računalničarje, raziskovalce, inovatorje, izumitelje in druge. Pri razvoju te vsestranske tehnične dejavnosti imajo poleg ZOTK pomemben delež mentorji, ki brez ustreznih materialnih spodbud opravljajo pomembno družbeno poslanstvo. Tudi tokratno srečanje je pokazalo, da imamo v Pomurju množico mladih, ki že obvladujejo in razvijajo nove tehnologije in znanja, kar dokazujejo tudi na zveznih tekmovanjih. »Naša naloga je, da jim prek ZOTK ponudimo zunaj šolskih obveznosti programe, v katerih bo vsak našel nekaj sam zase, kjer mu bo osnovni motiv rezultat lastnega dela,« je med drugim na slovesni otvoritvi srečanja poudaril predsednik ZOTK, Rudi Cipot. Čeprav zaradi vetrovnega vremena niso mogli končati tekmovanja z jadralnimi modeli in zmaji, je srečanje pokazalo določen napredek.

Najboljši pomurski mladi tehniki pa bodo svoja znanja predstavili na republiškem in državnem tekmovanju.

Feri Maučec

REZULTATI TEKMOVANJ

Model jadrnice — razred G: 1. Andrej Šporn, 2. Simon Horvat, 3. Franc Legen (vsi OŠ III MS); **model jadrnice — razred K**: 1. Tadej Sever, 2. Dejan Šeruga, 3. Robert Tanacek (vsi OŠ III MS); **modeli jadrnic — estetsko ocenjevanje**: 1. Borut Sabatin, 2. Franc Legen, 3. Tomaž Šemen (vsi OŠ III MS); **ladijski modeli MČ 2**: 1. Dejan Ščernjavič (OŠ III MS), 2. Boris Balažic (OŠ Puconci), 3. Vito Horvat (OŠ III); **ladijski modeli MČ 1**: 1. Rok Križmanič (OŠ III MS), 2. Kristjan Lovenjak (OŠ Kuzma), 3. Andrej Ajdnik (OŠ Puconci); **ladijski modeli MČ 3**: 1. OŠ III Murska Sobota (Lončar, Jošar, Križmanič), 2. OŠ Puconci, 3. OŠ III Murska Sobota II; **avtomobilski modeli na električni pogon**: 1. Mitja Klemenčič, 2. Bojan Božanovič, 3. Nives Sapač (vsi OŠ III MS); **estetsko ocenjevanje**: 1. Nives Sapač, 2. Tadej Sever, 3. Bojan Božanovič (vsi OŠ III MS); zbirka dobro jutro elektronika: 1. Arpad Bürmen (OŠ III MS), 2. Marko Martinuzi (OŠ I MS), 3. Miran Kosednar (OŠ I MS); **raziskovalne naloge**: 1. OŠ I. Murska Sobota (Cikajlo, Štivan), 2. OŠ Črenšovci, 3. OŠ Črenšovci II; **tehnične naloge — električne in elektronske naprave**: 1. Boštjan Štiblar, 2. Boštjan Meolic, 3. Dejan Borovič (vsi OŠ II MS); **klip-klap**: 1. OŠ Dobrovnik (Varga, Magdič), 2. OŠ Gornji Petrovci, 3. OŠ Črenšovci [illegible] **lesko-modelar**: 1. OŠ I M[illegible] Sobota (Kološa, Cigut), 2. O[illegible] Murska Sobota, 3. OŠ I M[illegible] Sobota II; **lov na lisico**: 1. [illegible] **ko Nemeš** (OŠ Rogašovci), [illegible] **Boštjan Baranja**, 3. Dejan [illegible] (oba OŠ I MS); **računalniš[illegible] srednje šole**: 1. Borut Barb[illegible] Janez Perš (SCTPU); **osno[illegible] le**: 1. Peter Kocan (OŠ III [illegible] 2. Damir Cifer (OŠ I MS), 3. [illegible] di Širovnik (OŠ Tišina).

ANKETA

Nekaj najboljšega!

Če so si interesi dveh srednjih šol podobni, potem ni ovir, da ne bi sodelovali. In če so za sodelovanje še posebno navdušeni učenci, potem mora skoraj zagotovo uspeti.

Sredi maja, meseca mladosti, je 22 učencev srednje šole iz Radenec na kateri se izobražujejo bodoči gostinski delavci, obiskalo svoje vrstnike v Köflachu. Pri njih so preživeli dva dneva.

Kakšni so njihovi občutki po vsem, kar so doživeli?

SAŠO SUNKO, Veržej:

»Kar se tiče tehnične opremljenosti, je ta šola precej boljša, glede praktičnosti in ostalega . . . če je to evropska raven, potem imamo tudi mi v Radencih evropsko raven. Pri pouku so vsi bolj sproščeni. In tudi mi smo tukaj bolj sproščeni v učilnicah, kot pa doma.«

VALERIJA ŠMID, Ormož:

»Vsi so zelo prijazni in gostoljubni in tudi jaz bi rada povabila svojo novo kolegico k sebi domov. Kaj bi ji pokazala zanimivega? Še ne vem, verjetno pa bi morali iti malo dlje, kam ven.«

TAMARA CVETKO, Žepovci:

»Čeprav nemščina ni moja najboljša stran, pa pri sporazumevanju nisem imela nobenih težav. Zdi se mi prav, da se med sabo obiskujemo, saj od tega zelo veliko odnesemo. Šola v Köflachu je sicer lepša kot pri nas, vendar se mi zdi naš pouk boljši.«

PETRA GALLAUZ:

»Pri meni doma je Valerija, dobro govori nemško in odlično se razumeva. Včeraj sva bili zunaj in se čudovito zabavali. Nadvse sem navdušena nad takim sodelovanjem, kjer se bosta povezali dve deželi in vesela sem, da so začeli s takimi akcijami. Meni osebno je v veliko veselje, če se lahko pogovarjam. Če bomo šli v Jugoslavijo, bom tudi spoznala, kako je tam spodaj. To je pozitivno. Učila bi se tudi slovenskega jezika. Zaenkrat vem povedati le lep, ne, da in na zdravje. Rada bi se naučila vsaj nekaj osnovnih stvari, da bi lahko sama naročila pijačo, hrano.«

ROBERT ČIRIČ, Stara-[illegible] vas:

»To sodelovanje je nekaj [illegible] boljšega, kar sem doživel [illegible] jim šolanjem v Radencih. Zelo [illegible] po mi je tukaj. Pouk mi je [illegible] bolj všeč kot pri nas. Nem[illegible] mi pri sporazumevanju s prijatelj[illegible] ne dela težav.«

HERMINA HOLZER:

»Pri meni je Brigita in [illegible] bro se razumeva, saj [illegible] nemško. To je dobro, [illegible] družini, ki se je zelo [illegible] obiska, ne ve nihče [illegible] slovensko. Z Brigito sva si [illegible] dopisovali in si izmenjali tri [illegible] sma, zato sem jo počakala [illegible] poldne v šoli. Skupaj z [illegible] sem potem šla na ogled [illegible] ce v Piber in v Bärnbach. Ž[illegible] sva šli domov, se sprehajali v [illegible] njem gozdu. Zelo rada bi [illegible] Radence. Prav vse me [illegible] običaji, navade, kako je [illegible] šola. Rada bi se tudi [illegible] venskega jezika, ker mi je [illegible] tudi bolje bi se lahko [illegible] bi bila enkrat v Jugoslaviji.«

Bernarda [illegible]

POMURKA®

harmonija zdrave narave

Pot do zdrave narave začenjamo z ekološkim letom 1990. Vanj vstopamo z novim znakom POMURKA. Vrsta naših izdelkov bo brez kemičnih dodatkov. V njih bomo ujeli del zdrave narave.

ŽIG, KI JAMČI ODSOTNOST KEMIČNEGA DODATKA.

POMURKA Murska Sobota p. o., Bijedićeva 11, 69000 Murska Sobota • tel.: 069/22-440, telex: 35243, telefax: 069/22-007

Čevlji za vaš smelejši korak iz uvoza!

Edina brezcarinska prodajalna v Sloveniji v kateri lahko po najugodnejših cenah kupite izdelke iz usnja.

Čevlji, torbice, kovčki, športna obutev, pasovi in modni dodatki iz Italije

Čevlje dobite že za 35 mark!

HISTRIA, brezcarinska prodajalna na mejnem prehodu v Gornji Radgoni

v Kerenčičevi ulici 18

Pokličete nas lahko tudi po telefonu 74 406.

SOLARTOURS LENDAVA

Poceni počitnice

V februarju je Katica Solar iz Lendave ustanovila družbo z omejeno odgovornostjo Solartours. S tem je izpopolnila vrzel, kajti v mestecu ob vznožju vinogradov ni bilo turistične agencije. Kaže, da je bila odločitev pravilna, saj so ustanoviteljica uresničila svoje poslovne ambicije, na svoj račun pa bodo prišli vsi tisti, ki bi radi šli na izlete, letovanja ... s posredovanjem domačega organizatorja. Ta čas je največje povpraševanje po poceni letovanjih in v d. o. o. Solartours bodo veliko uresničili; povezali so se tako s turističnimi agencijami, kot tudi z obmorskimi turističnimi društvi.

Solartours pa želi pripeljati izletnike in dopustnike tudi v naso pokrajino, zlasti pa še na lendavsko območje. Nekaj domačih izletnikov (iz notranjosti Slovenije) je že bilo, drugi pa so na vrsti še tujci. Ti pa bodo sem prišli ne le zaradi lepe pokrajine, zdravilne termalne vode, ampak tudi zaradi vinogradov, kajti v lendavskem Solartoursu se bodo ukvarjali tudi z gostinstvom, in sicer v samih goricah.

Š. S.

Pri prodaji avtomobilov že škriplje ročna zavora

V Agroservisu ABC Pomurke v Murski Soboti se pripravljajo, da bi Zastavine avtomobile prodajali na 6-mesečno posojilo s 40-odstotnim pologom nakupne cene avtomobila. Vodja prodaje Marko Končan je povedal, da bodo na posojilo prodajali tudi rabljena vozila pod enakimi pogoji kot nova vozila. Urediti morajo le še zavarovanje plačila — saj so tačas, ko je veliko podjetij v težkem gospodarskem položaju oziroma tik pred stečajem, v skrbeh, ali bodo kupci vozil lahko slednja tudi plačali. Zastava iz Kragujevca je prodajalce svojih vozil obvestila, da bo na posojilo prodajala tudi tovorna vozila. Za slednje bi kupec moral položiti 30 odstotkov gotovine ob nakupu, ostali del kupnine pa bi plačal v 6 mesecih. Seveda tudi ti pogoji niso ugodni, saj tisti, ki nima dovolj gotovine, čeprav so možni družinski krediti, v pol leta ne zmore prihraniti več deset starih miljard. Po oceni se bodo na posojilo še najbolje prodajala rabljena vozila, čeprav tudi 24-odstotna obrestna mera ni nezanemarljiva — še posebej ne pri večjem posojilu. Obrestna mera pa tudi ni zajamčena, saj se bo ob ponovnem »divjanju« inflacije ustrezno povečala.

DO Agroservis ima tačas v zalogi vozila yugo 45 in 55, ki jih je mogoče dobiti takoj po vplačilu. Pristojni v Agroservisu so nejevoljni, da so o prodaji na posojilo prej zvedeli kupci iz časopisov kot pa prodajalci, ki sta jih ZASTAVA in TAS obvestila s teleksom skoraj teden dni potem, ko sta kreditno prodajo najavila v sredstvih javnega obveščanja.

Boris Hegedüš

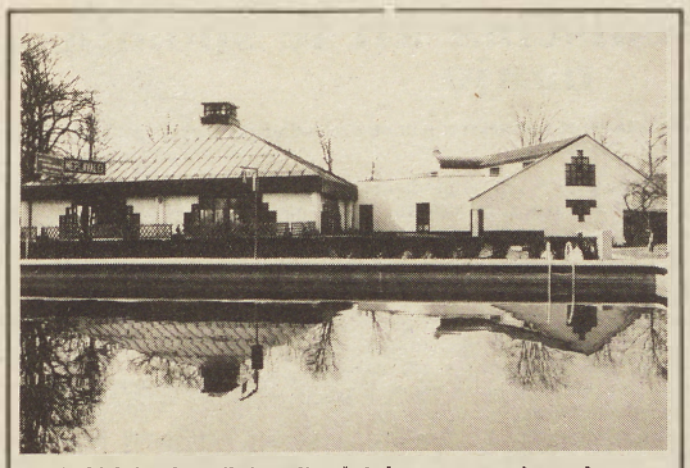

Novi objekti, v katerih je tudi pokrit bazen s termalno vodo, so za termalno kopališče Banovci velikega pomena, saj so prešli s sezonskega na celoletno poslovanje. Zanimanje tujcev je veliko, zato jih niti ne skrbijo kritike domačih gostov in očitki, da je bila lani voda v zunanjih bazenih umazana. »Takšna je naravna voda, je namreč neprečiščena in bolj zdrava. Tujci imajo takšno vodo rajši kot prečiščeno,« je pojasnil direktor Jeruzalema Franc Tominc. Moramo mu verjeti, kajti če je za tujce dobro . . .

bbp, foto: nj

Industrija konfekcije Velika Polana

Izdelava brez zalog

V velikopolanski Industriji konfekcije, kakor se od novega leta imenuje prejšnji tozd Deloze, šivajo delovne in zaščitne obleke iz blaga, ki je last kupcev in zato nimajo zalog lastnih surovin. Gre za tako imenovane lohn ali po domače dodelavne posle, ko dobijo plačilo le za delo. Največ delovnih oblek in plaščev (60 odstotkov) izdelajo za tujega partnerja, ostalo (40 odstotkov) pa je uslužnostno šivanje oblačil za soboško Muro. Direktor Anton Cigut nam je povedal, da so izkušnje z dodelavnimi posli dobre, saj jim tako ni treba kupovati materiala in tako vezati denarja (še prej pa najemati posojil), poleg tega pa poslovni partnerji kar v redu poravnavajo račune.

Zdaj, ko je Industrija konfekcije postala povsem samostojno podjetje, pa so vendarle na prelomnici: ali še naprej obraniti ali celo razširiti uslužnostno šivanje, ali pa morda poskušati prodreti na tržišče s povsem svojimi izdelki. Odločitev (tveganje) bo padla kdaj pozneje, saj jim v letošnjem letu dela ne manjka (imajo sklenjene pogodbe), na vidiku pa je tudi poslovno povezovanje z neko švicarsko firmo, ki je voljna vlagati denar v modernizacijo izdelave, morda tudi za razširitev. Tovarniška hala je namreč dovolj prostrana in v njej bi lahko namestili še nekaj šivalnih strojev. Sicer pa jih bodo 15 dobili že v kratkem, vendar bodo z njimi nadomestili dotrajale.

V Industriji konfekcije Velika Polana je ta čas zaposlenih 139 delavcev, od teh sta nova direktor in računovodja, nujno pa potrebujejo izkušenega inženirja tekstilne tehnologije.

Š. Sobočan

AVSTRIJA – DEŽELA KMEČKIH TURIZMOV IN VINOTOČEV

Na Štajerskem, v bližnji soseščini Avstriji, se veliko ljudi ukvarja s turizmom na kmetih. Največ turističnih kmetij je na vinorodnem hribovitem območju Klocha, kjer je tudi veliko vinotočev. Lastnik turistične kmetije z do 10 ležišč za promet od gostov ne plača davka. Plača se le 7 ATS turistične takse na dan po osebi. Prenočišče z zajtrkom stane 110 ATS. Gostje preživijo večino dneva v termalnem kopališču v avstrijski Radgoni. Gostje radi pomagajo pri kmečkih opravilih, nabirajo gobe, borovnice in druge gozdne sadeže.

Veliko vinogradnikov ima tudi vinotoče, kjer je pijača cenejša, postrežejo pa lahko še s hladnimi jedmi oziroma narezki in domačim kruhom. Večina vinogradnikov ima v kleteh stroje za mletje grozdja, sode, cisterne za mošt in vino, lastne stroje za pranje steklenic in vstekleničenje vina. Zanimivo je delo davčne službe. Vsak vinogradnik dobi od davčne uprave nalepko za grlo steklenice in štampiljko. Brez tako opremljenih steklenic vinogradnik vina ne sme prodajati. Po številu porabljenih obročkov zamaškov in etiket vina mu odmerijo davek. Za pridelano vino plača vinogradnik 20 odstotkov davka in 5 odstotkov na stopnjo alkohola od vrednosti vina. Vino v vinotočih, ki ga kupec vzame domov, stane od 35 do 55 ATS — odvisno od kakovosti. Vino v vinotoču pa je v povprečju dražje za 10 ATS.

Boris Hegedüš

Zgradbi dveh kmečkih turizmov na Klochu, katerih lastnika sta mož in žena, uradno ločena (da ne presegata neobdavčenih ležišč pod eno streho)

Naložba je gospodarna

Okrog (ne)gradnje nove rafinerije v Ini Nafti v Lendavi je bilo prelito že nekoliko črnila. Najnovejša študija ljubljanske univerze kaže, da je gospodarsko upravičena obnova prečiščevalnice, zato so se odločili, da bodo končno šli v naložbo, vredno 45 milijonov dolarjev. K sedanjim rafinerijskim napravam bodo uredili pomožne objekte, ki bodo omogočali pridobivanje benzina z manj svinca in tudi neosvinčen in visokooktanski bencin. Težav menda ne bo ne s surovinami (naftni kondenzat) in tudi ne s prodajo, četudi se bo Slovenija v večjem obsegu oskrbovala z bencinom iz rafinerije na Reki. Ini Nafti namreč ostaja tržišče v severovzhodni Sloveniji, Medžimurju, Podravini, predvidena pa je tudi prodaja v sosednjih deželah Avstrije in Madžarske, tako da bodo letno predelali čez 1 milijon ton nafte.

Na predstavitvi študije o gospodarski upravičenosti obnove prečiščevalnice nafte v Ini Nafti v Lendavi (na seji občinskega izvršnega sveta) so še povedali, da bodo 20 odstotkov denarja zagotovili sami, 40 odstotkov naj bi primaknili domači in tuji sovlagatelji, 30 odstotkov bi bilo italijanskega posojila, 10 odstotkov pa iz republiškega razvojnega sklada. Odločili so se tudi za zahodno tehnologijo (večja kakovost izdelkov), ves projekt pa bodo izpeljali prek italijanske firme CTP in ljubljanskega Smelta.

Š. S.

Ina Nafta Lendava

Jih bo rešilni čoln prinesel na želeno mesto?

Poslovno leto so v lendavski Nafti sklenili brez izgub, vendar se iz dneva v dan spopadajo z nelikvidnostjo. Tovarna metanola obratuje le občasno, še najbolje pa kaže rafinerijski izdelavi. V začetku leta so našteli 250 delavcev presežka.

Dogovorna ekonomija postaja preteklost in na vseh področjih se kot edini možni kazalec uspešnosti uveljavlja trg s svojimi zakoni, po katerih se morajo ravnati vsi. In ravno ti zakoni izločajo nesposobne in ohranjajo dobre. V Ini Nafti se te resnice zavedajo, saj na lastni koži občutijo posledice njihove predrage proizvodnje metanola, ki mu cena na svetovnem trgu pada (lani je padla kar za polovico). Predsednik poslovodnega odbora Friderik Kramberger pravi, da s ceno, ki zdaj vlada na svetovnem trgu, v Lendavi komaj pokrivajo stroške surovin, tj. plina. »Tovarna metanola bo tako delovala le občasno, saj bomo metanol pridobivali le za lastne potrebe in nekaj malega za trg.«

Strojna dejavnost se ubada s pomanjkanjem dela. V začetku leta je bilo 40 odstotkov zmogljivosti neizkoriščenih, ob tem pa Friderik Kramberger poudarja, da so stroji zastareli in normativi preohlapni. Naftaplin, za katerega so delali največ opreme, je prav tako v velikih težavah in je to proizvodnjo vzel v svoje delavnice.

Lendavska rafinerija je edina v naši državi, ki ji gre brez izgub. Letos bodo predelali načrtovanih 600 tisoč ton surove nafte. Uporabljajo tudi domačo surovino — kondenzat, s katerim dosegajo visoko kakovost, vendar nekoliko manjšo proizvodnjo. Ker je rafinerija stara že več kot trideset let, vztrajajo pri njeni posodobitvi in dograditvi. To je edini razvojni program, ki ga imajo in bodo vanj usmerili vse sile. Najprej bodo zgradili sekundarne rafinerijske zmogljivosti, kar jih bo stalo 45 milijonov dolarjev, v drugi fazi pa bi radi zagotovili kakovostno predelavo do milijon ton nafte, za kar bodo potrebovali še 35 milijonov dolarjev. Za vse to iščejo sovlagatelje. Dogovarjajo se s Petrolom, Šmeltom in Ino ter nekaterimi tujci. Za nekaj manjših petrokemijskih programov pa morajo ponovno preveriti trg.

Vzrok za nelikvidnost je tudi finančna nedisciplina, saj jim kupci ne plačujejo redno in imajo v tem času za skoraj 30 milijonov din dolžnikov. Največ jim dolgujejo kupci lesnih lepil, ki jih precej tudi izvozijo, čeprav po nižji ceni, vendar za takojšnje plačilo. Rafinerija, ki so jo prodali na Kitajsko, jim je nakopala 28 milijonov dolarjev izgube (Kitajci pa jo bodo pognali julija letos). 17,5 milijona dolarjev dolgov so reprogramirali, 12,3 milijona pa odprodali Iplasu in Elanu, poravnati pa jih bodo morali v treh letih.

Ina Nafta se bo ponovno reorganizirala, in sicer bo poleg matičnega podjetja še 9 hčera. S predčasnimi upokojitvami in podobnimi ukrepi bodo v kratkem zmanjšali obseg zaposlenih za okoli 20 odstotkov. Delo bodo izgubili slabi delavci, pa tudi tistim s kmetijami se obeta podobno. Najverjetneje bo že julija nekaj delavcev čakalo na delo doma, ker ne bo dovolj dela za vseh 1209 zaposlenih. Do konca maja bodo vsi izkoristili desetdnevni neplačan dopust, kar naj bi podjetju prineslo 4,2 milijona din. »En delavec nas stane na mesec 16 tisoč din,« pravi Friderik Kramberger in dodaja, da imajo 142 starih štipendistov, zato novih štipendij ne razpisujejo več. »Če bi šlo tako naprej, bi se sestava zaposlenih zamenjala vsakih 8 let, kar pa ni realno.« Novih ljudi torej ne bo, zato bodo morali »rešilni čoln krmariti stari«. Brez soglasja v vodstvu pa bo to zelo težko.

Lidija Kosi

BO SPLOH ŠE KDO GRADIL?

Visoki zneski odškodnine za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč

Republiška skupščina je 7. marca sprejela Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih. Objavljen je v Uradnem listu Republike Slovenije, številka 9, 22. marca, veljati pa je začel 31. marca. Po sprejemu zakona, 15. marca 1990, pa je Izvršni svet skupščine Republike Slovenije sprejel še Odlok o določitvi vrednosti točke za izračun odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč in gozda. Objavljen je v istem uradnem listu, veljati pa je začel prav tako 31. marca.

Slovenske občine so po določilih spremenjenega zakona razvrščene v tri katastrske okraje. Občine Murska Sobota, Ljutomer in Lendava so v 1., občina Gornja Radgona pa v 2. katastrskem okraju. Temu ustrezno so določene tudi točke za posamezne površine (kulture). Zgled: **za njive, vinograde, plantažne sadovnjake** (če so v 1. kakovostnem razredu) je določeno 100 točk (Radgona 80 točk). Točke je treba pomnožiti s 5,00 din, kakor je določil republiški izvršni svet za kvadratni meter. Tako znaša sprememba namembnosti kmetijskega zemljišča 1. kakovostnega razreda 500,00 din (v radgonski občini 400,00 din) za kvadratni meter, kar je **50.000 dinarjev za ar** (v radgonski 40.000 dinarjev). Še nekaj zgledov (v oklepaju so zneski za radgonsko občino): njiva, vinograd . . . 2. kakovostnega razreda: 45.000 (37.500), 3. razreda: 40.000 (32.500), 4. razreda: 30.000 (27.500) dinarjev. Za spremembo namembnosti travnika in ekstenzivnega sadovnjaka je treba za 1 ar plačati za površino 1. kakovostnega razreda 30.000 (27.500), za 2. kakovostni razred pa 20.000 (enako v radgonski) dinarjev. Če spreminjamo namembnost **pašnika** iz 1. kakovostnega razreda, je treba odšteti povsod za ar 10.000 dinarjev, če pa spreminjamo namembnost **gozda** iz 1. kakovostnega razreda, pa znaša odškodnina za ar 5.000 dinarjev. Za gradnjo na nerodovitnih površinah ni treba plačati odškodnine zaradi spremembe namembnosti. Dodamo naj, da so to trenutni zneski, kajti v zakonu je določeno, da morajo občinski upravni organi, ki obračunavajo odškodnino, le-to sproti valorizirati v skladu z indeksom rasti cen. Odškodnino je treba plačati v 15 dneh po prejemu odločbe. Brez potrdila o plačani odškodnini ni dovoljeno izdati gradbenega dovoljenja, prav tako pa brez tega dokumenta ni dovoljena gradnja na podlagi priglasitve del (garaže, ute in podobno).

Tistega, ki se bo odločil za spremembo namembnosti (gradnjo) in bo plačal visoko odškodnino, prav gotovo zanima, za kakšne namene bo porabljen denar. Odgovor: za osuševanje zemljišč, vzdrževanje in sanacijo melioracijskih sistemov, namakanje, komasacije kmetijskih zemljišč, agromelioracije, pripravo razvojnih projektov in študij za celoten razvoj podeželja, sofinanciranje zgraditve infrastrukture v območjih z omejenimi možnostmi kmetovanja, sofinanciranje razvoja dopolnilnih dejavnosti pri kmetijah . . .

Bo sploh še kdo gradil na izrazito kmetijskih zemljiščih? Marsikdo se bo rajši odločil za nadzidavo ali preureditev starejše hiše.

Š. Sobočan

Lendavski naravovarstveniki so vse bolj vznemirjeni

LEK — ekološka bomba?

Čeprav so v Leku pred kratkim obširno pojasnili, da odpadki iz obrata antibiotika gentamicina, ki jih sežigajo z zapekanjem v opeko, niso nevarni, kaže, da s tem duhov še niso pomirili. Lek namreč dokončuje nov obrat, tokrat za izdelavo antibiotika linkomicina, zato se je spet pojavilo vprašanje odpadkov. Predstavniki Leka iz Ljubljane so pred dnevi v Lendavi obširno predstavili tehnologijo predelave in usodo odpadkov (miceli). Te bodo v jeseni, ko bo nov obrat začel delovati, vozili v opekarno v Ormož, iz sedanjega obrata pa jih bodo še naprej zapekali (sežigali) v domači opekarni.

Lekovci so bili zelo prepričljivi. Kaže jim verjeti, saj projekt spremljajo vsa ustrezna dovoljenja in soglasja. Ne glede na to pa so na seji izvršnega sveta vseeno menili, da bi kazalo ustanoviti ustrezno skupščinsko komisijo, ki naj bi pregledala (soglašala) s prihodnjimi naložbenimi projekti, da pozneje ne bi bilo očitkov posameznikom, da so pripeljali v naše okolje ekološko oporečno industrijo. Taki očitki se sicer zdaj često slišijo. Glede na veliko nezaposlenost je možnost za zaposlovanje, ki naj bi jo dali novi obrati, vsekakor dobrodošla, vendar se zanjo ni mogoče odločiti kar tako. Že zdaj so bili previdni, saj niso prejeli Utokovega programa za predelavo kož, čeprav naj bi omogočil 400 zaposlitev. So se pa v dilemi drugače odločili v samem Kamniku in zgradili tak obrat sami.

Š. S.

V trgovini GEA lahko kupujete vso kmetijsko mehanizacijo vedno ceneje!

SPECIALNA PONUDBA ZA KMETOVALCE:

- avtomatski sadilnik krompirja stane **samo 9.900,00 dinarjev**
- vreče za krompir pa **le 2 dinarja 89 par**
- in še ostali izdelki in priključki kmetijske mehanizacije

NAJNIŽJE CENE IZDELKOM KMETIJSKE MEHANIZACIJE LE PRI GEI V MURSKEM SREDIŠČU!

ŽELJO PRPROVIČ
42315 MURSKO SREDIŠČE
M. Tita, tel.:042 843 232
Nov delovni čas:
Od 7.00 do 15.00 in ob sobotah od 7. do 12. ure

GEA IN VI SKUPAJ DO CILJA!

Kulturna dediščina ali le spomin nanjo

Meščani Ljutomera in odrugi občani smo se že v preteklem letu ali dveh odločili, da ustavimo nekontrolirano spreminjanje podobe mestnega jedra.

Mesto, ki mu uspe ohraniti svoje prvobitne vsebinske in prostorske elemente, predstavlja izrazito manifestacijo zgodovinskih procesov neke družbene skupnosti in kot tako veliko kulturno vrednoto. Ne glede na to, da prihajamo do tega spoznanja vsaj deset let prekasno, še ni vse izgubljeno. Proces prenove je dolgoročno dejanje, ki zagotavlja smotrno rabo prostora in hkrati ohranja skozi zgodovino oblikovane in pridobljene vrednote.

Mesto Ljutomer opravlja zrelostni izpit iz prenove na znameniti zgradbi, t. i. Stari pošti, sezidani 1906. leta v poznohistorični tradiciji. Izvajalec del očitno ni dovolj pretuhtal projektne dokumentacije in tej priloženih soglasij Zavoda za spomeniško varstvo Maribor, kajti težko je razumeti, da je s tako lahkoto in brezobzirnostjo zrušil najimpozantnejši del zgradbe, to je povišano trikotno čelo na strehi osrednje stavbne osi. Objekt je tako nenadoma izgubil svoj dominantni element, ki ga je na hierarhični lestvici kulturnih spomenikov dvigoval prav v vrh (vrednotenje in režim varovanja opisan v Morfološki analizi-ZZVNKD Maribor).

Z vidika funkcionalnosti in tehnične dovršenosti zgradbe je poseg povsem nepomemben in s strani gradbene stroke morda opravičljiv. Žalostno je to, da smo se s podobno površnostjo že srečali v naši občini, in to pred dobrim letom dni na starem gradu v Lukavcih. Pri obnovi zgradbe se je zrušil znameniti stolpič, ki je oblikoval razpoznavnost naselja Lukavci sredi panonske ravnice. Vzpostavitev stolpiča v prvotno stanje (po obliki in velikosti) bi takrat pomenila dodatno finančno breme, zato ga je izvajalec del v soglasju z nadzornim organom sicer ponovno zazidal, a ga je za 6 m znižal. Kljub urgencam investitorja, nekaterih vaščanov in ZEU M. Sobota ter ZVNKD Maribor stolpiča niso dvignili na zahtevano višino, zaradi česar ni bil nikoli tehnično prevzet in usklajen s spomeniškovarstveno službo. Ostaja torej kot črna gradnja, ki se ne bo nikoli legalizirala, počasi bo tonila v našo pozabo in, kakor kaže praksa, tudi v pozabo pristojnih inšpekcijskih služb.

Zdelo se mi je potrebno opozoriti na ta zgled, ker zadosti slikovito kaže ignoranco zidarskih mojstrov vseh drugih predhodnih strokovnjakov, ki sodelujejo v procesu oblikovanja projektne dokumentacije.

Zgled Stare pošte je mnogo težji in enostavno žalosten. Kaže na veliko neznanje pri obnavljanju starih gradenj, strah pred starimi stavbnimi substancami in nespoštljiv odnos do preteklosti. In tukaj je konec z našim zrelostnim izpitom.

Mogoče je izvajalcu del uspelo porušen del strešnega čela obnoviti v prvotni obliki z vsemi členi, štukaturami in drugim okrasjem, vendar to nikoli več ne bo unikat. Ali bo tako potvorjena pričevalnost neke preteklosti še vedno spomenik? Ali bomo še dolgo nemo gledali, kako nam neznanje in neodgovornost spodkopavajo korenine?

JERICA MLINARIČ

VESTNIK, odgovornemu uredniku!

Zadeva: Objava neresničnih podatkov v listu VESTNIK dne 26. aprila 1990 na strani 3 — volitve v Zbor Krajevnih skupnosti Tešanovci, kjer sem bil imenovan.

26. aprila 1990 ste objavili na strani 3 v Vestniku imena izvoljenih v Zbor Krajevnih skupnosti, in moje kot delegata v KS Tešanovci. 7. maja 1990 je Občina od mene zahtevala, da vrnem vse dokumente, ker nisem izvoljen jaz, ampak Štefan Kuhar iz Tešanovec.

Ne vem, kako more priti v današnjem času po teh demokratičnih volitvah do takih neresničnih podatkov. Za mene je to velika blamaža in kršitev časti in mojega dobrega imena, ker ljudje sedaj pravijo, saj so ga vrgli iz delegatskega sistema. To je za mene k. d., ker je blateno in oskrunjeno moje ime.

Nihče drug ni objavil nobenega sporočila ali opravičila za neresnice, objavljene v listu.

Do danes sem bil dober in zvest za delo v DPZ in drugod, sedaj pa je to sramota za mene.

Zadevo uredite, kakor veste, sicer sem pripravljen vložiti tožbo zaradi objave.

To zadevo uredite prek Občine M. Sobota.

V pričakovanju rešitve moje vloge lepo pozdravljeni!

Štefan Kržanko,
Vučja Gomila 103

PRIPIS:

Upravičen je protest Štefana Kržanka, ki je bil po prvih uradnih podatkih, ki smo jih dobili na sedežu občinske volilne komisije v Murski Soboti, razglašen za delegata v Krajevni skupnosti Tešanovci. Ta podatek smo objavili v Vestniku 26. aprila 1990. Pozneje nismo dobili kakega obvestila o tem, da je bila storjena napaka, ali pa opravičila za tako objavo, kar bi seveda morala storiti občinska volilna komisija ali volilni odbor v Tešanovcih, kjer so opravili volitve. To pa sta prava naslova, kamor se lahko prizadeti Štefan Kržanko obrne in zve za resnico, ki je nastala pri napačnem preštevanju glasovnic.

Zato v Vestniku ne moremo prevzeti odgovornosti za objavljeni podatek, ki smo ga dobili iz uradnega vira. Sicer pa so podatki o izvoljenih delegatih v zboru krajevnih skupnosti Skupščine občine Murska Sobota objavljeni v Vestniku 10. maja 1990, kjer ni več navedeno ime Štefana Kržanka.

Zeleni odgovarjajo!

Čeprav Zeleni nismo politična neznanka, navsezadnje je znano, za kaj si prizadevamo, smo v očeh kmetov včasih krivi za stvari, za katere si sploh ne mislimo prizadevati. Krivi pa smo že sedaj, čeprav s svojim zunajskupščinskim delovanjem doslej nismo imeli prav velikega vpliva na odločitve.

»Škoda, da niste prišli na predstavitev strank v ta naš konec. Tako pa je zdaj med kmeti nekdo razširil izmišljotino, da vi prepovedujete sečnjo v gozdovih.« Nekako takole nam je pripovedoval dr. Marjan Kiršner v Petrovcih, ko smo ga nagovarjali, naj kandidira za Zelene na svojem območju, in ki je zaradi spomina na ohranjenost okolja v času, ko je prišel v ta del Goričkega, kandidaturo sprejel ter ima danes mandat za poslanca v občinski skupščini.

Ni bilo prav, da nismo šli na predstavitev strank, vendar nismo zmogli, ker je bilo potrebno biti vsepovsod. Sleherno razlaganje in prepričevanje o tem, da ne nameravamo prepovedati sečnje v gozdovih, pa je seveda odveč. Nihče ne gospodari z gozdom bolj ekološko kakor njegov lastnik in neposredni sosed, kmet.

Takrat pa ne bi bilo prav, če ne bi odgovorili kmetu, ki je v kontaktni oddaji soboškega radija, vodil jo je novinar Jože Graj, dolžil Zelene, češ da smo mi krivi za traso nove ceste na Petanjcih.

Spoštovani kmet je v tisti oddaji povedal, da je Zelenim več do močvirja, ki se ga cesta izogiba, kot pa do njegove njive, ki naj bi jo s cesto očitno uničili.

Zeleni nismo ne v skupščini — doslej smo bili uradno tam samo enkrat, na prvem zasedanju — niti drugače predlagali ničesar glede te ceste. Tudi načrtov še nismo videli. Karkoli pa bomo predlagali, v škodo kmetov to dolgoročno nikakor ne bo.

Za Zelene Sobote
Štefan Smej

Moja resnica o telegramu

Takrat, 10. 5. 1990, ob 10. uri, ko se mi je meglilo pred očmi in ko sem zbranim novinarjem Vestnika, Radia M. Sobota, Dela in Radia Ljubljana skušal pojasniti namen telegrama in novinarjem govoril, ... teksta telegrama niti niso dobro prebrali, pa že izrekajo o njem ... sodbo, sem marsikaj spoznal. Res lepo spoznanje. Večino teh ... narjev osebno poznam in cenim njihovo delo. Telegram ni imel ... na ocenjevati strokovnost novinarjev, spuščal pa se je v etičnost ... čanja s prve seje novega slovenskega parlamenta. Morda bi tak ... meril novinarjem, da so tako reagirali, pa jim ne. Zakaj?

Vsak ima svojo resnico. Mojo resnico telegrama sem p... klubu poslancev Demosa Murska Sobota 13. 5., in to: »Nam... grama je bil zaščititi kmetovo dostojanstvo. Kmet je zame ... Telegram nima nobene povezanosti z Janšem in drugimi okol... mi, ki so pripeljale novinarje Slovenije do zavezmanja stališč, ... jih. Nisem računal na tako reakcijo. Nisem hotel nikogar prizadeti. Zamenjava še ne pomeni čistke. Lahko gre zamenjani še na boljše in ne slabše mesto. Če bi bila takšna situacija še enkrat, bi tudi poslal telegram, vendar najprej s svojim podpisom.«

Sklep tega sestanka (bilo je okrog 50 poslancev skupščine občine Murska Sobota) je povzel novinar Jože Pojbič in jih objavil v ... 14. 5.: »... toda od vroče teme (telegrama), ki je tudi med pr... delegati naletela na zelo različen sprejem, očitno ni bilo mogoče ... Prevladalo je mnenje, da je bil telegram nujno potrebna poteza, ... tero je bilo treba zaščititi čast najstarejših delegatov republiške ... ščine, ki so morali brez vseh izkušenj voditi seje zborov.«

Zaradi tega niso hoteli slišati v Vestniku? Bili so vabljeni ... samezniki, kot organizacija in kot ustanova — res samo ustno. Zat... pa na naslovni strani Vestnika 17. 5. zapišejo tisto, kar ne drži ... tat telegrama po svoje zamišljajo. Saj nočejo razumeti, ... »... prosimo ... predlagamo ... poskrbite za zamenjavo ...« ... je to kar zahtevamo ...!«

Nočejo razumeti drugega stavka telegrama, kar je bistvo telegrama: »To, kar so naredili z najstarejšimi poslanci, je več kot nekorektno.« In zato so potem lahko novinarji štrajkali?! Škoda, da ... telegram povzročil takšne občutke. Jaz takšnih občutkov nimam. Ne vidim vraga tam, kjer ga ni. Nekateri pa ga, ker jim je metoda čistk del njihovega razumevanja sveta, ki so se ga navzeli v času ... skega sistema. Sicer pa tudi jaz razumem: »Le čevlje sodi naj kopitar.«

»Sprašujem pa se: Je sramotno ali celo greh, braniti svojega najstarejšega poslanca, pa četudi s telegramom predsedniku Slovenije?«

Telegram pa je v določeni meri dosegel svoj učinek, saj je bilo poročanje z druge seje slovenskega parlamenta bolj objektivno in korektno.

Pripis: V zadevi telegrama se nisem imel namena oglašati, ker se mi zdi marsikaj nerazumljivo. Od sedaj naprej pa se res ne bom oglašal, upam, da tudi o drugih rečeh ne.

Jože Tivadar

PRIPIS UREDNIŠTVA:

Resnice Jožeta Tivadarja ne bomo komentirali, kajti vsak ... tar izzove nove komentarje, in tudi nam ni do neracionalnih pol... dragem papirju, zato le dejstva, še zlasti tista, ki so povezana z objavo v Vestniku. Dejstvo je, da je bil v uvodniku Pravljica o cesarjevih ... oblačilih neustrezno uporabljen izraz ZAHTEVAMO. Dejstvo je, da človeku, ki je poleg kmetovanja vse svoje življenje zelo prizadevno ... loval v javnem in družbenopolitičnem življenju, napisal tudi ... članke z vsakokrat aktualno vsebino, bil nosilec številnih funkcij ... vni zadruge, občine in republike, ni mogoče podtikati neizkušenosti ... vodenje sestanka, tudi kot razlog za telegram ne.

Akcija 25 in 50 poslancev

»Gonja proti petindvajsetim poslancem, cestna afera, akcije proti »perspektivašem« in »liberalcem« so bile čudovite priložnosti, da so se izkazali in prišli na površje ubogljivi ljudje, drobni stremuhi. Za dve desetletji so zasedli odločujoče položaje ne samo v ZK in SZDL, temveč tudi v zvezni, republiških in občinskih upravah, bankah, strokovnih službah, v vodstvu marsikaterega podjetja ali inštitucije ... Namesto ustvarjalnosti smo ceniti ubogljivost.« (Iz Predgovora)

Sicer pa se Predgovor sina Ivana Krefta začne z ugotovitvijo, da »je moralo miniti več kot pet let, predno je četa knjiga o sporih in spopadih lahko izšla.« Pravzaprav smo lahko intervju Petra Jambreka s Tonetom Remcem o akciji 25 poslancev brali že leta 1987 v Časopisu za kritiko znanosti (štev. 101/102) sočasno z nekaterimi avtorskimi pogledi na »mlademu rodu večidel neznan poskus demokratizacije kadrovske in volilne politike iz začetkov 70. let.« O tem v bistvu govori 179 strani obsegajoče knjižno delo, izšlo tedni v samozaložbi v nakladi 1500 izvodov, na katerega je bilo treba tako dolgo čakati?

„ZABLODELE DUŠE“

Glede na to, kako je pričevanje »o času, ki je odtekel v pekel«, zgrajeno, se ga splača lotiti skrbno in zbrano. Predgovoru sledi poglavje Akcija 25 poslancev s 15 razdelki, nato Intervju P. Jambreka s T. Remcem z ilustracijami in prilogami, končno pa še najzajetnejše poglavje Procesi s 24 razdelki. Tisti, ki kolikšni prelistajo dnevno časopisje s tedensko, 14-dnevno in mesečno periodiko, bodo v knjigi našli več tu in tam že objavljenih gradiv (pisem, odgovorov, odmevov). Tistim, ki jim je do vrtanja v Kreftovo osebnost oz. vprašanje, v kolikšni meri je bil in ostal poslanec iz Vidma ob Ljubljanici, sicer ognjevit polemik, vztrajen raziskovalec in ploden pisec, zvest samemu sebi, priporočamo, da vzamejo v roke tri debele zvezke njegovih Sporov in spopadov. (Podpisani si dovoljuje iz korespondence z njim priobčiti pomenljivejši vrstici z njegove kartice, poslane 15. maja 1984 iz Ljubljane. V tem času je izšel tretji del Sporov in spopadov, ki so ga predstavili na tiskovni konferenci v Radencih. Na povabilo, da bi se za naš tednik obširneje razgovoril o njem, je odogovoril: »Vašemu vabilu bi se rad odzval, pa se vsaj zaenkrat ne morem, ker predsednik ZK Ljubljane meni, da je bilo za mojo knjigo že dovolj propagande. Kot disciplinirani komunist moram to mnenje upoštevati.«) Tiste, ki zanima, če je ob Ivanu Kreftu s tukajšnjega območja sodeloval še kdo, spomnimo na radgonskega rojaka dr. Vojana Rusa, ki v knjigi pravi: »Resnica je namreč ta, da je bila akcija 25 poslancev z vsemi možnimi ljudskimi, organizacijskimi, miselnimi in podobnimi zmotami, vendar je bila ta akcija prav zato, ker so te možne zmote normalne, povsem normalen pojav, kakršne moramo v našem sistemu samo pozdravljati. Tudi če bodo zmotni! Zakaj je bila normalen pojav? Zato, ker je prav gotovo, da ni bila povezana z nobenimi razdiralnimi silami v naši družbi. Nadalje, ker je ta akcija potekala na povsem normalen način in je celo pokazala maksimum konstruktivnosti. Ta akcija se je pravzaprav končala v kabinetu predsednika naše skupščine in ni prišla v skupščino. Torej, tudi če so bili kakšni zmotni elementi v njej ali karkoli podobnega, absolutno ni mogla povzročiti nobene večje politične škode in nobene politične kode tudi ne bi povzročila, če bi se to končalo z referatom na zasedanju vseh zborov skupščine, ki ga je podal tovariš Vipotnik . . .«

Še naslovi iz poglavja Procesi! O zmoti britanskega veleposlanika; Končni govori in sodbe; Članek B. Kraigherja; Borba, 27. aprila 1948; Gestapovci; Kako pojasniti Kraigherjev članek; Že leta 1952 prva rehabilitacija; Dachauska zadeva pred razčiščevanjem; Zapisnik razgovora 26/5-1969; Formiranje posebne komisije; Ni sličnosti s stalinskimi procesi; Priznanja pod silo pritiska; Popravili bomo krivico; Tednik »Duga-Feljton« in rehabilitacija; Sodišče nemočno; Janžekovičevo pojasnilo; Saričevo sprenevedanje; Jeriha je bil pripravljen pričati; Španski borci ukrepajo; V pričakovanju novih obnov procesov; Mauthausenski proces; Sporočila javnosti o procesih; Kopačev odgovor Francu Šetincu; Popraviti vse krivice; Podtaknjena informacija NKVD?

Na koncu je v oklepaju dodano, da bo nadaljevanje o Oskarju Juraniču v peti knjigi, mi pa pripominjamo, da k ilustraciji, ki je med besedilom – seveda iz knjige — gotovo ni potreben komentar.

Branko Žunec

Morda bi te prelomne dni pričakovali na Kulturnih obzorjih vse prej kot nosilno fotografijo detajla spomenika Zmage — Kalinovega kipa partizana, toda tu je. Spomenik Zmage je bil kot simbol skupnega boja in zmage jugoslovanskih in sovjetskih narodov postavljen 1945. leta. Petinštirideset let kasneje ne postavljamo spomenikov, tudi rušimo jih ne, usodne korake pa vseeno delamo.
bb
Foto: Nataša Juhnov

Zborov letni koncert

Sindikalni mešani pevski zbor Štefan Kovač iz Murske Sobote je najboljši in najštevilnejši skup pevcev v Pomurju. Vodi ga zborovodja Tomaž Kuhar, glasbeni pedagog, predsednik upravnega odbora pa je Miran Žilavec, ki ima nedvomno največ zaslug za izid zborove prve kasete.

Letos zbor ni nastopil na Naši pesmi v Mariboru, prav tako pa se le bienalno udeležuje srečanja slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Tako bodo soboški pevci zlili glasove v skupnem nastopu šele naslednje leto, v tem pa so pripravili svoj tradicionalni letni koncert. Program bo temeljil na narodnih pesmih, umetnih bo tokrat manj, sindikalni mešani pevski zbor pa bo nastopil v dvorani kina Park nocoj (v četrtek, 24. maja) ob 20.00

Pred kratkim so se pevci soboškega sindikalnega mešanega pevskega zbora udeležili revije odraslih pevskih zborov v Bogojini zadnji vikend tega meseca pa bodo v gosteh pri prijateljskem pevskem zboru iz Hrvatinov pri Kopru. Tako bodo vrnili novembrski obisk tega zbora, ki je zapel v soboški galeriji, odpotovali pa bodo tudi na Madžarsko in tako zaključili to sezono. V njej jim je bilo lepše kot popreje, saj imajo dolgo pričakovane klubske prostore, v razhajanju s pričakovanji pa le-ti niso vplivali na porast števila predvsem mlajših pevcev. Potrebujejo podmladek, saj so maloštevilni v primerjavi s prejšnjimi leti.

Perspektiva zbora je poleg kadrovske rasti v utrjevanju kakovosti in pripravi novih kaset, katerih izkupiček jim bo pomagal prebroditi vsesplošno finančno krizo in peti brez ovir, tudi z novimi glasovi.

B. Bavčar

Sindikalni mešani pevski zbor Štefan Kovač s svojim zborovodjem Tomažem Kuharjem na domačem odru

Avtomati v (svojčas) kulturnih hramih

Razlog za namestitev avtomatov in biljardnih miz v nekoč kulturni hram, kot je bil kino Park, je bojda borba za preživetje v nekulturnih časih.

V njih je podobni korak stopil tudi Klub mladih, pod katerega oboki v soboškem gradu zdaj ni več razstav in koncertov ter predstav, pa tudi kakovostnih videoprojekcij ne, ampak prevladujejo stroji za črpanje denarja, ki polnijo žepe zasebnikov. Ti plačajo najemnino, z njo pa upravniki prostorov krpajo vzdrževanje objektov, ki niso bili zgrajeni v ta namen, še manj pa obnovljeni iz sredstev krajanov, kot na primer dvorana kina Park, kot dolgo časa edina prireditvena dvorana v Murski Soboti.

Zdaj imamo v njej tudi večnamensko telovadnico pri osnovni šoli Edvard Kardelj, ki pa je bolj primerna za športne kot kulturne prireditve. Konec tega poletja naj bi dobili še obnovljeno gledališko dvorano, toda dokler bo del gradu to, kar je, kulturnozgodovinski spomenik kljub usposobitvi ne bo tisto, kar bi naj bil po pričakovanjih. Ta so očitno raznorazna, če je lahko pod streho istega gradu igralnica, streljaj od nje prostorsko utesnjena knjižnica, vsa južna okolica in dobršen del notranjščine soboškega gradu pa gradbišče. To bo po zagotovilih za to pristojnih le še to poletje, potem pa bo soboški grad dobil z usposodobitvijo gledališke dvorane in preureditvijo muzejskih prostorov novo vsebino. Vprašanje, ki se poraja, je le, ali bo do takrat še sploh kdo iz kulturnih krogov bodil vanj, kot tudi v kino, ob dejstvu, da se mora prebiti do dvorane skozi gost dim in telesa predvsem mladih hazarderjev, če lahko tako imenujemo igralce za avtomati in biljardi, ki jim očitno ni do kulturnega užitka v svojčas kulturnih hramih, ampak le do igre.

O filmskih predstavah ni, da bi spet izgubljali besede, gostovanja so iz znanih razlogov (premajhnih odrov in prevelikih cen gostujočih ansamblov) vse bolj redka, kultura pa kot način življenja in odnos do soljudi, narave in okolja nasploh, že tako na psu, da ne bi bilo prav nič narobe, če bi namesto nekdanjih temeljev samoupravljanja in ponovno aktualnega verouka, uvedli kulturološko vzgojo ter med uporabljane priročnike uvrstili bonton. Zdaj mladi vrtijo biljardne palice, vešče rokujejo z avtomati, pri rokovanju z odraslimi, pa (če to sploh počno) redko pogledajo v oči, se zahvalijo za dobljeno in naklonijo v pozdrav. Seveda izjeme ne potrjujejo pravila, izhodiščno pa naj bi bilo, da vsaj otrok ne bi navajali k hazardu v tako imenovanih kulturnih hramih in njim namenjenih klubih, pa naj je materialna računica še tako porazna. Kot je nekoristno tudi, da morajo učenci pri družbenokoristnem delu pobirati papirje okoli šole, namesto, da bi jih poleg staršev, učitelji v prvih razredih (če ne že kar v vrtcih vzgojitelji) učili, da naj jih ne mečejo. Vzporednica med zapisanim o avtomatih in svojčas kulturnih hramih pa je ta, da s tovrstno igro sprijeni prave na odru ne bodo mogli nikoli ceniti in uživati ob umetniškem filmu.

Brigita Bavčar

V KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

SOBOŠKO SREDIŠČE NEKOČ — Tako, iz ptičje perspektive, se stičišče osrednje Titove ulice s severno vpadnico, Ulico Štefana Kovača, bistveno ne razlikuje od dandanašnjega. Trg zmage je tak kot je bil 1945. leta, drevesa so od takrat zrasla, nekatera so tudi posekali, križišče pa je ostalo. Namesto nizkih panonskih hiš, tako tipičnih za razvlečene ravninske kraje, stoji zdaj poleg glasbene šole blok, s kavarno Jelša v pritličju in prodajalnami; z gradbišča na sliki pa je zrasla današnja zavarovalna skupnost Triglav.

Na nasprotni strani današnje Ulice Staneta Rozmana je »šoping« (domače ime za tujo oznako nakupovalnega centra oziroma kar nakupovanja), Sočičeve kavarne, o kateri smo že pisali v ciklu umetniških fotografij Sobota moje mladosti, pa ni več. Tako kot nekdaj pa dajejo v tem letnem času kostanji pri Zvezdi prijetno senco tistim, ki sedijo pod njimi; na pločevinasti strehi pa je moralo biti pri nastajanju tega posnetka gotovo hudo vroče, ne le zaradi pripeke, ampak tudi zaradi višine in vrtoglavice. Vredno pa je bilo, saj je fotografija, ki bi lahko bila tudi razglednica, postala dokument minljivosti nekega časa.

B. Bavčar

kulturni koledar

ČETRTEK, 24. MAJA

MURSKA SOBOTA — **Ob 20.00 bo v dvorani kina Park letni koncert Sindikalnega mešanega pevskega zbora Štefan Kovač,** ki se bo predstavil pod vodstvom zborovodje Tomaža Kuharja z izborom predvsem narodnih pesmi.

PETEK, 25. MAJA

MURSKA SOBOTA — **V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec bo dan mladosti ob 13.00 zaznamovan z otvoritvijo razstave Likovna ustvarjalnost mladih '90 in Likovni svet mladih v knjigi.**

Na tradicionalni razstavi se tokrat predstavljajo učenci iz 32 osnovnih šol in 10 vzgojno-varstvenih organizacij iz Pomurja, dela pa bodo na ogled do 17. junija.

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini bo ob 19.00 otvoritev medregijske razstave Gorenjska—Goriška—Pomurje, na kateri se predstavljajo umetniki iz vseh treh naštetih pokrajin in je na pobudo vodje soboške galerije Franca Obala prva tovrstna oblika sodelovanja in izmenjave del izbranih likovnih umetnikov.

RADENCI — **Otvoritev razstave ob 30-letnici radenskega Vestnika bo ob 19.30 v Razstavnem salonu hotela Radin povezana s podelitvijo Voljčevih nagrad izbranim novinarjem iz podjetij, na slovesnosti pa bo zapel mešani pevski zbor Radenske.**

PONEDELJEK, 28. MAJA

MURSKA SOBOTA — V dvorani kina Park bo **ob 20.00 premiera** RDEČKASTEGA TRUDBENIKA — predstave Neodvisnega gledališča Guliver, v kateri nastopata Milivoj M. Roš in Borut Siherle. Avtor teksta je Milan Vincetič.

V DOMUSU SLOVENICA

V okviru celostne predstavitve pomurskega gospodarstva v avstrijskem glavnem mestu Dunaju bo 30. in 31. maja v Gospodarskem in kulturnem središču Slovencev — v Domusu Slovenica — tudi predstavitev likovnih del iz stalne zbirke soboške galerije. Galerija Kulturnega centra Miško Kranjec iz Murske Sobote bo likovno predstavitev dopolnila s katalogi najpomembnejših razstav in izbranimi deli pomurskih umetnikov. bb

razstave

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka je od torka, 22., do četrtka, 31. maja, na ogled razstava likovnih del učencev osnovnih šol ljutomerske občine pod naslovom OTROCI USTVARJAJO.

LENDAVA — V galeriji Lendava sta na ogled stalna likovna in muzejska zbirka, odprta je spominska soba kiparja Göyrga Zale, pripravljajo pa se na postavitev razstave bronastodobne naselbine Oloris, ki bo od junija dalje stalno na ogled v lendavskem muzeju.
PUCONCI — Na osnovni šoli Štefan Kuhar-Bojan so razstavljena Valvasorjeva dela, ki jih posreduje Pokrajinska in študijska knjižnica, razstavo pa je pripravil in včeraj odprl Franc Kuzmič.

V grafičnem muzeju zdravilišča Rogaška Slatina so na ogled akvareli Jozefa Lipperta, avstrijskega arhitekta in restavratorja iz 19. stoletja. Predstavljena zbirka je ena od 200 tematsko urejenih grafičnih zbirk rogaškega Grafičnega muzeja, na otvoritvi razstave pa sta koncertirala Matej Zupan (flavta) in Tomaž Tobig (klavir).

Pokrajinski muzej v Murski Soboti je odslej odprt vsak dan (razen ponedeljka) od 10. do 12. ure dopoldne in od 16. do 18. ure popoldne, po zbirkah pa je zagotovljeno strokovno vodstvo.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Vlado Paveo RESNICA O IVANU KRAMBERGERJU (Magnolija Ljubljana), Jože Tomažič — POHORSKE PRAVLJICE (Mohorjeva družba) in Svet okrog nas — MINERALI IN KAMNINE (Pomurska založba).

Poškodovana Nočna straža

Znano Rembrandtovo sliko Nočna straža, ki jo hrani amsterdamski Rijksmuseum, je neki tridesetletni Nizozemec poškodoval z razpršilom. Policija ga je aretirala, vendar njegovega imena niso objavili. Delo neprecenljive vrednosti je storilec poškropil s kislino. Na umetnini je nastala 30 cm dolga in 12 cm bela sled. Delo, ki je nastalo leta 1642, je bilo prvič poškodovano leta 1975 z nožem. Po dolgotrajnem restavriranju so pred sliko postavili dva čuvaja, ki pa tokrat napada nista mogla preprečiti.

POSTAJAJO CVEKARJI

Združene države so svetu dale številne nove tehnologije, velike znanstvenike in premnoga znanstvena odkritja. Še vedno so vodilna moč v bazičnih znanstvenih raziskavah, v razvoju mikroelektronike, kemije, vesoljske tehnologije in še kaj. Zato tolikanj bolj presenečajo slabi rezultati testiranja poznavanja osnovnih znanstvenih dejstev, ki so jih objavili v reviji Newsweek. Povzemamo nekaj najbolj zanimivih ugotovitev.

Samo 45 odstotkov Američanov ve, da se Zemlja vrti okoli svoje osi in da potrebuje za pot okoli Sonca leto dni. Le za odstotek več je tistih, ki vedo za razvojno teorijo in verjamejo, da se je človek razvil iz drugih živih vrst. Samo 37 odstotkov vprašanih je vedelo, da so dinozavri izumrli prej, kot se je pojavil na svetu človek. Preseneča pa, da skoraj polovica Američanov verjame, da svet redno obiskujejo bitja iz vesolja.

Zanimiva je tudi primerjava znanja mladih narodov, ki so jo opravili v 13 izbranih državah sveta. V znanju kemije so se na prvo mesto uvrstili študentje Hongkonga, ameriški so bili enajsti. V znanju fizike so bili ponovno najboljši hongkongški študentje, za njimi so se uvrstili angleški in madžarski, ameriški pa so bili deveti. V poznavanju osnovnih dejstev biologije so bili najboljši singapurski študentje, potem angleški, madžarski in poljski, ameriški so bili zadnji.

Ugotovitve so bile za ameriške šolnike šokantne. Že pripravljajo ukrepe, kako stanje popraviti. Zanašati se zgolj na uvoz možganov pač ni pametna politika.

Izzivajo smrt!

V Braziliji jim pravijo surfistas, mi pa bi jim lahko rekli vlakovni deskarji. Gre za mlade predrzneže iz revnih mestnih slojev, ki so se oprijeli hudo nevarnega početja. V očeh vrstnikov in seveda tudi v svojih lastnih močno zraste tisti, ki si upa splezati na streho hitrega vlaka in se na nji zravnan kot na surfarski deski peljati od postaje do postaje.

Da gre za zares nevarno početje, pričajo žalostni podatki o smrtnem davku, ki ga je ta nori šport terjal med mladimi. Odkar se je norost začela v Riu de Janeiru pred tremi leti, je predrznost plačalo z življenjem že prek 200 mladeničev. Letos je bilo v treh mesecih že 30 smrtnih žrtev. Najhujša nesreča se je pripetila februarja, ko je v ostrem ovinku naenkrat zletelo s strehe vlaka deset »deskarjev«, štirje so se ubili, šest pa je bilo huje ranjenih.

Psihologi in sociologi menijo, da revni mestni otroci na ta način oponašajo bogatejše sovrstnike, ki si lahko privoščijo pravo deskanje.

Železniška družba ima na vlakih, ki povezujejo primestja Ria de Janeira, 250 čuvajev. Njihovo delo je neuspešno. In di če predrzneža ujamejo, je kazen za storjeni prekršek majhna. Mlade zdaj skušajo početja odvrniti od nevarnega početja z razstavljanjem velikih fotografij iznakaženih trupel ponesrečenih vlakovnih deskarjev.

435 NUKLEARK

Ker se pri nas vse pogosteje slišijo glasovi, da je treba našo edino jedrsko elektrarno ustaviti in zapreti, je zanimivo pogledati, kako je z nuklearkami ta čas po svetu.

Po zadnjih podatkih Mednarodne agencije za jedrsko energijo IAEA, ki ima sedež na Dunaju, je lani začelo obratovati deset novih jedrskih elektrarn, ustavili pa so jih tri. Nove nuklearke so pognali v Bolgariji, Indiji, ZR Nemčiji, Koreji, Mehiki, Veliki Britaniji in Sovjetski zvezi.

Tako sedaj na vsem svetu obratuje 435 jedrskih elektrarn. Tem naj bi se v bližnji prihodnosti pridružilo še 97 novih, ki so ta čas v gradnji. Skupna moč vseh jedrskih elektrarn na svetu se je lani povečala za 700 megavatov, kar pomeni, da je zdaj skupna moč vseh nukleark sveta 318.000 megavatov.

Z jedrskimi elektrarnami premagujejo energetsko žejo v 27 državah sveta, v skoraj polovici teh držav pa predstavlja električna energija iz jedrskih elektrarn več kot tretjino vse proizvedene električne energije. V tem pogledu prednjačita Belgija in Francija s 65 odstotki. V svetovnih razmerah odpade na jedrske elektrarne 17 odstotkov vse proizvedene električne energije.

IN ZIDOVJE SE JE ZRUŠILO

Kanadski arheologi so ugotovili, da se je zidovje starodavnega mesta Jerihe zares porušilo, kot je opisano v Svetem pismu. Profesor Byrant Wood z univerze v Torontu je primerjal arheološke najdbe ostankov mesta in opise uničenja mesta v Stari zavezi. Jeriho so začeli izkopavati že v petdesetih letih in takrat so arheologi trdili, da je bilo mesto porušeno dosti pred prihodom Izraelcev. Profesor Wood pa si je pri datiranju keramike, ki so jo našli v ruševinah mesta, pomagal z radioaktivnim ogljikom 14. Po dolgotrajnih primerjavah je ugotovil, da prejšnje datiranje ni bilo točno in da je bila Jeriha porušena v času prihoda Izraelcev.

V Jozuetovi knjigi v Stari zavezi je zavzetje Jerihe zelo podrobno opisano. Profesor Wood je za mnoge svetopisemske navedbe našel tudi materialne dokaze. Po svetopisemski pripovedi so izraelci osvojili Jeriho v času žetve po sedemdnevnem obleganju in jo zažgali. Polna skladišča žita, ki so jih našli, in sledovi ognja pričajo, da je bilo mesto zavzeto zelo hitro in to v času, ko je bila letina komaj dobro spravljena. V Svetem pismu je zapisano, da se je mestno obzidje zrušilo ob zvokih izraelskih trobent, profesor Wood pa to pojasnjuje s potresi, ki so v dolini reke Jordan zelo pogosti. Reka Jordan je čudežno presahnila, da je lahko izraelska vojska prišla na drugo stran. Profesor Wood to razlaga z zemeljskimi plazovi, ki jih je povzročil potres. Take plazove so opazili tudi v novejši zgodovini.

NAZAJ V ST. PETERSBURG

Leningrajčani se spominjajo, kako je nekoč bilo v St. Petersburgu, kako se je v njem, ko je bil še Petrograd, rojevala oktobrska revolucija in konec koncev, kako je v njem cvetela umetnost . . . Danes je Leningrad drugo največje gospodarsko in kulturno središče SZ, vendar Leningrajčani vedo, da so bili v dolgih letih pod komunistično oblastjo za marsikaj prikrajšani. Pravijo namreč, da Stalin ni maral veličastnega mesta ob izlivu reke Neve in ga je temu primerno tudi obravnaval.

Pa vendar, Leningrad se vrača v preteklost, v zlato dobo umetnosti. Minister za kulturo Anatolij Malkov takole povzema prve uspehe: »V prebivalcih Leningrada se nam je posrečilo vzbuditi zavest o pripadnosti staremu mestu, in kar je najvažnejše, Leningrajčani si z vso vnemo prizadevajo za oživitev St. Petersburga.« Znova izdajajo dela Pasternaka, Dostojevskega, Mandelštama, Bulgakova, režiserji spet segajo po delih Puškina in nekaterih drugih romantikov, majhni avantgardistični teatri pa so živahni kot ob prelomu stoletja. Leningrajska filharmonija spet igra Mozartovo in Salierijevo glasbo, v literarnih salonih pa že prirejajo prve literarne večere, ki jih posvečajo posameznim ustvarjalcem. Tako se med ljudi vračajo velika imena ruske pisane besede, kot so Lermontov, Gogolj, Blok in druga. Ker mnogim starim, nekoč bleščečim poslopjem grozi propad, so se lotili tudi obnavljanja in restavriranja. Tako bodo v prihodnjih letih obnovili kar 177 razpadajočih stavb in jih preuredili v muzeje ali pa jih razglasili za kulturnozgodovinske spomenike. Do leta 2005 naj bi tudi umaknili vso industrijo iz starega dela Leningrada. Tako dobiva »mesto carjev« ob reki Nevi svojo staro podobo.

Le malo mest na svetu je v svoji bogati zgodovini zamenjalo toliko imen kot današnji Leningrad. Leta 1703 ga je njegov ustanovitelj Peter Veliki poimenoval St. Petersburg. To ime je mesto ohranilo do leta 1914, ko so ga preimenovali v Petrograd, leta 1924 pa je dobilo ime po velikanu ruskega boljševizma V. I. Leninu.

Pod tem imenom je mesto na svoji poti skozi zgodovino marsikaj doživelo. »Siti smo radiranja zgodovine, na žalost se je treba spominjati tudi zločinov,« pravijo Leningrajčani. Sicer pa, ali je sploh mogoče odmisliti trpko bolečino ran, ki še vedno krvavijo?

Ljudje ob reki Nevi verjetno ne bodo nikoli pozabili krvavega leta 1917, nemške blokade v letih od 1941 do 1943, v kateri je zaradi hude lakote umrlo milijon ljudi, 170 tisoč pa so jih pobili Nemci. To pa seveda še ni vse. V prihodnje bodo zgodovinarji odkrili še marsikatero skrivnost o zloglasnih čistkah v tridesetih letih, saj so končno tudi v SZ odprli arhive.

NI IZUMRL

Zahodnonemškega primatologa Bernharda Meierja ni mogla zaustaviti nobena ovira in težava, ko se je cele štiri tedne klatil po deževnem tropskem gozdu na Madagaskarju na lovu za najbolj skrivnostnim primatom na svetu. Iskal je Allocebusa trichotisa, dlakouhega pritlikavega lemura, za katerega je znanost trdila, da je že izumrl.

Biologi so to nadvse redko žival poznali le po petih muzejskih primerkih, shranjenih v malagaškem rumu. Živalica spada med najmanjše primate sploh: težka je vsega 85 gramov, dolga pa 14 centimetrov. Četudi s človekom nima nikakršnih zunanjih podobnosti, pa deli z njim istega prednika, človečnjaka, ki je živel pred 45 milijoni let. Zadnje poročilo o opažanju te živali je bilo iz leta 1964.

Meierju pa je uspelo, da je na svoji ekspediciji zasledil skrivnostnega lemura in našel okolje, kjer se je ohranil. Nedolgo tega so nekaj primerkov te živali tudi ujeli. Znanstveniki imajo tako sedaj prvikrat priložnost podrobneje in natančneje spoznati to redko in zanimivo bitje, ki bo pomagalo še nekoliko bolje spoznati razvojna pota živih bitij.

Zasebna policija v Firencah

Potem ko je minuli teden 4.000 »nezavarovanih državljanov« protestno korakalo skozi Firence in pred sedežem policije izražalo nezadovoljstvo z javnim (ne)redom, so sledili konkretni koraki. Okrepitve z nekaj deset novimi policisti in nočnimi patruljami, ki jih je po manifestacijah Firenčanom obljubil notranji minister Gava, očitno niso zadostovale. Kakšnih 30 trgovcev na eni od najbolj prometnih trgovskih ulic v Firencah se je naveličalo poslušati pritožbe kupcev in sklenilo ustanoviti zasebno policijo, ki naj bi jih branila pred vlomilci, roparji, tatovi in zasvojenci z mamili.

Zaradi ropov in tatvin, ki so vsakdanjost zlasti v Rimu in južno od njega, je torej firenške trgovce minilo potrpljenje. Ker pa gre za prvi tak načrt v Italiji, se o zadevi veliko govori in mnogo je zaskrbljenih mnenj, da bi se Firence »militarizirale« in da bi poleg zasebne policije nastale tudi druge oblike zasebnega ali parapolicijskega varstva z »uličnimi gorilami«. Na sedežu policije pa medtem dobivajo čedalje več prošenj za orožna dovoljenja.

Od včeraj patruljirajo po najbolj ogroženih ulicah oborožene patrulje z dresiranimi psi, kar vsakega trgovca stane 150 tisoč lir na teden. Zadevo štejejo za poskus, ki bo trajal en mesec. Če bo treba, bodo število patrulj povečali. Pobudnik zamisli, lastnik hotela in barov v nevarnem območju, pripoveduje, da je imel vsega dovolj, ko sta se v njegovem lokalu obstreljevala dva lista z naših južnih gora in mu je izstrelek letel le nekaj centimetrov proč od ušes. Nenehno prihajajo v trgovine zasvojenci s tipičnim ukazom: »Daj sto tisoč lir ali pa razbijem vse!« »Uprl sem se in ostal brez štirih zob,« pripoveduje hotelir Rossi.

choj dober pajdaš Bela je daubo preminouči keden že drügi ček za plačilo akontacije dacka na kombanj. Té ček je daubo od občinske daokarije, gda je letos oprvin zakurblo kombanj, ka de vido, či je vse v rédi z njin, ka de of mejsec lejko račno želi. Pri ček so njemi pa poslali že mejseca februara. Té bi kumaj s kombanja snejg doj zmeto, či bi ga v toj zimi kaj bilou. Občinska, javna zgradba pa li čeke vnaprej vö pošila. Tak je Beleki na pamet prišlo, ka je v novinaj že pisalo, ka bi v našoj državi začnoli legalizejrati prostitucijo, pa ka se v javni ižaj vnaprej plačüvle. Pa brez zamere. Un ešče zna ka je sex.

Vzouži

REKLAMNA ZVEZDA PIPPIN

Pippin je stara šest let, a je že velika zvezda. Abonirana je na mednarodne zmage na reklamnem področju. V eni od njenih znamenitih oddaj smo jo videli tudi mi, ko so nam na TV predstavili uradno najboljšo letošnjo evropsko tv reklamo, ki so jo posneli britanski mojstri.

Dobro se še spominjamo žalostne psičke Pippin, ki je njen mali gospodar sploh ne opazi več, ker preveč bulji v televizijo. In Pippin ne preostane nič drugega, kot da pospravi v kovček vse, kar ji je najljubše, in odrepka kam, kjer otroci ne bodo gledali le televizije, temveč bodo opazili tudi živa bitja okoli sebe.

Kako da je Pippin tako presunljivo prepričljiva? Njena gospodarica Ann Head vam lahko natančno odgovori: Klobasice! Za dobre klobasice naredi Pippin vse na svetu. Morda bi prenesla celo to, da bi njena Ann preveč časa sedela pred televizijo.

EMBALAŽA DOBRA ZA POD ZOB

Zvezni zavod za zaščito okolja ZR Nemčije je izračunal, da se v tej državi odvrže v smeti za 4 milijarde mark plastičnih snovi, kar petino vseh odpadkov te vrste pa predstavlja embalaža. Problem s sodobno plastično embalažo je v tem, da se v naravi dolgo ne razgradi in tako kot odpadek trajneje obremenjuje okolje.

Doslej so iz Zahodne Nemčije veliko odpadkov preprosto izvozili v sosednjo Vzhodno Nemčijo, po združitvi pa tovrstnih poslov ne bo več mogoče sklepati. Nemška demokratična republika je z uvozom odpadkov od leta 1975 sicer zaslužila dobro milijardo mark, vendar pa ni več pripravljena prodajati svojega okolja in na svojem ozemlju sprejemati vsako leto po 900.000 ton smeti, kolikor so jih pošiljali iz zahodne sosede.

Z odpadki se bo torej treba spoprijeti na drugačen način, ne več s preprostim prelaganjem bremena na druga ramena. Ekologi predlagajo radikalno rešitev.

Embalažo naj bi povsem spremenili. Živila, gospodinjske pripomočke, čistila in podobno naj bi poslej izdelovali iz novih snovi, ki bi se v okolju hitro razgradile v nenevarne sestavine.

Med najbolj nenavadnimi novimi zamislimi je gotovo ideja o »užitni« embalaži. Z uresničevanjem tega projekta se ukvarja frankfurtski institut Batelle, kjer pripravljajo posebno biološko prozorno folijo za pakiranje živil in pripravljene hrane. Snov za izdelovanje folije pridobivajo iz neke nove vrste graha, posebnost folije pa je ta, da jo je mogoče po uporabi preprosto pojesti. Potrošniki z bolj občutljivim želodcem jo lahko v nekaj minutah raztopijo v vodi. In kuhinjske posode za odpadke ni potrebno niti odpreti.

KOZMETIKA
Samantha

NASVETI ZA ČIŠČENJE

Plastične zavese, kakršne imamo na primer v kopalnici, boste najlaže oprali tako, da jih pregrnete prek kake ravne ploskve, ter nato pomijete z milnico in ščetko. Zatem jih izperete v čisti vodi in obesite, da se posušijo.

Vsaj enkrat na leto je treba pralni stroj takole očistiti: v pralni stroj vlijete liter belega alkoholnega kisa ter malo vroče vode in vključite program za izpiranje.

Zlasti otroške vzmetnice so večkrat polne madežev in seča, ki neprijetno zaudarjajo. Na madeže posujte malo otroškega pudra, dajte čezenj pivnik, nato pa vzmetnico pustite na prostem, da se posuši. Ko je suha, le še dobro izčetkajte puder, tako madež kot neprijeten vonj bosta izginila.

Volnene preproge boste lepo osvežili, če jih prebrišete s flanelasto krpo, namočeno v petrolej. Nato preprogo pustite, da se posuši.

Medeninaste kljuke lepo očistite z zmečkano zrelih paradižnikov. Razmažite ga po kljukah ter nato drgnite s čisto vlažno krpo. Kljuke bodo spet »zasijale«. Lahko pa poskusite tudi tako, da kljuke pokapate z limoninim sokom, jih zdrgnete in osušite.

Mastne madeže na steni odstranite tako, da steno premažete z mešanico pudra in bencina. Pripravljena mešanica mora biti kašasta. Ko se premaz posuši, ga odstranite z mehko krtačo.

—SKRBIMO ZA SVOJO LEPOTO—

Maske, ki jih pripravite same

Ničesar ni, kar bi bolj napenjalo, pomlajevalo in gladilo kožo obraza, kot so obloge in maske. Lepotilo, staro kot sam svet. Na tržišču je cela vrsta pripravljenih mask, ki naj bi učinkovale na vse mogoče načine. Vendar boste imele poleg koristi še obilo zabave, če si boste obloge in maske pripravljale same.

MASKE IZ LIMONE. Limona je zelo pomemben sadež za mnogostransko uporabo. Na voljo je skoraj vse leto. Moramo poudariti, da je v lupini in predvsem soku veliko vitamina C, vsebuje pa tudi precej kalcija. Zato je limonin sok priporočljiv zlasti za mastno kožo z odprtimi porami. Stepite beljak v trd sneg. Dodajte žličko limoninega soka in zmes ponovno stepite. Dodajte košček svežega pivskega kvasa in žličko olivnega olja. Na čist obraz nanesite masko, počakajte, da se strdi. Zmijte jo z mlačno vodo, masko si pripravite enkrat na teden.

MASKA IZ JABOLK. V plodu jablane je dosti sladkorja in rudninskih snovi, zlasti natrija, vsebuje pa tudi nekaj eteričnega olja, in veliko vitaminov. Maska iz jabolk je priporočljiva zlasti za normalno in suho kožo. Narezano neolupljeno jabolko kuhajte v mleku, da se popolnoma zmehča. Malo ohladite in dodajte žličko mandljevega olja. Še toplo nanesite na obraz. Po 15 do 20 minutah masko zmijte z mlačno vodo.

—DOBRO JE VEDETI—

KAKO NEGUJEMO PONEV?

V kuhinji potrebujemo najmanj dve ponvi, eno lahko, aluminijasto, ali jekleno, s prevleko iz teflona. V tej ponvi pečemo vse, kar se rado prime dna. Poleg tega potrebujemo še težko litoželezno ali jekleno emajlirano ponev za jedi, ki jih na hitro in močno zapečemo.

Kako pa ponev negujemo? Običajno zadostuje, da ponev podržimo pod vročo vodo, skrtačimo jo s krtačko za pomivanje (ali gobo za pomivanje), nato pa obrišemno s papirnato brisačo do suhega. Detergenti, pa naj bo to pri ročnem ali strojnem pomivanju, razmastijo ponev, kar pa ni koristno. Ponev pomivamo s pomivalnim sredstvom le v primeru, da se dna ali sten držijo ostanki jedi, ki jih je treba odmočiti in odstraniti. Težko litoželezno ponev po pomivanju skrbno obrišemo do suhega in namastimo z nekaj kapljicami jedilnega olja. Če tega ne storimo, ponev rjavi. Apnene madeže, ki jih pušča voda na jeklenih ponvah, odstranimo z okisano vodo.

—PREVERIMO SVOJE ZDRAVJE—

Sladkorna bolezen

Pred vami je kratek test, s katerim lahko preverite svoje zdravje. Odgovorite na vprašanja z da ali ne. Več kot štirje pritrdilni odgovori opozarjajo, da ste nemara nagnjeni k sladkorni bolezni, posvet z zdravnikom ne bo odveč.

1. Ali ima kdo v družini sladkorno bolezen?
2. Ali ste pogosto utrujeni in pobiti?
3. Ali je vaša teža precej visoka?
4. Ste pogosto žejni in zelo veliko pijete, posebno ponoči?
5. Ali ste nagnjeni h kožnim infekcijam?
6. Ali vas srbi koža?
7. Ali morate nenavadno pogosto na vodo?
8. Ali se premalo gibljete?
9. Ali se neprimerno hranite?
10. Ali ste za nekaj kilogramov shujšali, čeprav ste več jedli?
11. Ali imate občasno težave s potenco oz. menstruacijo?
12. Ali se pogosto težko koncentrirate?

HREN

Hren poznamo in gojimo zaradi 3 do 4 cm debele in do 20 cm dolge korenine, ki pa je močno vlaknata in trda in zato užitna šele, ko jo naribamo. Hren je izredno pekočega okusa in ga uživamo le v majhnih količinah ali pa zmešanega s drugimi sestavinami, ki ublažijo ostrino. Na zraku se naribani hren hitro rjavo obarva, zato ga sveže naribanega takoj pokapljamo z limono ali kisom, pomaga pa tudi, če mu dodamo nekaj kapelj mleka. Do uporabe hranimo hren v pokriti posodi. Če ga segrevamo in kuhamo, izgubi značilen okus ali postane celo grenak. Hrenovo korenino hranimo v hladni kleti. Če nimamo hladne kleti, zavijemo načeto hrenovo korenino v alufolijo, da se ne izsuši.

Drobiž za masažo

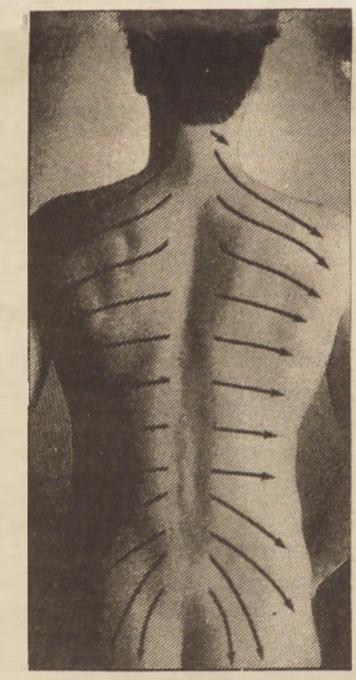

Kadar nas boli hrbet, ni treba takoj seči po tabletah. Pomaga tudi domače zdravilo: masaža s kovancem. Za ta način zdravljenje potrebujemo kovanec in partnerja, ki nam z njim masira hrbet. Kovanec primemo s palcem in kazalcem. Z robom kovanca narahlo drsamo po dolečih mestih, od hrbtenice navzven. Ko je masaža končana, damo na hrbet toplo vlažno oblogo: gumijast termofor napolnimo do polovice, zavijemo ga v vlažno brisačo in položimo na boleče mesto.

KIS

S timijanom odišavimo kis, ki ga boste s pridom uporabljali v kuhinji. Vzamemo kakovosten beli kis in v njem namočimo timijanove vejice. Po dveh do treh tednih je kis pripravljen, da ga uporabimo. Primeren je za marinade, za solate, prav posebna pa je tudi majoneza, ki jo okisamo z nekaj kapljicami timijanovega kisa.

NAD NAHOD Z AGRUMI

Prehlad, kihanje in pomladansko utrujenost najlažje premagamo z vitaminom C. Kdor se hoče obvarovati teh nesrečnosti, mora na dan zaužiti najmanj 80 miligramov tega vitamina. Če se nas je bolezen že lotila, je treba količino podvojiti, kadilci pa potrebujejo trojno »dozo«.

Na dan bi morali torej pojesti 150 do 200 gramov agrumov, to je dve oranži ali tri do štiri mandarine ali eno grenivko. Dobro je, če se vsak dan odločimo za drugo vrsto sadja.

Grenivka odstranjuje iz telesa odvečno vodo in uravnava prebavo, limone pa varujejo pred revmo. Ker je citronska kislina zelo ostra, je marsikateri preobčutljiv želodec ne prenese, zato pijmo sok, razredčen z vodo, nikoli pa limone ne sesajmo.

In še vitaminska bovla: različne agrume narežimo na kocke, naložimo v stekleno steklenico ali kozarec, dodajmo na obročke narezano banano in vse skupaj prelijmo s sektom. Računamo kozarček na osebo.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica radia Murska Sobota.

1. Hajde da ludujemo — Tajči
2. V letu 1992 — Toto Cutugno
3. Pijmo ga, pijmo — Magnet
4. Nothing compares 2U — Sinead O'Connor
5. Cucki so lajali name — Don Juan

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21-232 je na sporedu radia Murska Sobota (UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz) ob petkih od 18. do 19.

Kuhajte z nami

FINI KVAŠENI ŠARKELJ

Priprava peciva iz kvašenega testa daje gospodinjam mnogo možnosti — od priprave belega kruha, različnih potic, kolačev, rahlega cvrtja — do drobnega kvašenega peciva. Za peko izdelkov iz kvašenega testa se odločamo tudi zato, ker je količinsko izdatnejše in jih je v kombinaciji z drugo jedjo, npr. juho ali enolončnico, lahko sestaviti v popoln dnevni obrok. Poskusimo pripraviti fini kvašen šarkelj, ki se prileže kot dopolnitev vsakega dnevnega obroka.

Zanj potrebujemo: 15 dag masla ali margarine, 5 rumenjakov, 10 dag sladkorja z vanilijo, približno 1 dcl tople sladke smetane ali mleka, 1 l moke, 3 dag kvasa, dobro žličko soli.

Kvas postavimo z žlico sladkorja in s tremi žlicami toplega mleka. Maslo in sladkor penasto umešamo in dodamo rumenjake. Vse spenimo. Dodamo vse druge sestavine, prilijemo 1 veliko žlico ruma in dobro zamesimo bolj mehko testo. Pokritega pustimo, da vzhaja na dvojno količino. Testo rahlo razvaljamo in potresemo s 15 dag v rumu namočenimi rozinami. Tesno zvijemo in položimo v dobro pomazan model, kjer naj vzhaja, da se model napolni. Pomazanega z jajcem pečemo približno 1 uro pri 220°C. V drugi polovici peke temperaturo nekoliko znižamo. Pečeni šarkelj zvrnemo na desko in ohlajenega potresemo s sladkorjem.

Za odlaganje peciva — vročega ali ohlajenega — ne uporabljajmo deščic na katerih sekljamo začimbna zelišča, čebulo in česen.

SESTAVIL MARKO NAPAST	BOLEZEN KROMPIRJA	DEL DNEVA OD JUTRA DO POLDNEVA	DELAVEC, KI HODI NA DNINO	MOŠKO IME (EDVARD)	GLAVNO MESTO TOGA	VRSTA AFRIŠKE ANTILOPE	PREBIVALEC KANADE
DEL UPRAVE, USTANOVE, PODJETJA							
DOLG BENEŠKI ČOLN							
UŽIVALEC OPIJA							
AMERIŠKO MOŠKO IME (RONALD)				ŠTEVNIK / PISATELJ KAZANTZAKIS			
UD KAKE ORGANIZACIJE					DELNIŠKA DRUŽBE / BESEDA SOZNAČNICA		
ZADNJI LIBIJSKI KRALJ						ŠUMNIK / GLAVNO MESTO ALBANIJE	
AVTOMOBILSKA OZNAKA ČAČKA			SPLET LAS / TOPOTANJE				
ČEŠKI POLITIK NOVOTNY							
RIMSKA PETICA		MESTO NA CRESU / KOPALIŠČE V BELGIJI					HRVAŠKI PESNIK UJEVIĆ
KRAJ IN REČICA NA KOPRSKEM				FR. FILM. IGRALKA / MISTER			
MEMOARI							
ZGORNJI KONEC CEVI PRI VODNJAKU							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: fanatik, Rio Muni, Amneris, Neal, Ca, CE, Ipin, I, saraj, drahma, ritje, K, Ati, Nil, kiklica, Esad, as.

POMURCI NA KLEKU V AVSTRIJI 2

LE DESET POSTELJ!

Aprilski izlet pomurskih lastnikov turističnih kmetij in vinotočev ter drugih, ki se ukvarjajo s turizmom, se je sicer končal v enem dnevu, kljub temu pa so videli in zvedeli toliko zanimivega, da bomo imeli gradiva še za eno nadaljevanje.

Po ogledu gospodinjske šole v Halbenreinu (Obrajni) je avtobus zavil proti Kleku. Najprej smo se ustavili na pravi turistični kmetiji, nato pa še pri gostišču, ki je sicer registrirano kot turistična kmetija, vendar se ukvarja le z izdajanjem sob.

Rosa Weber iz Pöltna nas je kot prava gospodinja in gostiteljica pričakala na hišnem pragu. Seveda smo si po kratki predstavitvi lahko vse sobe tudi ogledali. Presenečenje — brez pretiravanja in težnje po ne vem kakšni udobnosti, preprosto, udobno . . ., kakor si pač uredimo v domači hiši. Edina zahteva za vsakega gosta, ki biva na turistični kmetiji, je, da ima v sobi tuš in stranišče. Z malo iznajdljivosti in pregradno steno se lahko tudi ta problem hitro reši, čeprav hiša ob gradnji ni bila načrtovana za sprejemanje gostov.

Gostje pridejo na Webrovo kmetijo predvsem zaradi bližine termalnega kopališča v Radgoni. Teh nekaj kilometrov res ni nobena razdalja, zato pa mnogo raje bivajo v naravnem okolju in pozajtrkujejo domačo hrano, kakor pa da bi stanovali v hotelu v mestu. Za Roso, ki je edina ženska pri hiši, je dela vedno dovolj. Skrbeti mora za deset postelj za goste, poleg tega pa še pomagati pri delu na 28 hektarjih zemlje. Splača pa se, saj imajo lahko do deset turističnih postelj brez dodatne obdavčitve, plačajo pa le sedem šilingov turistične takse na osebo. In kako je z drugimi predpisi in dovoljenji. Povedala nam je: »Kake posebne izobrazbe za opravljanje tega dela ne potrebujem. Sem kmetica. Res je, da sem pred leti obiskovala neki tečaj o turizmu, to pa je tudi vse. Sanitarna in druga inšpekcija prihaja enkrat letno. Najbolj pozorni so na varnost, da je gospodinjstvo varno zaradi gostov, predvsem zaradi otrok. Čistoče sploh ne preverjajo . . . to nadzorujejo gostje. Če ne bo tako, kot si želijo, torej tudi čisto, več ne bodo prišli k nam.«

Z oddajanjem sob se pri nas ne da preživljati. Kdo je kriv za čudne predpise in določanje cen. Verjetno bi se tudi v Pomurju našli številni »Tegli in Webri«, ko bi le imeli takšne možnosti (zakonske in materialne).

Webrovi imajo vedno dovolj gostov. Nekateri prihajajo k njim že petnajst let. Čeprav je največ gostov prišlo po zaslugi »ustne propagande«, pa so Webrovi vključeni v združenje Počitnice na kmetiji. To skrbi za njihovo predstavljanje na sejmih po vsem svetu. Vsaka tri leta pa izdajo obsežen prospekt z natančnim opisom in fotografijami turističnih kmetij.

Franz in Maria Tegel imata 20 postelj za goste. Seveda imata oba obrtno dovoljenje, tako da je na vsakega zapisanih 10 postelj, te pa morajo biti v dveh hišah. Pred letom sta nekdanja gostinca iz vasi Klek zgradila še eno stanovanjsko hišo. Povpraševanje je bilo tako veliko, da sta bila v to skoraj prisiljena. Gostje so zelo zadovoljni z udobnostjo, še bolj kot to pa jim je všeč čudovit razgled. Od marca do novembra imajo vse postelje skoraj vedno zasedene, prenočišče z zajtrkom pa stane od 137 do 140 šilingov. Načrtujejo že vnaprej — v kratkem naj bi uredili nekakšno »hišno savno« in prostor za rekreacijo.

In kar je pri vsem najpomembnejše — oblast jih pri tej dejavnosti ne omejuje z raznimi predpisi, odloki in drugim, ampak jih spodbuja. Pa ne le z besedami!

(Prihodnjič: Kakovost ni naključje) Bernarda B. Peček

Rosa Weber je morala odgovarjati na številna vprašanja.

Na prvi pogled bi lahko rekli, da je na posnetku baraka iz kakšnega predmestja, pa ni tako. Tale »baraka« stoji in smrdi (ali diši, kakor za koga) prav v središču Murske Sobote — in kar je še huje, v bližini avtobusne postaje. Če se odpravite z avtobusne postaje v središče mesta, vam na levi strani najprej zasmrdijo ostanki iz železnega zbiralnika, nato pa pridete v oblak izparevajoče maščobe, ki prihaja iz kuhinje (če jo lahko tako imenujemo), katere vrata so skoraj vedno odprta. Kaj moremo, blagajno pa le najbolj polnijo.

Obljubljajo sicer, da bo v kratkem zamenjana, saj bodo odprli nov prostor, le na ustrezna dovoljenja so morali počakati. Upajmo, da v središču mesta ne bo v kratkem deset takih barak, ki jim bo pomemben le zaslužek.

bbp, foto: nj

SOLEA

Gradijo dvorano

Potem ko so na Srednji Bistrici uredili ceste, vodovod, telefonsko omrežje, so se odločili še za gradnjo velike dvorane. Objekt bo res velik, saj bo meril 30 krat 12 metrov, oziroma 360 kvadratnih metrov. Glavnino prostora (250 kvadratnih metrov) bodo namenili za dvorano, ostalo pa bosta kuhinja in sanitarije. Temelji so že položeni, v kratkem pa bodo začeli zidati. Predstavnik gradbenega odbora Matija Majcen je povedal, da bodo z vsemi deli dokončali proti koncu prihodnjega leta. Za gradnjo se niso odločili na pamet, ampak potem, ko so jo potrdili na zboru občanov in seveda na referendumu. Na njem so tudi sklenili, da bodo za dvorano zbirali denar s krajevnim samoprispevkom. Pa tudi z delom bodo pomagali: vsako gospodinjstvo mora dati letno dva delavca.

Š. S.

Kopali jarke

V Bokračih jih je strojno kopanje obcestnih jarkov na pomlad stalo približno 12 tisočakov, kar je dosti za vas, z malo zaposlenimi in večino starejših. Prav zato imajo najvišji odstotek samoprispevka v krajevni skupnosti. Z denarjem, ki so ga zbrali s samoprispevkom, so kupili potrebni material za protipožarne vodnjake. Kar sami so si naredili štiri take vodnjake, trem pa morajo narediti še betonsko ploščo.

Pred kratkim so širili del vaške ceste, sedaj pa bodo morali nanjo navoziti še gramoz.

mh

Skrb za zdravo življenje

Ob 8. maju, svetovnem dnevu Rdečega križa, bi rad izrazil nekaj pohvalnih in zahvalnih besed vsem, ki so in bodo morda še postali krvodajalci. Krvodajalstvo je humano in človekoljubno dejanje, ki nesebično pomaga vsem, potrebnim te nenadomestljive življenjske tekočine. Vsi vemo, da je kri, ki so jo darovali znani in neznani, že mnogim rešila življenje.

V nadaljevanju bi rad omenil še nekaj, kar je tudi povezano z našim zdravjem. Z ogorčenjem sem prebral članek, ki opisuje in je tudi vidno na sliki, kako žalostno je pogledati na polomljena mlada drevesa na Kroški ulici. Mar se storilec ali storilci ne zavedajo, da tudi zelenje in drevesa pripomorejo za lepše in bolj zdravo življenje? Vemo, da so gozdovi naša pljuča in da ta naravna pljuča vse bolj umirajo, da nam poginjajo ribe itd.

Na koncu naj dodam in prosim vse, ki so storili brezvestno dejanje, ne samo na Kroški ulici, ampak tudi drugod, da tega ne počnejo več. Lepo in čisto okolje je zrcalo naše kulture. Zavedajmo se, da je bolj zdravo in prijetno živeti v lepem in čistem okolju.

Alojz Gombosi

STRUMNI MOŽ SAVO

Je nemiren duh, ki venomer razmišlja, snuje, komentira. Pred njegovimi očmi še teče film življenja. »Ko človek obuja spomine, je bilo najlepše takrat, ko je bil pravzaprav konec vojne. Takrat sem bil v Dalmaciji, in sicer je bila bolnica Glavnega štaba partizanskih odredov moje začasno bivališče, ker so me operirali na grlu. Potem sem še nekaj časa ostal tam in sem na zahtevo SNOS-a prevzel bataljon v Kaštel-Štafeliću v neposredni bližini Splita. Predvsem smo imeli nalogo, da raztovarjamo blago z ladij, ki nam ga je pošiljala UNRRA. Naši vojaki so pravzaprav pazili na Nemce, ki so opravljali to delo. Imeli smo tudi prevozni park z okrog 60 avtomobili, ki so prek Gorskega Kotarja in hribov na Velebitu vozili tovor v Slovenijo, predvsem v Črnomelj. Kajti takrat je že bilo občutno pomanjkanje živil in je ponekod že skoraj vladala lakota. Menim, da smo tedaj opravljali pomembne naloge za slovenski narod. Dan zmage je bil za nas zato zelo pomemben dogodek. Z nepopisnim veseljem smo sprejeli novico o tem, da je 9. maja 1945 nemška vojska brezpogojno kapitulirala. Spomnim se, da sem bil takrat komandant bataljona, sestavljenega iz borcev prekomorskih brigad, imeli pa smo tudi svoj pevski zbor in dramsko skupino, zato smo lahko dostojno proslavili dan zmage,« nam je živo pripovedoval nosilec Spomenice 1941 iz Murske Sobote, **Rudi Rappl-Savo**, ki bo letos dopolnil 74 let.

● Kljub letom je še vedno kot trdna korenina, poln življenjskega optimizma in veselega duha, ki mora prevzeti slehernega njegovega sogovornika. Ljudje ga poznajo kot nekdanjega političnega aktivista, ki je v pokrajino ob Muri prispel šele po osvoboditvi. Dotlej se je z vso svojo gorečnostjo boril proti okupatorju v rodni Dolenjski. Rodil se je 28 oktobra 1916 v Gabrovki pri Litiji v številni trgovski družini. Kot eden izmed osmih otrok je moral kmalu s trebuhom za kruhom. Med drugim je obiskoval meščansko šolo v Ljubljani, končal obrtno šolo v Litiji in se izučil za mesarski poklic. Ker tedaj ni bilo lahko najti zaposlitve, je opravljal tudi razne druge poklice, dokler ga niso v stari Jugoslaviji poklicali na orožne vaje. Ob začetku 2. svetovne vojne so ga ujeli pri Hajdini blizu Ptuja in ga privedli v Maribor. »Ker je bil oče nemškega rodu, sem imel možnost, da sem se leta 1941 vrnil domov. Bilo je težko, ker ni bilo živeža, in takrat se mi je ponudila priložnost, da se vključim v revolucijo za boljše življenje. Dolenjska je bila znana po predvojnih komunistih, zato so v našo vas prihajali razni aktivisti iz Novega mesta, pa tudi iz Ljubljane. Glavni agitator za borbo v OF pa je bil narodni heroj Jože Borštnar iz bližnje Mirne Peči. Razporejeni smo bili v trojke, z nalogo, da priskrbimo čimveč orožja, organizirali pa smo tudi igre in dramske skupine, saj smo čisti dobiček dali ljudem, ki so jim okupatorji požgali hiše. 24. aprila 1942 smo imeli zadnji sestanek v hosti Velika luža, nakar smo se razporedili po terenu, ker je obstajala nevarnost, da nas ujamejo in pošljejo v internacijo,« pripoveduje Rudi Rappl-Savo, ki se je za tem vključil v Dolenjski odred.

● »Po številnih javkah in akcijah sem bil žal hudo ranjen v obe nogi in roko. To se je zgodilo v Suhi krajini. Ker ni bilo nobenih nosil, me je osem partizanov nosilo skoraj 20 kilometrov daleč. Močno sem krvavel in sem na poti do Kočevskega Roga, kjer so bile partizanske bolnice, že močno obnemogel. Transfuzije krvi ni bilo, zato sem bil večinoma v nezavesti, včasih pa sem se vendarle prebudil. Spomnim se zdravnika Pavla Lunačka-Igorja, ki je kot porodničar večkrat hodil tudi v vas. Ob neki priložnosti je bolničarko vprašal, ali je tisti veliki Savo že umrl? Na srečo sem preživel nekaj najbolj kritičnih noči in sem končno prišel k sebi, ko se je pripravljala Roška ofenziva. Zato so nas kot najtežje ranjence skrili v kraško jamo. Tam pa nas je nadlegoval mrčes in so nas dobesedno žive žrli črvi. Šele po več mesecih so nas potegnili iz jame in nam s špiritom polili rane, da so se bolje celile. Nekega dne je prispel mož Vide Tomšič in nam sporočil strašno novico, da so v sosednji vasi Italijani požgali bolnico, v kateri so zgoreli ranjenci. Tedaj sem zdravnika prosil, da nam da kakšen strup, izročil pa mi je še pištolo. Pred odhodom pa je zdravnik posul vse vhode v naše skrivališče s poprom, da psi niso našli sledi,« razkrije grozote vojne.

● Seveda pa borec, kot je Savo, ni mogel dolgo vzdržati na miru in se je zopet vključil v borbo. Najprej so ga poslali na kurirsko postajo TV 15, nato pa so ga sprejeli v artilerijsko enoto. »Ker je v ofenzivi padlo veliko aktivistov, sem dobil ponudbo, da postanem sekretar Okrajnega komiteja KP in predsednik OO OF. Poslali so me v partijsko šolo na Trebelnem. Moral sem na teren, kjer so bile najhujše racije po kapitulaciji Italije. In tako sem se znašel v Dalmaciji, od koder sem nekaj mesecev po osvoboditvi odšel v Ljubljano, kjer sem prevzel Slamičevo tovarno mesnih izdelkov. Pozneje sem bil izvoljen za delavskega zaupnika in v ministrstvo za trgovino, od koder so me leta 1946 poslali v Mursko Soboto, kjer sem skrbel za odkup živine v štirih občinah. Kmalu sem se vživel v novo okolje, dobil svoj dom in ni mi žal, da je bilo tako! Zunaj delovnega časa sem bil večinoma aktivist. Nekaj časa sem bil zaposlen na okrajnem sindikalnem svetu, potem predsednik ZB od ustanovitve leta 1947 in nazadnje predsednik občinskega odbora Socialistične zveze. Od tod sem leta 1969 odšel v pokoj, ker sem izpolnjeval pogoje za to, drugi pa so čakali na zaposlitev. Toda kmalu so me angažirali pri invalidskih delavnicah kot honorarnega sekretarja.«

● Tudi danes, ko uživa zasluženi pokoj, mu žilica ne da miru, da ne bi še naprej sodelovalo v družbenem življenju. Še vedno rad zapoje v upokojenskem pevskem zboru, do nedavnega je bil v nekaterih komisijah pri OK SZ; zlasti v verskih in romski se ga spominjajo. Vključen pa je tudi v delo svojega krajevne skupnosti Park, kjer je zadolžen za razne govore, pobleščen pa je tudi za sklepanje porok pri Skupščini občine Murska Sobota. In kako živi spomeničar danes? »Nekoč je bilo težko, ko so bili trije otroci še majhni in žena ni bila zaposlena. Slabo je bilo še lani, saj se spominjam, da sem imel prejemkov nekaj čez staro mizerjo, do, kolikor sem moral odstopati, npr., tudi za elektriko. Letos so upokojencem relativno visoko zvišali prejemke in zdi se mi, da je dovolj za dostojno življenje.«

● Ob koncu prijetnega pomenka me je še zanimalo, kaj bi lahko sporočil novim mladim generacijam, ki niso doživele vojnih grozot, so pa priče uveljavljanju pluralizma in večstrankarstva. »V zdajšnjem trenutku se mi zdi najbolj pomembna narodnostna zavest. Menim, da je to prva odlika človeka, ki ne pozabi na svojo mater in domovino, ki je samo enkrat dana. V novi generaciji slovenskih politikov vidim zelo poštene ljudi, ki bi nam lahko pripravili lepšo in svetlejšo prihodnost, zlasti novi generaciji, ki naj ji bo bolje kot nam, ki smo preživeli Golgoto življenja!« In ta film nam ne prikazuje samo njegovega življenja, ampak tudi zgodovino nastajanja naše revolucije, gospodarskega sistema in političnih struktur. Tak je pač Savo, ljudski človek!

Milan JERŠE

POKONČNA DRŽA — Spomeničar Rudi Rappl-Savo iz Murske Sobote je še vedno poln idealizma in nemirnega duha. Foto: M. Jerše.

Križem kražem po terenu se včasih naleti na kakšen ureziran posnetek. Na Srednji Bistrici so učenci tretjega razreda osnovne šole pridno urejali okolico. Kajpada je veliko lepše biti na toplem spomladanskem zraku kot v učilnicah, dela pa so tako ali tako vajeni.

Foto: N. Juhnov

Lani jeseni je Metko Toplak odprl zasebno trgovino v Strehovcih. Trgovina je bila tej vasi potrebna, saj je niso imeli, po nakupih pa so se odpravljali ali v Dobrovnik ali pa v Bogojino. Zasebna trgovina ponuja občanom blago po nižjih cenah — po živila, mešano blago in gradbeni material. K. Ščavničar

Pesem je lovljenje oblakov

V avli OŠ Jože Kerenčič v Gornji Radgoni je deževno petkovo popoldne minilo v znamenju petja. Pripravili so namreč srečanje osmih mladinskih pevskih zborov občine pod okriljem mestne ZKO. Mladi pevci so se predstavili z motetom, odlomkom iz opere, priredbami ljudskih pesmi in modernimi skladbami.

Pozno pa je številno občinstvo navdušil mešani pevski zbor Pro Musica iz Maribora pod vodstvom mag. Ivana Vrbančiča. Gostje so predstavili svoj najzahtevnejši program 12 pesmi, s katerim bodo sodelovali na festivalu Naša pesem 90 in poželi buren aplavz publike. Program je povezovala Norma Bale.

-AT-

NAJMANJŠE KURJE JAJCE. V Veliki Polani pri Skaličevih so bili presenečeni, ko so našli kurje jajce, ki je tehtalo samo 2 dekagrama. Kaj takega se jim še ni zgodilo. Mali Matjaž drži v eni roki jajce, v drugi pa škatlo vžigalic, da bi ponazoril majhnost jajca.

J. Ž.

Slaščičarna odprta tudi v nedeljo

Lani smo že pisali o tem, da je Lendava ob nedeljah izumrlo mesto. Trgovine so zaprte, odprtih je le nekaj gostiln in dve zasebni slaščičarni. Želja po dežurni trgovini se ni uresničila, ker trgovsko podjetje ni sprejelo predloga. Lani je Intes iz Maribora, h kateremu spada tudi lendavska pekarna, odprl sredi mesta lepo urejeno slaščičarno in prodajalno peciva. Tudi ta prodajalna je bila ob sobotah popoldne in v nedeljo zaprta. Pred nedavnim pa so se v Intesu odločili, da bodo v slaščičarni in prodajalni peciva delali tudi ob sobotah popoldne in v nedeljo dopoldne. Prvi rezultati kažejo, da je bila ta njihova poteza lepo sprejeta med občani, še bolj pa bo koristila tistim, ki skozi Lendavo potujejo, pa bi se radi malo osvežili. Vsak namreč ne mara iti v gostilno. V Intesu pravijo, da bodo, če bo promet dober, podaljšali odpiralni čas na cel dan. Vsekakor pa si zaslužijo pohvalo.

Jani D.

O kabelski TV v Murski Soboti

Na odboru za izgradnjo kabelske televizije smo zvedeli, da zaradi objektivnih težav še niso podpisane vse pogodbe. Zaradi tega je možnost sklenitve pogodbe za priključek še do 15. junija pod nespremenjenimi pogoji na sedežu soboških krajevnih skupnosti.

Z investicijo pa na nek način že začenjajo, saj se pripravlja pogodba za nakup glavne postaje in kablov. Pozitivni odnos do investicije so pokazale tudi delovne organizacije, saj jih je večina naročila priključek, kar bo omogočilo hitrejšo izgradnjo.

Stanovalci blokov naj bi se samoorganizirali v okviru hišnih svetov ter zagotovili svoj delež. Stanovanjska skupnost jim bo sofinancirala delež v vrednosti skupinske antene.

Tudi v KS Krog in Bakovci so že ustanovili gradbene odbore in zbrali dovolj naročnikov ter pristopajo k izvedbi investicije.

Na posnetku je nekdanja strojna delavnica Ine-Nafte, ki je ostala zapuščen, ko se je Ina Nafta preselila na novo mesto v Petišovce. Stavba je ena najbolj znanih v Lendavi, saj je bila v njej pred 90 leti prva tovarna dežnikov na Balkanu. V teh dneh stavbo ponovno preurejajo, v njej naj bi stekla proizvodnja keramike. Ina Nafta je stavbo prepustila Opekarni. Stavbo bi bilo potrebno urediti tudi zunaj, saj jo je že močno nagrizel zob časa. Jani D.

Ali se Bobri »utapljajo«?

Nekoč znano kolišče Bobri pri D. Bistrici je bilo pred nedavnim prodano na javni dražbi. Gostišče je doslej menjalo štiri lastnike. Novi lastnik Tomislav Magdič pravi, da bo spet oživel nekdanjo slavo tega gostišča. Kolišče se vedno bolj pogreza, zato bo novi lastnik moral kaj hitro ukrepati, sicer se bo gostišče utopilo. J. Ž.

Priča lepote in grozodejstev

Zdaj, ko smo čedalje bolj v pluralni družbi (več resnic), govorimo in pišemo o marsičem, kar je bilo prej tabu — prepovedana oziroma neželjena tema. Prav je torej, da ruskim vojakom, ki so osvobodili naše kraje, ne pojemo več samo slave, ampak opozorimo tudi na njihovo drugo stran medalje: marsikatera naša žena in dekle je bilo posiljeno. Dokaz za to trditev je tudi izpoved 81-letnega Evgena Šebjaniča iz Bodonec, ki se je želel srečati z novinarjem Vestnika in skozi pripoved o svojem življenju še posebej doživeto govoril o ravnanju sovjetskih vojakov.

»Nemci česa takega v naših krajih niso delali!« je zatrdil naš sogovornik, ki je med drugim povedal: »Spal sem pri ženi. Nenadoma je vstopil sovjetski vojak in me skušal spoditi iz postelje, češ da bo on spal pri ›babuški‹. Seveda sem se uprl, pograbil puško in ustrelil. Še sreča, da je nastal vsesplošen preplah, pa so ga tako tovariši odstranili. Huje je bilo tam, kjer mož doma ni bilo, saj so se

rdečearmejci spravili nad ženske. Eno od njih — vso krvavo — sem pozneje odpeljal k zdravniku. Od njihovih namer jih ženske niso odvrnile, četudi so se oblačile v stare cunje in četudi so imele po več kril.«

Evgena sem prekinil v pripovedovanju, ker mi je bilo hudo. Bolečina pa seveda ostaja, in če se le da, je treba početje nekako pozabiti, morda tudi oprostiti. Vsekakor ni mogoče ničesar očitati prizadetim ženam in dekletom, ker so pač bile žrtve. Svojevrstna žrtev pa je bil Evgen, ki se je pred dobrimi 81 leti rodil v Križevcih v Prekmurju v revni družini, zato je moral star komajda 7 let z doma v Adrijance k materini sestri, ki je bila premožnejša, čez dve leti pa je postal kravji pastir v Središču na Goričkem. Nekoliko boljše je bilo 1921. leta, ko se je oče Janez vrnil iz Amerike in kupil za 1200 dolarjev v obmejnem avstrijskem kraju Feldbach posestvo. S starši se je preselil tja, vendar je mater Evo vleklo nazaj na Goričko, pa je oče moral posestvo prodati za polovično ceno. Evgen se je v Feldbachu, kjer je obiskoval osnovno šolo, dobro naučil nemško, kar mu je pozneje v življenju (in trpljenju!) prišlo prav, pa tudi zdaj ima od tega korist, saj se gre često za prevajalca, redno pa prebira nemško revijo Spiegel. Leta 1926 se je začel učiti pri mizarju Kardošu v Peskovcih za mizarskega pomočnika, tri leta pozneje pa je naredil praktični izpit: »štokrlin«. Leta 1934 je prišel iz Francije ujec Lajči in naročil izdelavo spalnice iz češnjevega lesa za ženino sestro Juliško, ki se je poročala. Ujec ga je opozoril, da bi se moral oženiti tudi on in mu namignil, da pozna v Bodoncih mizarjevo hčerko Marijo.

»Dajte mi jo pokazati!« je velel Evgen in se razveselil skorajšnjega srečanja. Bil je namreč prepričan, da bo do njega prišlo, kajti kot dobrega mizarja ga je poznalo vse Goričko. Ni se zmotil, saj je dekle že naslednjo nedeljo prišlo v Križevce, kjer je ostalo dva dni. Čez pečarovski in košarski breg jo je vodil domov, ampak v hišo si še ni upal stopiti. To je storil malo pozneje, ko je šel sam »v ogledi«.

»Čez tri tedne je bila že poroka. Tudi gostija je bila in godci so igrali!« *Evgen se je torej priženil v Bodonce. Veselje pa ni dolgo trajalo, kajti mizarstvo je šlo fuč, saj je radovski mizar postal huda konkurenca: kupil je več mizarskih strojev, delo mu je šlo hitreje od rok in postal je cenejši. Evgen Šebjanič je moral odložiti oblič in žage ter se podati v svet. S seboj je vzel ženo in prva postaja je bil Leipzig v Nemčiji. Proti koncu leta 1943 je vsenaokrog pokalo, zato si je zaželel še vsaj enkrat videti domači kraj. Z ženo in otrokom je pripotoval domov, vendar ni ostal dolgo, saj je moral delat na škofijsko posestvo v Györ na Madžarsko. Tu je sicer dobro živel (jedel), zaslužil pa nič.*

»Želja po hrani me je minila, ko so Angleži in Nemci bombardirali tovarno vagonov in so trupla letela naokoli . . .«

Leta 1944, proti koncu decembra, se je vrnil v Bodonce. Tu so ga mobilizirali Nemci in je moral kopat strelske jarke. Potem so prišli Rusi (in počeli čedne in nečedne vragolije), ki pa ga tudi niso pustili pri miru in je, kot mnogi drugi, moral spet kopat strelske jarke, tokrat seveda zanje. Pozneje je dobil partizansko kapo, določili so ga za ljudskega tožilca (nikogar ni zatožil!), nato je postal član krajevnega ljudskega odbora . . . Pa kaj bi naštevali, bilo bi preveč. Ob vsem tem pa ni pozabil mizarstva in je pozneje, ko si je še sam kupil stroje, kar veliko zaslužil. Tedaj, ko bi mu bilo lepo, pa je nenadoma umrla žena. Pred leti se je z grunta odselil še sin z družino in tako je zdaj Evgen v veliki hiši in na velikem posestvu sam.

Štefan Sobočan

V KUZMI RASTE NOVA ŠOLA — Če ste namenjeni v Kuzmo, lahko že od daleč zagledate gradbeni žerjav. Tega, oziroma vsega, kar se okrog njega dogaja, so še najbolj veseli učenci in učitelji kuzemske osemletke, saj jim delavci SGP Pomurje gradijo nove prostore — manjkajoče učilnice, telovadnico, večnamenski prostor in še druge nujno potrebne prostore. (Foto: J. G.)

Da ne bo prepozno

Kmetija ali cesta?

Kot smo lahko prebrali v Vestniku, naj bi po 15. septembru konča začeli obnavljati cesto med Mariborom in Lendavo. Določene odseke in križišča bodo zravnali, da bi bilo tako čim manj prometnih ovir. Sicer še ni uradnih podatkov, kaj bo z ostrim ovinkom na Petanjcih, neuradno pa smo zvedeli, da idejna zasnova predvideva izravnavo. Nova trasa naj bi šla čez zemljišča zaščitene kmetije Alojza Cigüta. Ta je seveda zdaj na trnih in, kot nam je povedal, je zelo zaskrbljen, če bi zamisel skušali izpeljati. Kot je razvidno iz katastrskega načrta, na katerem smo naredili dodatne oznake, zajema Cigütova kmetija velik kompleks (notranjost pikčastega okvira), čez katerega naj bi tekla cesta (črtkasta označba). Če bi obveljal predlog načrtovalcev, potem bi bilo stanovanjsko in gospodarsko poslopje odrezano od zemljišča in bi se znašlo (enako še drugi dve kmetiji) na otoku, obkroženem s cestami. Zadeva bi bila še hujša, kajti na stičišču stare in nove trase (tik ob Cigütovi stanovanjski hiši) naj bi bilo križišče s cesto, ki vodi skozi Murske Petrovce proti Cankovi.

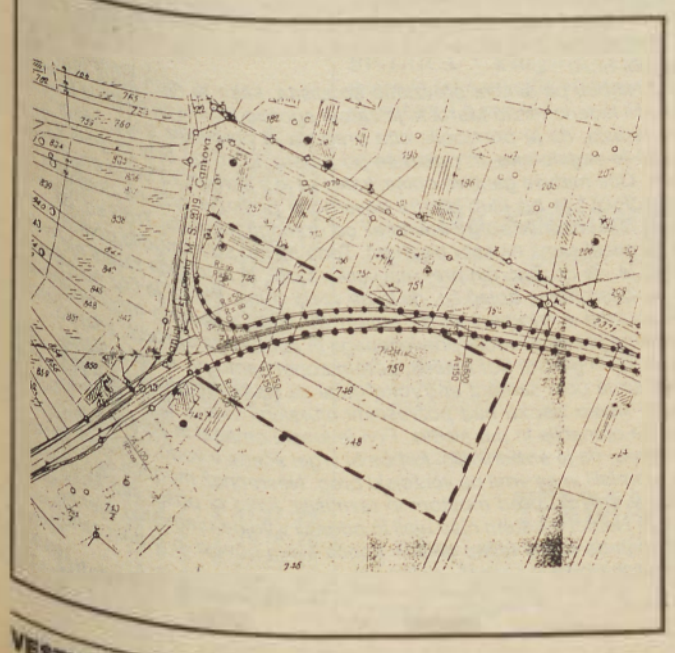

Prav gotovo ni nikogar, ki bi oporekal izravnavi ceste na Petanjcih; po drugi strani pa imamo tudi pomisleke, ali je v skladu z našimi interesi po ohranitvi kmetijskih zemljišč, če hočemo čezmja speljati cesto. So namreč še druge možnosti; na Petanjcih je možno cesto speljati čez zamočvirjen svet, ki je na nasprotni strani sedanje ceste oziroma Cigütove domačije.

Š. Sobočan

Attaché
SPORT

VLAK

Vlak, kaj pomeni beseda vlak
in kaj je sploh vlak?
To so vagoni in lokomotiva,
stroj in kolesa . . .
V vlaku so ljudje,
ki kadijo,
pišejo,
berejo,
jejo,
govorijo,
nekateri pa celo spijo.
V vlaku so tudi otroci,
kajti če ni otrok,
potem vlak ni vlak.

Bojana Ralević, 4.b,
OŠ Dane Šumenjak, Murska Sobota

P.S.: Bojana je prejela za to pesmico 1. nagrado na mladinskem natečaju Železniškega gospodarstva Ljubljana za leto 1990. 4.b razred pa je dobil tudi kolektivno nagrado — potovanje z vlaki. Zelo dobro se je odrezala tudi Martina Šooš, ki je osvojila 3. nagrado. Čestitamo!

Spominska knjiga

Miki pri peči sedi,
spominsko knjigo v roki drži
in spomine budi na mlade dni.
»Ko odrasteš in boš velik(i),
spomni se name-
tvoj Piki

S prve strani
prva ljubezen govori:
»Imam te rada kot tulipan rdeč,
v slovo iz tretjega razreda ti pišem —
zelo si mi všeč.

Ko ostarim,
očala dobim,
spominsko knjigo prelistam
in se zadovoljna smejim

Iris Tomka, 3.b,
OŠ Lendava

Moj rojstni kraj

Vsako bitje ima svoj dom, varno zavetje, kamor nasloni trudno glavo, kjer se počuti varnega, srečnega . . .

Živim v prijetni vasi v pokrajini ob Muri. Doma sem zelo blizu Murske Sobote, zato je tam zaposlenih mnogo naših ljudi. Moj rojstni kraj obdajajo polja, na katerih je vedno dovolj dela. Ko se peljem iz šole, opazujem pokrajino, vedno isto, ki pa je vedno drugačna, vedno zanimiva. V vas vodi asfaltna cesta, kjer nas pozdravljajo moderne hiše. Že od daleč se vidi vrtec. Kmalu zavijemo levo in pridemo v središče Lipovec. Tu najdemo samopostrežno trgovino, gasilski dom, cerkvico . . . Če bi se peljali še dlje, bi kmalu prišli na moderno športno igrišče in h gramozni jami. Povsod nas pozdravljajo majhne, pa tudi velike prijazne hiše. Okna krasijo lepe rože, po dvoriščih pa capljajo kure. Ti ljudje, ki so tu doma, so mi zelo všeč. Rada poslušam njihove pogovore o pridelkih, vremenu, cenah . . . Opazujem njihovo borbo za obstanek, njihovo žalost, njihovo voljo za življenjem. Vsekakor pa so med ljudmi velike razlike. Tu so bogati ljudje; imajo lepe hiše, avtomobile, stroje, nekje drugje pa sameva kočica in na klopici pred njo sedi stara, zgrbljena starka, ki bi nam lahko marsikaj povedala . . .

Življenje ji ni bilo naklonjeno, dve vojni, mnogo otrok, morda izguba moža in imela je le dvoje pridnih rok. Preživela je dve vojni vihri. Lahko bi nam povedala o trpečih, revnih ljudeh, o taboriščih, o frontah, na katere so odhajali možje in se niso vrnili. Otroke je vzredila, a vzela jih je tujina; odleteli so kot štorklje jeseni. Pogoltnil jih je vrtinec sodobnosti.

Takšne so pripovedi tisočerih naših mater.

Ponosna sem, da živim na tej zemlji, na kateri so naši dedje stoletja rojevali, se borili in umirali; ponosna sem, da živim v svobodi, ki se je rodila iz krvi; ponosna sem na svoj kraj.

Tadeja Tratnjek, 7. b,
OŠ Beltinci

PREGOVORI O ZDRAVJU

Važni mlečni so zobje,
ki prostor stalnim narede.
Če zdrave mlečne boš imel,
boš stalnih zob še bolj vesel.
(Melita Hašaj)

Vsako jutro, vsak večer
in po jedi venomer, zobke umivaj
si skrbno, to si piši za uho.
(Tanja Strniša)

Zdrav duh v zdravem telesu.
(Vjekoslav Baranja)

Bolje je bolezen preprečevati kot zdraviti.
(Andrej Benko)

Zdravje je stanje popolne fizične,
duševne in socialne blaginje, in ne
le odsotnost bolezni ali okvare.
(Metka Filip)

Čuvaj zdravje, dokler si zdrav!
(Vera Mertuk)

Na potepu

Potep je takrat, ko se nekam odpraviš in ne poveš staršem.

Nekega dne, ko sem bila na morju, sem se zvečer zelo dolgočasila. Sklenila sem, da grem na sprehod. Bila je sreda. Z Natašo in Anjo smo povedale mamam, da se gremo sprehajat po ulicah. Krenile smo. Šle smo v lunapark, na igrišče, k obali in na ples. Ko pa smo hotele domov, nismo vedele, kam naj bi šle. Zavile smo na to stran, zdaj na ono stran, a nikamor nismo mogle priti. Bile smo v skrbeh, takrat smo se domislile, da bo vsaka šla v eno ulico.

V pravo ulico je prišla Nataša, zato nama je zažvižgala in midve sva pritekli k njej. Ko smo stopile vsaka v svojo prikolico, so nas mame vprašale, če je bilo lepo. Zaradi premaganega strahu samo pokimale z glavami.

Sedaj vem, da moram hoditi po poteh, ki jih poznam.

Iris Faflek, 4. a,
OŠ E. Kardelj, M. Sobota

NAŠ KRAJ SPOMLADI

Spomladi je tudi naša vas oživela. Trate so ozelenele. Med travo cvetijo drobne rožice. Sonce topleje sije. Zbudilo je gozdne zaspance. Ptički se vračajo v svoja stara gnezda. Kmetje imajo polne roke dela. Čistijo po dvorišču, sadovnjakih in vrtovih. Smeti odlagajo v veliko posodo pri gasilskem domu. Tako bo naš kraj še lepši in čistejši.

Mitja Horvat, 2. raz.,
OŠ Stogovci

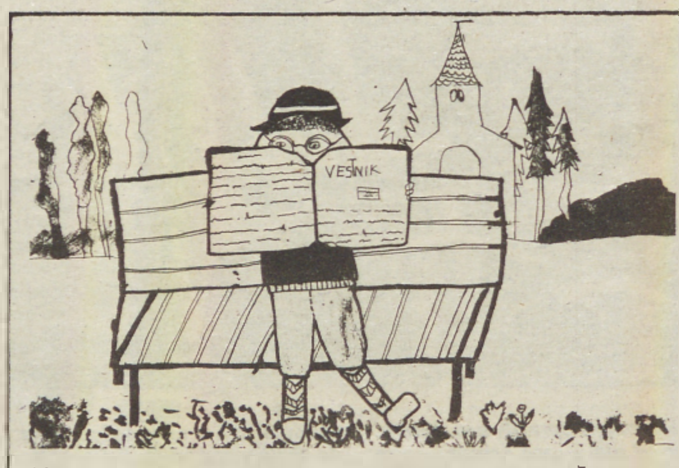

TUDI MLADI RADI BEREMO VESTNIK — Narisal Štefan Lazar, 6. raz., OŠ Turnišče.

Deževno jutro

Dežuje. Vstanem z neko nejasno grenkobo v srcu in z zdolgočasenim pogledom pogledujem proti oknu, polno deževnih kapljic. Obstojim in se zravnam. Soba je ovita v somrak in zdi se mi, kakor bi me hotelo zadušiti.

Z vajeno kretnjo si oblečem srajco in se dokončno uredim. Vendar se mi zdi, da stoji pred menoj visoka ovira in me stiska v prsih. Kapljice z enoličnim zvokom udarjajo ob šipe. Zaprem vrata in brezciljno tavam po poti. Cesta je vsa razpokana in polna rjavih, umazanih luž. Ob cestni bankini se vije majhen potoček. Vsa ta megla in vlaga me stiskata k tlom, v prsih me vedno huje skeli neprijetna bolečina. Vaški potok je narasel v pravi hudournik. Njegovo, prej prijetno žuborenje, zdaj narašča v grozljivo bučanje. Po travnikih stojijo plitve mlake. Drevesa stojijo vsa premočena in zdi se mi, kakor da v srcu jočejo z menoj. Jaz pa grem naprej s svojo bolečino in poskušam zbrati voljo . . .

Milan FRANC, 6. raz.,
OŠ Marija Rožman,
STOGOVCI

Naš razred

V razredu nas je osemnajst ... Najcev. Od tega nas je deset dečkov. Naj... rajši imamo telovadbo. Imamo ... di tudi vse druge predmete. Vsak je po svoje zanimiv. Zelo so mi všeč tudi odmori. Večkrat se zgodi, da se med odmori zgodi kaj neprijetnega. ... sih se med seboj stepemo, ... po tudi s katerimi iz drugih razredov ... končanem odmoru v strahu čakam ... nas bo kdo zatožil. Takrat ... di kazen. Tega se zelo bojim. ... krat sem sklenil, da pri ... njih več ne bom sodeloval, pa ... eno pritegne.

Denis Fukaš, 3. ...
OŠ Rogašovci

ora
talis
najboljša ta hip

»Hajhitla, Glattstein!« mu zakliče eden izmed fantov z domačega brega.

»Žid, si se v hlače podelal? To ni tele, za katerega si me nekoč prevaral.«

Opazka je tako strupena, da ga zbode pri srcu.

Fantje se zasmejijo in odidejo v dež.

Zadnji se odpravlja Lončar.

»Če Mura ne bi bila tako mrzla, bi jo preplaval. Še enkrat bom poskusil pri mlinarju,« zavpije Lončarju čez široko reko.

»Kar dajte,« zakliče Lončar, še za hip postoji, mu pomaha z roko v slovo in odide za drugimi ubežniki.

Šele potem ko Lončarja ni več, se spomni, da je Klara v skrbeh za njegovo življenje in da bi ji po Lončarju lahko poslal glas, da je vojno srečno preživel in da je na poti domov.«

Prepozno! Lončar je že izginil v gosti obmurski megli.

2

Ubežniki, ki so srečno pribežali iz vojske domov v Murin, so povedali, da so bile nad Mariborom strašne bitke z velikimi kupi padlih vojakov, naših in nemških. Klara je mislila, da bo znorela. Že od cvetne nedelje so jo obhajale hude slutnje, zdaj pa še takšne novice! Valentin ji je sicer sveto zagotavljal, da se bo pazil. Zatrjeval ji je, da se mu ne more nič hudega zgoditi, ker je kuhar in bo noč in dan v kuhinji. Ali na kuharje ne streljajo? Kam sili lačen vojak najprej, če ne v kuhinjo? Tako je razmišljala in trepetala ob misli, da bi vojna utegnila pobrati tudi njenega Valentina.

Ko je potem v sredo v polmraku stopil z ulice v prodajalno in ga je zagledala v kratkih usnjenih hlačah, v belih dokolenkah in z gamsovim čopom na klobuku, je najprej mislila, da vidi pokojnikovega duha. Saj je tri noči zaporedoma sanjala, da je padel. Zdaj ga je videla s prestreljeno glavo zraven kuharskega kotla, potem vsega krvavega in v zadnjih zdihljajih v obcestnem jarku, potem zopet doma v klavnici z mesarskim nožem v plečih. Šele ko jo je veselo pozdravil in predvdem, ko si je prešerno zavihal oba konca svojih brkov — noben duh, pa naj bi bil še tako nadarjen gledališki igralec, si ne bi znal tako spretno zasukati brkov kot on — je vedela, da zares stoji pred njo njen ljubi Valentin.

»Kurti! Igor! Šarlota! Apuš je doma,« zakliče radostno in mu solznih oči plane v objem.

Šarolte ni bilo doma, sinčka pa na vrat na nos pritečeta v prodajalno in se srečnemu očetu obesita za vrat.

Do solz ginjen oče dolgo drži svoja paglavca v naročju, vsakega na eni roki, in ju obsiplje s cmokajočimi poljubi. Ko ju postavi na tla, še enkrat objame Klaro, si jo prižme na prsi in ji pritisne glasen poljub na usta.

»Hvala Bogu, niso nas oplenili!« reče in se ozira po prodajalni. »Skrbelo me je. Že na Muri sem slišal, da so Goričanci oplenili vse judovske trgovine.«

»Res je,« pritrdi Klara in jame na dolgo in široko pripovedovati, kaj vse so počeli Goričanci na cvetno nedeljo. »Vse po vrsti so oplenili: Levina, brate Hirschle, Schönhorna, Yaelino prodajalno s čipkami, Trautmana, starega Žigo Rosenblatta . . . Staremu Žigi so odnesli iz prodajalne vse sekire, pluge, žage, dleta, kladiva, poljedelske stroje, kose, lopate in motike. Neki posebno ognjevit plenilec je celo vrata snel s tečajev in jih odnesel na Goričko. Na koncu Žigi niso razbili samo izložb, ampak tudi njegov nos.

»Navsezadnje se jim je postavil po robu?«

»Da.«

»Žiga je bil že zmeraj nepremišljen.«

»Pri bratih Hirschlih so vdrli iz veleblagovnice v stanovanje, razbili dragoceno pohištvo in zmetali vse knjige skozi okno.«

»Pri Hirschlih!? Ti imajo vendar samo nemške knjige.«

»Goričanci so pač mislili, da so hebrejske. Šarolta mi je povedala, da so se Goethe, Schiller, Nietzsche in drugi nemški klasiki valjali na ulici v prahu, Goričanci pa plesali po njih. Vse to pod varstvom Hitlerjevih bajonetov. Že opoldan se je pričelo. V mesto se je nasulo toliko Goričancev, kot če bi bil sejem. Množica je valovila gor in dol po mestu, se ustavljala pred judovskimi trgovinami, izzivala njih lastnike, ki so se zaklenili v svoja stanovanja, in si dajala pogum. Vsaj uro so razgrajali in vpili »Heil Hitler! Sieg Heil!« in ›Tod den Juden!‹ Domači nacistični hujskači so neuko množico premeteno podpihovali, nemški časnikarji pa marljivo slikali. Čim je prifrčal v Hirschlovo izložbo prvi kamen, je nahujskana množica dobesedno pobesnela. Navalili so na več trgovin hkrati. Razbili so izložbe, razsekali rebrače in vlomili vrata. Pobrali so vse, kar ni bilo pritrjeno. Če nemška vojska ne bi posegla vmes, bi oplenili ves Murin, starega Žigo pa linčali.«

»Ali ti nisem pravil da se nam Nemcev ni treba bati? Nemci so vestni ljudje. Nemec se tuje lastnine ne bo dotaknil, vsaj tako dolgo ne, dokler ne dobi povelja od zgoraj. Naš domači človek pa je že po krvi tat in komunist, ki ne loči tuje lastnine od svoje in krade iz lastnega nagiba. Pod Belom Kunom so Goričanci oplenili tudi mojega očeta. Naši ljudje niso vredni prebite pare. Še kožo bi odrli človeku in ustrojili usnje iz nje. Čim bližji ti je kdo, tem bolj je škodoželjen.«

6

»Samo tega mi ne pravi, da bi bili Nemci vestni ljudje! Prav oni so leglo vsega zla. Naši ljudje pred Hitlerjem niso bili takšni. Šele nemški nacisti in naši domači podrepniki so jim zmešali glave in v preproste goričanske duše vcepili smrtno sovraštvo do vsega judovskega. Nemci niso pregnali Goričancev zaradi človekoljubnosti, temveč zaradi osebnih koristi, ker sicer njim ne bi ničesar ostalo. Že prvo noč so prišli tiho kot tatovi in naložili tovornjake z judovskim blagom. Razbojniki pa so nas obrali tudi podnevi, ko so za svoje ničvredne marke, ki so jih baje tiskali kar na tovornjaku, pokupili naše blago. Danes v vsem Murinu ni ne kave, ne riža, ne olja in ne tobaka. Prav ničesar ni.«

»Čudim se, da jih ni bilo k nam.«

»Tudi nas so nadlegovali.«

»Ivan jih je privedel, kajne?«

»Ne, Ivana ni bilo k nam. Najbrž si ni upal. Končno smo si le v krvnem sorodstvu. Pač pa sem slišala, da je nadvse navdušeno plenil po drugih trgovinah. K nam je prišel Kozičev Janči s tremi nemškimi vojaki. Rekel je, da je prišel po nalogu nemške oblasti. Izjavil je, da morajo po nemški vojaški odredbi preiti vse judovske trgovine v Murinu v nemško državno last in zahteval inventar. Govoril je pol slovensko in pol nemško, kot pač govorijo nemškutarji. Zavrnila sem ga, da je naša trgovina arijska in ne semitska, da sem lastnik jaz, ne ti. Pogodbo sem mu pokazala, pa se ni dal ugnati. Trdil je, da je pogodba lažna. Potem zopet, da sploh ne velja, ker je bila sklenjena pod staro jugoslovansko oblastjo. ›Potem tudi ti ne veljaš‹, sem mu oponesla, ›ker si bil spočet pod staro oblastjo.‹ Ko je uvidel, da po tej poti ne bo nikamor prišel, nas je jel črniti, češ da smo komunistična svojat, ki spadamo na prisilno delo. Nedavno je Ireno je omenil, češ da je komunistka, mi pa njeni sorodniki. ›Kaj me briga Irena;‹ sem ga zavrnila. ›Če nas boš po sorodstvu sodil, potem je predvsem tvoj prijatelj Ivan komunist, ki je navsezadnje Irenin rodni brat.‹ Na koncu je trdil, da je samo polovica premoženja mojega. ›Pa si vzemi drugo polovico, samo prej dokaži, katera polovica ni moja; sem rekla. Pričkanju je napravil konec šele Nemec, ki me je vprašal, če sem ›Judin‹. Pokazala sem mu krstni list. Ko se je prepričal, da sem slovenske narodnsoti, je Kozicu nekaj povedal, nakar so odšli.«

»Mama se je borila kot levinja,« pove Igor.

»Od sile si, Dragica, reče Glattstein in si zaviha brke. Poln občudovanja objame svojo levinjo in ji pritisne na lica dva glasna poljuba.

Pri večerji Igorju in Kurtu pripoveduje o svojih vojnih pustolovščinah, kako je na cvetno nedeljo navsezgodaj z volovsko vprego in dvema kotloma golaža neustrašeno zapeljal naravnost pred nemške tanke; kako so nemški tankisti, začudeni nad tolikšnim junaštvom, ustavili tanke in zlezli iz njih, nakar je on vso posadko nasitil z golažem; in kako ga potem nemški poveljnik zaradi njegove hrabrosti ni poslal v nemško vojno ujetništvo, temveč ga poln občudovanja potrepljal po plečih in mu dovolil iti domov k svoji družini.

Igor in Kurti nad tolikšnim očetovim junaštvom kar strmita. Z odprtimi usti ga samo gledata in pozabita jesti torto. Oče pa nadaljuje, kako se je z obema voloma pretihotapil skozi sovražnikove ... ste; kako se je pri nekem kmetu preoblekel v nemško obleko, ki jo ima na sebi, in kako ga je kmet nameraval izdati Nemcem, da bi prišel poceni do volov, a ga je pretental, tako da za rogača ni dobil samo obleke, ampak tudi denar.

Igor med pripovedovanjem potipa očetove usnjene hlače in se čudi debelemu suknu, iz katerega so prikrojene. To bi bilo nekaj zanj. Brez strahu pred materino šibo bi se lahko vozil po ... Takšnih hlač niti na najbolj ostrem kamenju in ledu ne bi razt... misli in svojo željo, da bi rad imel takšne hlače, glasno izpove.

»Dobil jih boš. Tudi Kurti jih dobi. Kar jutri. Zdaj smo Nemci,« obljubi oče..

Najbolj pa sinčka prevzame ko slišita, kako je njun apuš prekoračil ledeno mrzlo Muro, ki je zaradi spomladanskega deževja tako narasla, da je prestopila oba bregova in preplavila polja, kakor daleč je segalo oko, in povrh še po mostu, ki so ga Srbi pognali v zrak. Oče nadvse ganljivo opiše, kako se je v skrbeh za svojo družino odločil, da bo klub smrtni nevarnosti poskusil priti na domači breg. Vsi ubežniki so ga odvračali od drzenga namena. Trdili so, da je že misel sama na sebi blaznost. Toda njemu se je mudilo domov. Želel je, da družino čimprej reši velike skrbi, ki si jo dela zaradi njegove odsotnosti, boječ se, da bi ga vzela vojna. Plezal je čez porušeni most, zdaj v vrtoglavi višini, potem do vratu v ledeno mrzli vodi, oprijemajoč se z ledom prevlečenega in spolzkega ogrodja, zdaj po vseh štirih gibčno kot maček, potem zopet samo po sedalu. Nekajkrat se je celo samo z eno roko držal za tram, njegovo težko telo pa je viselo visoko nad požrešnimi murskimi valovi. Dva ubežnika sta se ojunačila in mu sledila. Prvi je kmalu omagal in zdrknil v mokri grob, da je štrbunknilo, kot če bi vrgel ščene v vodo. Drugi pa si je premislil in se vrnil na veržejski breg. Nesrečnež mogoče še zdaj stoji v Veržeju pred mostom in razmišlja, kako bi prišel čez Muro, če ga Nemci medtem niso ujeli in odgnali v vojno ujetništvo, kjer bo lačen in bo moral težko delati,« konča svojo povest in si poln zanosa zaviha brke.

(nadaljevanje prihodnjič)

II. ROL — ženske

Končna lestvica

Mežica	18	17	1	53:6	35
Prevalje	18	17	1	52:11	35
POMURJE	18	11	7	39:31	29
Čina	18	11	7	39:32	29
Braslovče	18	9	9	34:34	27
Granit	18	8	10	31:36	26
Ruše	18	7	11	32:40	25
MLADOST	18	7	11	27:38	25
Paloma B. III	18	2	16	19:50	20
Comet	18	1	17	3:51	19

PRL — moški

Rezultati — 10. kolo
Videm:Polet 19:27
Bistrica:Krog II 20:36

Bakovci II	9	8	0	1	247:205	16
Krog II	9	6	1	2	253:204	13
Polet	10	6	1	3	239:191	13
Videm	9	2	1	6	224:262	5
Bistrica	10	1	3	6	224:289	5
Razkrižje	9	1	2	6	248:284	4

PRL — ženske

Rezultati — 10. kolo
Radgona:Bakovci 22:5
Bistrica:Mladinec 20:22

Polana II	9	9	0	0	234:103	18
Radgona	10	7	0	3	165:111	14
Bistrica	10	5	1	4	199:155	11
Mladinec	10	4	1	5	163:139	9
Bakovci	9	2	0	7	105:192	4
Razkrižje	8	0	0	8	53:228	0

PNL

Rezultati — 21. kolo
Dobrovnik:Črenšovci 1:3
Ižakovci:Lipa 4:1
Cankova:Veržej neod.
Renkovci:Turnišče 1:2
Tišina:Bakovci 1:1
Polana:Kobilje 3:0

Turnišče	21	13	5	3	40:16	31
Bakovci	21	13	3	5	36:21	29
Polana	21	10	5	6	42:17	25
Ižakovci	21	11	3	7	36:26	25
Veržej	20	9	6	5	38:25	24
Renkovci	21	7	6	8	29:28	20
Tišina (—1)	21	7	7	7	30:30	20
Črenšovci	21	8	3	10	21:33	19
Lipa	21	6	6	9	30:34	18
Dobrovnik	21	6	6	9	23:29	18
Kobilje	21	6	2	13	25:45	14
Cankova	20	2	2	16	25:71	6

I. MNL MS

Rezultati — 20. kolo
Ljutomer:Čarda 2:1
Dokležovje:Radgona 3:3
Tromejnik:Puconci 3:0
Gančani:Bratonci 1:1
Rakičan:Šalovci 2:2
Rogašovci:Serdica 3:0

Ljutomer	20	16	2	2	60:20	34
Rogašovci	20	14	4	2	54:21	32
Bratonci	20	12	4	4	51:25	28
Rakičan	20	7	8	5	60:35	22
Radgona	20	5	10	5	34:38	20
Šalovci	20	8	3	9	37:40	19
Čarda	20	8	3	9	25:32	19
Tromejnik	20	7	3	10	42:32	17
Dokležovje	20	4	7	9	27:42	15
Gančani	20	4	7	9	25:40	15
Serdica	20	5	4	11	30:51	14
Puconci	20	0	5	15	29:98	5

I. ONL Lendava

Rezultati — 17. kolo
Mladost:Graničar 1:1
Nedelica:Petišovci 3:2
Hotiza:Bistrica 5:0
Lakoš: Nafta B prel.
Odranci:Mostje 2:0

Mladost	17	10	6	1	35:18	26
Odranci	17	10	3	4	34:14	23
Bistrica	17	10	2	5	30:25	22
Nedelica	17	8	4	5	38:25	20
Hotiza	17	8	2	7	37:26	18
Lakoš	16	7	3	6	19:19	17
Nafta B	16	7	2	7	32:32	16
Graničar	17	4	2	11	17:36	10
Mostje	17	2	4	11	21:36	8
Petišovci	17	4	0	13	22:54	8

II. MNL MS

Rezultati — 17. kolo
Prosenjak:Romah 3:3
Grad:11 plavih 4:2
Hodoš:Filovci 1:1
Apače:Tešanovci 2:1
Vreloc:Kuževci 3:2

Hodoš	17	11	5	1	71:31	27
Grad	17	11	4	2	47:17	26
Apače	17	12	1	4	48:23	25
11 plavih	17	7	4	6	38:43	18
Tešanovci	17	7	3	7	32:45	17
Prosenjak	17	5	3	9	45:48	13
Filovci	17	4	4	9	33:40	12
Romah	17	4	4	9	37:51	12
Kuževci	17	4	2	11	33:54	10
Vreloc	17	3	4	10	29:59	10

II. ONL Lendava

Rezultati — 11. kolo
Panonija:Olimpija 1:1
Žitkovci:Kapca 4:2
Zvezda prosta

Kapca	15	9	2	4	47:27	20
Panonija	15	7	6	2	34:16	20
Zvezda	15	6	3	6	22:26	15
Žitkovci	16	5	3	8	39:54	13
Olimpija	15	3	2	10	28:47	8

ODBOJKARJI POMURJA V SLOVENSKI LIGI

Odbojkarji Pomurja iz Murske Sobote, ki so postali prvak v drugi republiški ligi vzhod brez poraza, so postali nov član prve republiške odbojkarske lige. Predvidene kvalifikacije med prvaki treh drugih republiških lig — Železarjem iz Žirovnice, Celjem in Pomurjem iz Murske Sobote so namreč odpadle. Železar je odstopil od kvalifikacij, Celje in Pomurje pa sta čakali na kvalifikacije Fužinarja z Raven za vstop v drugo zvezno ligo. Ker so Ravenčani uspeli, sta se ekipi Pomurja in Celja direktno uvrstili v prvo republiško ligo.

MOTOKROS

Valpatič odličen na Janževem Vrhu

MTC Radenci je pripravil na 1540 metrov dolgi progi na Janževem Vrhu dirko v motokrosu za republiško prvenstvo v razredu 80 in 125 ccm. Odličen je bil tokrat domačin Sašo Valpatič, ki je zmagal v vseh treh vožnjah v razredu 80 ccm in postal zmagovalec. Zelko je osvojil 27 točk in zasedel sedmo mesto. Rojko je zbral 8, Vogrin pa 4 točke. MTC Radenci pa je bil tudi ekipni zmgovalec.

Rezultati — 80 ccm — posamezno: 1. Valpatič (Radenci) 60 točk, 2. Kragelj (OV) 49 in 3. Cerar (Fam) 39 točk; **ekipno:** 1. MTC Radenci 99, 2. FAM Lukovica 87 in 3. Orehova vas 49 točk. **125 ccm — posamezno:** 1. Sitar 40, 2. Urbanija (oba Kompas) 34 in 3. Zdovc (Brežice) 30 točk; **ekipno:** 1. Kompas Herc, Ljubljana 74, 2. Brežice 41 in 3. Sl. Konjice 37 točk.

TG

HOKEJ NA TRAVI

SOBOČANI V GRADCU

Hokejisti ABC Pomurke so uspešno sodelovali na mednarodnem turnirju v hokeju na travi v Gradcu, v Avstriji. Premagali so UHCE z 1:0 (Fujs) in igrali z Mödlingom 0:0.

Mladi hokejisti ABC Pomurke in Radgone pa so bili uspešni na izbirnem tekmovanju za sestavo mlade reprezentance Slovenije, oboji so z 1:0 premagali ljubljansko Svobodo, v medsebojnem srečanju pa igrali 0:0. Na koncu turnirja je ekipa Svobode premagala ABC Pomurko II z 2:0.

L. Z.

STRELSTVO

Planika druga, Špindler tretji

Strelska družina Štefan Kovač iz Turnišča je ob preznovanju 15-letnice delovanja in ob otvoritvi novega strelišča za zračno puško pripravila tekmovanje. Sodelovalo je okrog 50 strelcev iz 16 strelskih družin severovzhodne Slovenije. Ekipno je zmagala SD A. Majerič Maribor z 830 krogi pred Planiko Turnišče, 816, Kovinarjem Ormož, 811, Noršinci, 806, in ABC Pomurko, 805 krogov. Pri posameznikih pa je bil najboljši Kurnik z 280 krogi pred Majheničem (oba MB), 278, Lj. Špindlerjem (Noršinci), 275, R. Markojo (Planika), 274, in J. Stergarjem (Videm), 274 krogov.

A. Sep

KAJAKAŠTVO

ČETRTI TEK MLADOSTI V TROPOVCIH

Športno društvo Tišina je pripravilo četrti tek mladosti v Tropovcih na 700 metrov dolgi progi. Najštevilčnejši so bili pionirji in rekreativci.

Zmagovalci v posameznih kategorijah pa so bili — **ml. pionirji:** Damjan (OŠ KDKMS); **ml. pionirke:** Klemenčič (Norički Vrh); **st. pionirji:** Pertoci (Tropovci); **st. pionirke:** Gujtman (Tropovci); **člani:** Zupec (Benedikt); **mladinci:** Klemenčič (Nor. vrh); **rekreativci do 30 let:** Bedök (Bogojina), **od 30 do 40 let:** Lehner (Benedikt); **od 40 do 50 let:** Klemenčič (Nor. Vrh) in **nad 50 let:** Cebar (Trbovlje).

Dan pomurskih planincev v Gančanih

Proslava 40-letnice PD Matica

Letošnji dan pomurskih planincev bodo ljubitelji gora proslavili prihodnjo nedeljo, 27. maja 1990, ob 11. uri pri Osnovni šoli v Gančanih. Ob tej priložnosti pa bodo tudi proslavili 40-letnico Planinskega društva Matica iz Murske Sobote. Slavnostni govornik bo predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčer, v kulturnem programu pa bodo sodelovali: moška pevska zbora iz Beltinec in Gančan, pionirska folklorna skupina in učenci Osnovne šole Beltinci, harmonikarji ter učenci Srednje družboslovne in ekonomske šole iz Murske Sobote. Podelili bodo tudi častne znake Planinske zveze Slovenije ter pripravili družabno srečanje.

Anita na zmagovalnih stopničkah

Reka Una pri Kostajnici (na meji med Hrvaško in BiH) je bila v nedeljo prizorišče odprtega hrvaškega prvenstva kajakašev in kanuistov, na katerem je sodelovalo okrog 100 čolnarjev iz Hrvaške, Slovenije, Bosne in Hercegovine in Srbije. Med njimi sta se preizkusila tudi mladinka Anita Gjerek in mladinec Egon Krampač, člana Brodarskega društva BISTRICA. V kategoriji kajak enosed je Gjerekova zasedla odlično 2. mesto in tako osvojila srebrno medaljo tega prvenstva. Krampač pa se je uvrstil na 12. mesto.

-aj

KARATE

Na seminarju 40 karateistov

Karate sekcija soboškega Partizana je pripravila strokovni seminar, ki se ga je udeležilo 40 karateistov iz pomurskih klubov, vodil pa je mojster karateja 2 dan Tone Ančnik iz Črnuč. Udeležencem seminarja je predaval o principih karateja, na osnovi katerih se skozi tehniko generira moč. Po predavanju pa so to prikazali tudi praktično. V sklepnem delu seminarja je predavatelj popravljal tudi nastope domačih tekmovalkam v katah. Pohvalil je nastope Gabike Bočjak, Tatjane Ternar in Sabine Jakovljevič ter jih povabil na poletne priprave v Bohinjsko Bistrico.

B. Sušec

NOGOMET

TEKMA SODNIKOV

V Dolgi vasi je bila prijateljska tekma nogometnih sodnikov Murske Sobote in Lendave. Možje v črnem so se razšli z neodločenim izidom, 3:3. Strelci: Tratnjek 2 in Gazdak enega za Lendavo ter Kuren 2 in Žekš enega za Mursko Soboto. Povratno srečanje bo jeseni v Murski Soboti.

NOGOMET

VISOKA ZMAGA MURE

Nogometaši Mure iz Murske Sobote so tokrat prijetno presenetili. V pomembni tekmi za obstanek v ligi so prepričljivo (s 3:0) premagali trboveljskega Rudarja. Bila je to najboljša igra Sobočanov v spomladanskem delu prvenstva v slovenski nogometni ligi. Gole za Muro sta dosegla Kutuš (2) in Kardoš iz enajstmetrovke. V naslednjem kolu igra Mura z Rudarjem v Titovem Velenju.

Zmagi Nafte in Beltinke

V tekmovanju območne slovenske nogometne lige vzhod sta pomurska ligaša, Nafta iz Lendave in Beltinka iz Beltinec, igrala doma in zmagala. Nafta je z visokim rezultatom 5:0 premagala Partizana iz Slovenj Gradca. Strelci golov: Dovečer 2 ter Glavina, Ratajac in Rob po enega. Beltinka pa je premagala Središče z 1:0. Edini gol na tekmi je dosegel Škaper na začetku tekme. V predzadnjem kolu igra Beltinka s Kovinarjem v Mariboru, Nafta pa s Pekrami. Nafta si je že zagotovila naslov prvaka.

ROKOMET

TOČKI BAKOVČANOV V ŠKOFJI LOKI

V predzadnjem kolu tekmovanja v prvi republiški moški rokometni ligi je ekipa Pomurke Bakovec gostovala v Škofji Loki in premagala Šešir z 29:25. Strelci za Bakovce: Štefan Lovenjak 7, Anton Lovenjak in Petek po 6, Lebar 5, Horvat 4 in Žugelj 1. V zadnjem kolu igra Pomurka Bakovci doma z Ajdovščino. Tekma bo v Bakovcih.

OBE TOČKI LE RADGONI

V tekmovanju druge republiške moške rokometne lige vzhod je od pomurskih ligašev osvojila obe točki le Radgona, ki je premagala Šoštanj z 32:27. Najboljša strelca pri Radgoni: Merčnik 14 in Benko 8. Krog in Velika Nedelja sta se razšla z neodločenim izidom 20:20. Najučinkovitejša pri Krogu sta bila Meolic in Šernek. Tekme Mladinec:Toko pa ni bilo, ker ni bilo sodnikov.

JUDO — MEMORIAL ŠTEFANA KOVAČA

MEDNARODNI TURNIR V MURSKI SOBOTI

Judo Partizan Murska Sobota organizira v soboto, 26. maja 1990, 24. tradicionalni mednarodni turnir v judu za memorial Štefana Kovača. Na tekmovanju, ki bo ob 9.30 v športni dvorani Osnovne šole Edvarda Kardelja v Murski Soboti, pričakujejo nad 300 tekmovalcev iz Avstrije, Madžarske in Jugoslavije. Računajo pa tudi na judoiste iz Italije. Med njimi bo tudi okrog sto pionirjev in mladincev iz pomurskih klubov.

KOLESARSTVO

Šooš zmagal v Kobaridu

Na izredno zahtevni progi, dolgi 45 km, za nagrado TIK 90 v Kobaridu, je bila kolesarska dirka. Lep uspeh je dosegel Simon Šooš. Pri mlajših mladincih je v silovitem šprintu premagal vse tekmece in zmagal. V kategoriji starejših mladincev je Dušan Hajdinjak zasedel 16., Robert Šooš pa 21. mesto.

Seminar za inštruktorje

Medobčinska nogometna zveza Murska Sobota — trenerska organizacija bo konec maja ali v začetku junija organizirala seminar za nove nogometne inštruktorje. Prijave je potrebno poslati v enem tednu na naslov: Medobčinska nogometna zveza Murska Sobota, Mladinska ulica.

TEK V RADGONI

ZTKO in Partizan Gornja Radgona organizirata v četrtek, 24. maja 1990, ob 17. uri 12. tradicionalni tek mladosti po radgonskih ulicah. Štart bo pri Vzgojno-varstveni organizaciji v G. Radgoni. Tekli bodo po kategorijah od najmlajših do članov.

MALI NOGOMET

Mariborčani v Gradišču

V Gradišču je bila prijateljska tekma v malem nogometu med Mariborom Branikom in Gradiščem. Zmagalo je Gradišče s 4:2. Strelci golov: Ficko, Gerek, Horvat in Štefanec za Gradišče ter Prosen in Bloudek za Maribor Branik.

fk

KOŠARKA

ZMAGA SOBOČANK

V prvenstveni tekmi republiške košarkarske lige za mladinke je ekipa Pomurja v Celju premagala Metko z visokim rezultatom 72:34. Strelke za Pomurje: Cerova 20, Broderjeva 17, Brezičeva 15, Friškičeva 10, Harijeva 9, Karova 4 in Keljevičeva 2.

ŠAH

Logar in Hari

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobote je pripravilo majski hitropotezni turnir. Med 11 šahisti sta po 8 točk zbrala Ciril Logar in Danilo Hari. Sledijo: Boris Kovač 7, Bogdan Hari 6,5, Igor Kos 6 točk.

ATLETIKA

REKORD SEPOVE

V Ljubljani in Celju je bilo kvalifikacijsko tekmovanje za atletski pokal Slovenije. Sodelovali so tudi pomurski atleti in dosegli naslednje rezultate — 100 m Špur 10,8; 110 m Horvat 16,5; višina Horvat 1,80 m; 100 m Sepova 13,2; daljina Sepova 5,26 (pomurski rekord); 1500 m Pergarjeva 5:05; 800 m Pergarjeva 2:27,1.

RADOVCI

Vlečenje vrvi za prvenstvo

Športno društvo Radovci organizira v nedeljo, 27. maja 1990, ob 13. uri pri gasilskem domu v Radovcih tretje občinsko prvenstvo v vlečenju vrvi. Prijave zbirajo po telefonu, številka 69 264 ali pred tekmovanjem. Kavcija je 100 dinarjev. Prvih osem ekip prejme pokale, prve tri ekipe pa še medalje. Vlečenje vrvi je igra, ki je privlačna za obiskovalce.

ODBOJKA

SOLIDNI VERŽEJČANI

Po zmagoslavju v pomurski odbojkarski ligi in uspešnih kvalifikacijah so se odbojkarji Veržeja uvrstili v drugo republiško ligo vzhod. Kot novinec so sklenili tekmovanje na odličnem četrtem mestu. Kot pravijo v klubu, so jih nadigrali le prvaki — ekipa Pomurja, doma in v gosteh pa so izgubili tudi s tretjeuvrščenimi Hočami. Sicer pa je uvrstitev pričakovana, saj tvorijo ogrodje moštva nekateri nekdanji igralci ljutomerskega Agroploda (oba Pušenjaka, Belec, Torič), še posebej pa se je izkazal republiški mladinski reprezentant Mitja Belec. Ob igralcih gre zasluga za dobre rezultate predsedniku kluba Andreju Frasu, trenerju in tajniku Mihi Pušenjaku ter članu upravnega odbora Pavlu Rojku.

Tudi za prihodnjo sezono napovedujejo Veržejčani uvrstitev v zgornjem delu prvenstvene lestvice. V vojsko odhaja Mitja Belec, zato pa bo ekipo okrepil Karli Krajcar iz Beltinec.

Na posnetku D. Topolinjaka igralci Veržeja — stojijo od leve: B. Pušenjak, Treppo, Belec, M. Pušenjak, Fras (predsednik); čepijo: Puklavec, Repija, Dobrajnšček, Škrajnar in Potočnik. Manjka pa Torič

N. Š.

STOLPEC UREDNIKA

Ob jubileju novo strelišče

Strelski šport, s katerim so se v Turnišču začeli resneje ukvarjati v začetku sedemdesetih let, pred petnajstimi leti pa so ustanovili SD Štefan Kovač, dobiva v zadnjem času večjo veljavo. Turniški strelci, ki so doslej imeli provizorično 5-stezno strelišče v stari osnovni šoli, so si vsekakor zelo želeli novega, sodobnega, na katerem bi lahko vadili in tekmovali. Ta velika želja se jim je naposled uresničila. Preteklo soboto so ob praznovanju 15-letnice delovanja strelske družine Štefan Kovač, ki ima še sekcijo v Planiki, odprli novo, 9-stezno avtomatsko strelišče za zračno puško, ki so ga uredili na podstrešju prizidka osnovne šole. Zgradili so ga s skromnimi finančnimi sredstvi, saj so porabili le 3.500 dinarjev, kar je za takšen objekt več kot minimalno. Zato pa so levji delež prispevali strelci sami, ki so opravili več kot 3.000 prostovoljnih delovnih ur. Pomagali pa so jim tudi krajevna skupnost in tovarna Planika iz Turnišča, Občinska strelska zveza Lendava, turniška osnovna šola, Zveza telesnokulturnih organizacij Lendava, sekretariat za ljudsko obrambo občine Lendava in občinski štab teritorialne obrambe Lendava. Pomemben delež pri gradnji strelišča pa sta prispevala tudi obrtnika — mizar Dani Lebar in pleskar Mirko Gajšek. Rudi Leiner, predsednik skupščine občine Lendava, Franc Balantič, predsednik občinske strelske zveze Lendava, in Franc Koren, predsednik SD Štefan Kovač Turnišče so v svojih nagovorih poudarili pomen športnega objekta, ki je večstranski. Na slovesnosti ob 15-letnici strelske družine in otvoritve strelišča so turniški šolarji pripravili priložnostni kulturni program, strelišče pa je predal namenu najstarejši član in soustanovitelj strelske družine, Ivan Koren. Prizadevni strelski delavci v Turnišču so ponosni na novo, sodobno strelišče, saj se zavedajo njegove pomembnosti za razvoj strelskega športa ne samo v Turnišču, temveč tudi v širši okolici.

Feri Maučec

Radijski in televizijski spored od 25. do 31. maja

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Najnovejše informacije iz Pomurja in bližnje in daljne okolice, glasba in jutranji pozdravi), 8.00 Konec jutranje oddaje
16.00 Uvod v popoldansko oddajo, 16.15 Utrip življenja — petkova reportaža, 17.00 Aktualno, 18.00 21 232

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik: Narodni parki, Boj za obstanek, Ptice na Kosovu. 10.35 Vnovič v Bridesheadu, angl. nadaljevanka. 15.55 Žarišče. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Tednik. 17.45 Glasbena oddaja. 18.15 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Rumena reka, japonska serija. 21.15 Zakon v Los Angelesu, amer. nanizanka. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.30 Oči kritike. 23.10 Smrt prijateljstva, film.

Program LJ 2:
16.45 Stanežiče: Raly Saturnus, posnetek. 17.50 Tv studio Maribor. 19.00 Alpski večer. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Koncert orkestra RTV Ljubljana, prenos. 21.00 Vprašajte ZIS.

TV ZAGREB

12.35 Prezrli ste, poglejte, 17.00 Dnevnik, 17.20 Znanstveni razgovori, 17.50 Oddaja za otroke. 18.20 Številke in črke, 18.45 Muppet show, 19.10 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Glas srca, serijski film, 21.00 Domači show program, 21.45 Dnevnik, 22.05 O sole mio, kulturni magazin, 23.05 Šport danes, 23.10 Noč z vami, 01.10 Poročila,

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali (n), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.20 Časi kot so tile, 22.20 Filmske novitete, 22.50 Gola sila (f), 0.25 Zahodno od Santa Feja.

Drugi program
15.30 Sanje o zahodu, 17.15 Šport, 17.30 Iz sveta živali, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Sadovi iz vesolja, 21.20 Kompas, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport,

TV MADŽARSKA

9.30 Kako plavajo ribe? 10.00 Kemeri, madžarska serija. 16.50 Narodne za zbore. 17.00 Za upokojence. 17.30 Teka, uporabni napotki. 17.40 Reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.00 Vprašanja kristjanov. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Vdova naroda, komedija. 21.15 Panorama. 22.15 Umetnina tedna.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Reklame, obvestila, glasba, 17.00 Aktualno s sobotno anketo, 17.20 Strokovnjak odgovarja, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

8.30 Nemščina. 9.00 Spored za otroke in mlade: Radovedni Taček, Lonček, kuhaj, Jesen v dolini ribnikov, Ku-ku, Alica v deželi risb, Ovčar Hobo, Pogledi, Zgodbe iz školjke. 12.30 Večerni gost. 13.15 Oči kritike. 13.55 Videogodba. 14.35 Poletna čarovnija, amer. film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Spored za otroke. 16.55 Sportni dogodek. 18.25 Vaš zelenjavni vrt. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Žrebanje 3×3. 20.30 Kolo sreče. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Grehi, amer. nadaljevanka. 23.10 Smrt lepotice z naslovnice.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 19.00 Kako biti skupaj. 19.30 Tv dnevnik. 20.10 Filmske uspešnice: Organizacija, amer. film. 21.50 Satelitski programi.

TV ZAGREB

16.50 Dnevnik, 17.05 Hrvaški pisci na TV: Miroslav Krleža, 18.30 Teleobjektiv, 19.10 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.15 Alf, humoristična oddaja, 20.50 Vodja jutranje oddaje, kanadski igrani film, 22.40 Dnevnik, 22.55 Športna sobota, 23.15 Poročila v angleščini, 23.20 Noč z vami, 01.20 Poročila.

ljubljanska banka
Pomurska banka d.d. Murska Sobota

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, 13.40 Mladinski spored, 18.30 Nogomet, 19.00 Zabavna oddaja, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Jack Razparač (f), 21.50 Cooganova velika prevara (f), 23.25 Račun brez krčmarja (f).

Drugi program
18.00 Sužnja Isaura (n), 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kraljica Kristina (f), 21.55 Šport,

TV MADŽARSKA

9.25 As. 10.25 Magazin cultural. 10.55 Vaterpolo. 12.00 Panorama. 14.00 Formula 1., igrana serija. 14.55 Geološka zgodovina. 15.25 Pesmi dveh stoletij. 16.20 Hišni prijatelj. 16.35 Zabavni program. 18.15 Kviz. 19.30 TV dnevnik. 20.10 Poprečneži, ameriški film. 22.20 Rock na odru, Z'Zi Labor. 23.10 TV dnevnik. 23.25 EP v gimnastiki.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (humor Džoužija, Srečanje na pomurskem valu, polfinale kviza 10 sekund z atraktivnimi nagradami!), 12.00 Oddaja v madžarščini, 13.00 Panonski odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Novice, 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

13.25 Formula 1, franc. nadaljevanka. 14.15 Prisluhnimo tišini. 14.55 Križkraž. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Kulurock, zabavnoglasbena oddaja. 17.30 Oklahoma Kid, ameriški film (čb). 18.50 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Balkan expres, zadnji del nadaljevanke. 20.55 Zdravo. 22.35 Skrivni predal.

Program LJ 2:
10.00 Oddaje za JLA. 13.00 Nedeljsko športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Drobno gospodarstvo. 20.30 Tone Demšar, dokum. oddaja. 20.50 Satelitski programi. 21.50 Športni pregled. 22.35 Satelitski programi.

TV ZAGREB

13.00 Uragan Tracy, serijski film, 13.45 Poročila, 13.50 Nedeljsko popoldne, 16.15 Bitje po imenu človek, znanstvena oddaja, 17.15 Nepremagani, ameriški igrani film, 18.45 Risanka, 19.10 TV fortuna, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vrnitev Arsena Lupina, serijski film, 21.00 Zabavna glasba, 21.30 Dnevnik, 21.50 Sportni pregled, 22.35 Poročila v angleščini, 22.40 Noč z vami, 00.40 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, 14.00 Mladinski spored, 18.30 Dom za živali, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Don Juan (opera), 23.20 Glasba.
Drugi program
9.00 Matineja, 13.30 Šport, 18.00 Sužnja Isaura (n), 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Jack Razparač, 22.20 Ali poznate mojo ženo?

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Dan otroka '90. 14.45 Četrt ure za baptiste. 15.10 Formula 1., prenos iz Monte Carla. 17.40 Beseda — glasba — slika, kviz. 18.15 Delta. 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Filmski program. 21.40 Interart, gala-koncert, prenos iz Vigada. 23.10 Telešport, EP v gimnastiki za moške, posnetek iz Lusanna.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Če boste začetek tedna preživeli ob radiu, naj bo to na frekvencah murskega vala! Zvedeli boste marsikaj novega, skupaj nam bo lepše!), 8.00 Konec jutranje oddaje
16.00 Uvod, 16.15 Športna oddaja, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, obvestila, glasba, 18.00 Rezerviran čas

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik: Spored za otroke, Slovenska glasbila in godci, Utrip, Zrcalo, Mernik. 15.35 Skrivni predal, franc. nadaljevanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Zdravo. 18.10 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Volčji čas ljubezni, drama SNG. 22.00 Osmi dan. 22.45 Tv dnevnik 3. 23.05 Operne zgodbe, angl. serija. 0.05 Skrivni predal, franc.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 19.00 Kulturna dediščina: Graditelj in njegovo mesto. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Po sledeh napredka. 21.00 Športna oddaja. 21.15 Koncert za Nelsona Mandelo.

TV ZAGREB

14.20 Poročila, 14.30 Noč z vami, 17.00 Dnevnik, 17.20 Nekaj več, izobraževalna oddaja, 17.50 Otroška oddaja, 18.05 Goranove zgodbe, oddaja za otroke, 18.20 Številke in črke, 18.40 Risanka, 18.45 Čas, ki ga živimo, dokumentarna oddaja, 19.30 Dnevnik, 20.05 Vrnitev Katarine Kožul, dramska serija, 21.10 Paralele, zunanja politika, 21.40 Dnevnik, 22.00 Šport danes,

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve, tv v šoli, 14.00 Mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali (n), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Hunter, 22.10 Marija in angeli (f).

Drugi program
17.00 Šport, 17.30 Lipova cesta, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hotel Raj, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki. 22.25 Dok. film,

TV MADŽARSKA

9.10 Magnificat, kanadski film. 10.00 Ponovitve: Teden, Delta. 16.30 Video novice. 16.45 Naštevanje mesecev. 17.20 Za najstnike. 17.30 Četrt ure za gospodarstvo. 17.50 Katoliški dnevnik. 18.00 Jezikovne uganke. 19.00 Cimbora. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Charlie Chan v Egiptu, ameriški film. 21.20 Pesmi o mesecih. 22.20 Varstvo umno prizadetih. 22.40 TV dnevnik.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Le še nekaj dni v maju je ostalo, ne porabite jih za slabo voljo, ampak za ljubezen in veselje — skupaj z jutranjim murskim valom!), 8.00 Konec jutranje oddaje
16.00 Uvod, 16.15 Pogovor v živo, 17.00 Aktualno, 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

15.30 Skrivni predal, franc. nadaljevanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Šolska tv. 17.50 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Moja poslednja sanja, franc. nadaljevanka. 21.05 Cirkum Musica. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Skrivni predal, franc. nadaljevanka.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 18.10 Svet športa. 19.00 Naša pesem 90. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Dunaj: Tekmovanje mladih glasbenikov, prenos. 22.45 Žrebanje lota. 22.50 Satelitski programi.

TV ZAGREB

14.50 Poročila, 15.00 Nočni program, ponovitev, 17.00 Dnevnik, 17.50 Oddaja za otroke, 18.20 Številke in črke, 18.45 Znanost in mi, 19.30 Dnevnik, 20.00 Loto, 20.05 Otok Ellis, serijski film, 21.10 Kontaktna oddaja, 22.40 Dnevnik, 23.00 Šport danes, 23.05 Nočni program.

TV AVSTRIJA

18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali (n), 19.30 Čas v sliki, 10.15 Življenje po požaru, 21.00 Julija (n), 22.10 Pogrešani (f).
Drugi program
16.45 Šport, 17.00 Tv v šoli, 17.40 Usmeritev, 18.00 Sužnja Isaura (n), 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mladi glasbeniki tekmujejo, 20.30 Prenos koncerta, 22.45 Kavarna Central.

ljubljanska banka
Pomurska banka d.d. Murska Sobota

TV MADŽARSKA

9.10 Filmski program. 10.25 Morje in Zemlja, 4. del. 10.50 Telovadba za invalide. 17.00 Panonska kronika. 17.10 Narodnostne oddaje. 17.50 Četrt ure za gospodarstvo. 18.05 Smeri v XX. stoletju; Pop-art v Ameriki. 20.05 Polip, italijanska serija. 21.15 Studio '90, kulturni TV dnevnik. 22.15 Sodobniki, stari petdeset tisoč let; 4. Papuanska vojna. 23.00 TV dnevnik.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Če ste se morda prebudili pred začetkom radijske oddaje, se nikar ne razburjajte — potrudili se bomo in zato toliko večkrat voščili dobro jutro!), 8.00 Konec jutranje oddaje
16.00 Uvod, 16.15 Gospodarske teme, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, glasba, 18.15 Poslušamo vas (telefon 21 232)

TV SLOVENIJA

15.30 Skrivni predal, franc. nadaljevanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Tone Demšar, Po sledeh napredka. 18.05 Spored za otroke in mlade: Podelitev Levstikovih nagrad. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Misijon, angl. film. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.30 Tuje pesmi, tuji obrazi: Biljana Ristič. 23.15 Skrivni predal, franc. nadaljevanka.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi. 19.00 Vaš zelenjavni vrt. 19.15 Opera prima. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Musorgski: Boris Godunov. 22.50 Svet poroča.

TV ZAGREB

14.50 Poročila, 15.00 Nočni program, 17.00 Dnevnik, 17.20 Izobraževalna oddaja, 17.50 Najlepša leta, nanizanka za otroke, 18.20 Številke in črke, 18.45 Potopis, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gibljive slike, igrani film, 22.45 Dnevnik, 23.05 Šport danes,

TV AVSTRIJA

18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali (n), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dediščina Guldnoburgov, 21.10 Hudobnost pod soncem (f), 23.00 Priznanje (f).

Drugi program
17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Sužnja Isaura (n), 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Nevidni zidovi (tv f), 22.00 Čas v sliki, 22.25 Šport,

TV MADŽARSKA

9.10 Živi svet barja. 9.35 Angleščina. 10.20 Studio '90, pon. 16.45 Video novice. 17.00 Živim v pesmi, italijanska serija. 18.10 »Camp-pedagogika«, dokumentarni film, 1. del. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Maščevanje v zamudi, ameriški western. 21.35 Imate 5 minut časa? Miklos Kocsar: Trije ženski zbori. 21.45 Panorama, posebna oddaja. 22.45 TV dnevnik.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Še zadnjič v najlepšem ... secu dobro jutro! Poleg ... pa še nagradna igra in ... koristnih informacij, ... ob dobri glasbi!), 8.00 Konec jutranje oddaje
16.00 Uvod, 16.15 Kul... na oddaja, 17.00 Aktualno, 17.20 Reklame, ... 18.00 Pri vas doma ... z domačnim vzdušjem, ... mursko pristnostjo in ... stvom ljudskega izročila)

TV SLOVENIJA

9.00 Mozaik: Grizli Adams, Šolska tv. 15.00 Žarišče. 15.30 Skrivni predal, zadnji del. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik: Šolska tv. 18.00 Spored za otroke in mlade. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Vnovič v Bridesheadu, angl. nadaljevanka. 21.00 Tednik. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Retrospektiva sodobnega slovenskega filma: Ljubezni Blanke Kolak.

Program LJ 2:
19.00 Alo, alo, humor, serija. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Boj za obstanek. 21.00 Novi ljubljanski godalni kvartet. 21.15 Ptice na Kosovu: Od ljudske pesmi do baleta. 21.45 Svet na zaslonu. 22.15 Satelitski programi.

TV ZAGREB

14.50 Poročila, 15.00 Nočni program, 17.00 Dnevnik, 17.20 Kulturna dediščina, 17.50 Doživljaji kapetana Kuglofa, nanizanka za otroke, 18.20 Številke in črke, 18.45 Dokumentarni program, 19.15 Energija, ekologija, ekonomija, reportaža, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, ... Kviskoteka, 22.20 Dnevnik, 22.40 Šport danes,

TV AVSTRIJA

18.00 Družinski magazin, 18.30 Dom za živali (n), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavni program, 22.10 Videoteka, 23.15 Pot navzgor ...
Drugi program
15.30 Šport, 17.15 Odkritja pod vodo (n), 18.00 Sužnja Isaura (n), 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranjepolitična oddaja, 21.05 Spekter, ... Vzhod v Benetkah (dok...), 22.00 Čas v sliki,

TV MADŽARSKA

9.10 Barenboim o Beethovnu. 9.35 Randevu v Parizu, ... film. 11.20 Telovadba za invalide. 17.00 Panonska kronika. 17.15 Lepi madžarski ... 17.25 Tretji kanal. 18.15 Literarni program iz del madžarskih literatov. 19.10 Otroški verouk. 19.10 Žrebanje lota. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Sosedje, 81. del. 21.25 Videoklipi. 22.00 Kaj povzroča ...? angleški film. 22.50 TV dnevnik.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN
Ona: Spotaknila se boš ob lastno zanko, ki si jo tako vneto pripravljala nekomu drugemu. Drugič bodi raje malo bolj odkritosrčna in poštena, pa se ti to ne bo zgodilo. Popazi raje na svojega partnerja!
On: Nikar ne razlagaj problemov tistim, ki mislijo, da jih nimaš. Pomoč boš našel na povsem naključen način, a ne bo zato prav nič manj dobrodošla. Konec tedna se ti obeta prijeten dogodek, ki ti bo ostal v spominu.

BIK
Ona: Dogajale se ti bodo nenavadne, vendar prav prijetne in zanimive stvari. S partnerjem boš imela v začetku nekaj težav, pozneje pa bosta vendarle uspela ugotoviti skupne interese. Z denarjem pa nikar ne razmetavaj!
On: Nikar ne poslušaj tistega, ki je najglasnejši, temveč poslušaj raje glas svojega srca. Seveda pa bi bilo priporočljivo, da bi se čimprej postavil na svoje noge, saj imaš za to prav odlične pogoje.

DVOJČEK
Ona: Nekaj noči ne boš imela pravega spanca, saj je pod pepelom preteklosti še vedno nekaj tlečih isker. Prijatelji te bodo sicer povabili na zabavo, vendar pa boš vikend preživela na povsem drugačen način.
On: Prijeten pomenek se bo vse prehitro prevesil v nekaj povsem drugega in prav lahko se ti zgodi, da se boš zvečer znašel v povsem tuji postelji. Toda nikar se s tem preveč ne hvali, kajti vse skupaj lahko pride na povsem napačna ušesa.

RAK
Ona: Sicer ti to uspelo, da se boš dokopala do nekoga, ki ga že dalj časa prav bolestno obožuješ, vendar pa si nikar ne delaj prevelikih utvar, saj bo to le prehodna avantura. Raje uživaj dokler še lahko . . .
On: Bodi bolj oprezen, saj ti nekdo prav vneto pripravlja zanko, v katero naj bi se ujel. Prijazen nasmeh se lahko kaj hitro spremeni v posmeh, vendar pa bo takrat že vse prepozno. Raje malo pohiti.

LEV
Ona: Ker si si vse premalo prizadevala, si izgubila nekaj tistega, kar ti je veliko pomenilo. Toda nikar se ne delaj užaljeno, temveč se raje posveti prihodnosti, ki ti lahko prinese še kaj lepšega.
On: Previdneje izbiraj družbo, da ne bodo nenadoma na dan prišle govorice, ki bi ti lahko škodile. Predvsem pa se ne zapletaj v avanturo, za katero že vnaprej veš, da ti ne obeta prav ničesar dobrega.

DEVICA
Ona: Nepričakovano bo prišlo do nekega srečanja, ki pa ti bo v prihodnosti postalo kar navada. Partner se bo temu od začetka sicer upiral, vendar pa se bo na koncu vendarle uspel sprijazniti z novo situacijo.
On: S prijateljico si bosta privoščila nekoliko več, kot pa si predvideval v začetku. Je že res, da boš kasneje dobil občutek krivde, vendar pa se bo izplačalo . . . Vprašanje je le, kaj bo storila ona . . .

TEHTNICA
Ona: Čeprav boš v začetku nasprotovala partnerjevi ideji, se boš na koncu koncev vendarle sprijaznila z usodo. Ta pa niti ni tako mračna — iz vsega skupaj boš izvlekla veliko več, kot pa si pričakovala.
On: Če boš neko preizkušnjo dobro prestal, se ti bodo odprla marsikatera vrata, ki so ti bila do sedaj zaprta. In to tako na poslovnem področju, kot tudi v povsem zasebnih zadevah. Torej se ti res splača potruditi!

ŠKORPIJON
Ona: Dobro premisli, preden se boš odločila za korak, ki lahko dodobra spremeni tvoj odnos s partnerjem. Raje mu pusti malo več svobode. Tako se bo tudi on veliko bolj veselil ponovnega srečanja.
On: Po »težkem« vikendu se boš zbudil s še »težjo« glavo, zato se ti lahko kaj hitro zgodi, da ti bo šlo vse kar najbolj narobe. Raje se malo potuhni in počakaj na ugodnejši trenutek, predvsem pa na treznejšega.

STRELEC
Ona: Ne poskušaj na vsak način ujeti tisto, za kar misliš, da moraš imeti. Z malo potrpljenja ti bo uspelo uresničiti celo tisto, kar se ti je venomer izmikalo. Oglasil se ti bo star znanec z novimi težavami.
On: Začel boš premišljevati na povsem nov način, kar te bo pripeljalo do prav osupljivih rezultatov. Toda nikar ne stoj odprtih ust, ampak zagrizi v vabo, dokler je še topla. Nekdo se bo opekel, toda to vsekakor ne boš ti.

KOZOROG
Ona: Je že res, da sedaj nisi ravno v zavidanja vrednem položaju, toda naj te tolaži to, da bi lahko bilo vse skupaj še veliko slabše. Tako pa ti še vedno ostaja vsaj partnerjeva podpora — pa če tudi le moralna.
On: Začel se boš spraševati, ali je določen dogodek le golo naključje, ali pa premišljeno delo nekoga, ki se ti že dolgo mota pod nogami. Nikar se ne zanašaj na svojo srečno zvezdo, ampak stori kaj konkretnega!

VODNAR
Ona: Naj te občutek zadovoljstva ne zaziba v lenobnost, saj si lahko s takšnim ravnanjem zapraviš res čudovito priložnost. Nekdo, ki ti veliko pomeni, te bo docela zmedel, a predvsem v pozitivnem pomenu besede.
On: Še vedno se ne boš mogel odločiti, ali naj tvegaš in sprejmeš ponujeno priložnost, ali pa se držiš sigurnega posla. Vsekakor pa je dejstvo, da brez tveganja ni pravega zaslužka, ki bi ti prišel še kako prav.

RIBI
Ona: Dosegla boš tisto, kar si prizadevaš že dalj časa, a kaj hitro boš spoznala, da si se ponovno zmotila. Bilo bi veliko bolje, če bi del te energije posvetila tudi svojemu poslovnemu življenju, ki je trenutno pravi obup.
On: Znašel se boš v prav komičnem položaju in še najbolje bo, da vse skupaj pustiš, še preden se ti bo celotna zadeva zmešala na glavo. Poskusi raje na kakšnem drugačnem področju na primer v ljubezni . . .

– *Butik K-Kisilak iz Serdice na Goričkem je pripravil pestro ponudbo za poletje!*
– V zalogi ima izdelke evropske kakovosti po ugodnih cenah. Plačilo možno z dvema čekoma.
– Otroško-mladinski program od št. 1 do 56.
– Hlače po ceni od 180 do 370 dinarjev, trenirke od 280 do 590 ter majice in kratke hlače že od 45 din naprej.
– Odprto dnevno od 9. do 18. ure, tudi ob sobotah.

Konfekcija Kisilak
boutique
SERDICA 1 d, 69252 Rogašovci, tel.: (069) 78-856, MARIBOR, Lent, Ulnjarska 5, tel.: (062) 20-590

ABCGROMURKA
agromerkur
proizvodnja perutninskega mesa p.o.
Murska Sobota

obvešča kupce, da bo

RAZPRODAJA

živih KOKOŠI — težkih pribl. 3,5 kg — 50.00 din/kos
živih PETELINOV — težkih pribl. 5,0 kg — 65.00 din/kos
vsak dan od 28. maja do 9. junija 1990, razen nedelje, od 8. do 16. ure na dvorišču Agromerkurja v M. Soboti ter od 7. do 12. ure na farmi v G. Petrovcih.
Prodaja za lendavsko območje bo na dvorišču TMK Lendava — naročila sprejemamo vsak dan dopoldne v vratarnici TMK Lendava ali po telefonu št. 75 001.

Priporoča se Agromerkur M. Sobota

A/R 40LET
Proizvodno transportno podjetje »AVTORADGONA«, Gornja Radgona, p. o.
69250 Gornja Radgona, Ljutomerska 29, tel.: 069/79-511, telex: 35 236, telefax: 069/79 300

Proizvodno-transportno podjetje Avtoradgona Gornja Radgona, p. o., 69250 Gornja Radgona, Ljutomerska 29, objavlja po sklepu 5. seje delavskega sveta 7. 4. 1990

JAVNO DRAŽBO

osebnega avtomobila Golf JX dizel, leto izdelave 1986, izklicna cena 58.000,00 din.
Javna dražba bo 29. 5. 1990 ob 9.00 uri v prostorih Avtoradgone, Ljutomerska 29, Gornja Radgona.
Ogled in plačilo varščine v višini 10% izklicne cene bo istega dne od 8.00 do 9.00 ure.
Pravico do udeležbe imajo vse družbene pravne in fizične osebe. Izdražheni znesek mora kupec plačati v petih dneh, sicer varščina zapade.
Vozilo prodajamo po sistemu ogledano-kupljeno in po prevzemu ne odgovarjamo za reklamacije.

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST, OBRT TER STORITVE LENDAVA, n. sol. o

qidos LENDAVA

GRADBENA OBRT IN INSTALACIJE LENDAVA, p.o.
KOMUNALA LENDAVA, p. o.

Na podlagi sklepa delavskega sveta podjetja Gradbena obrt in instalacije razpisujemo

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osnovnega sredstva:
— vozilo TAM 2001 — kiper, leto izdelave 1973, nosilnost 2000 kg, izklicna cena 85.000,00 din.
Vozilo je primerno za zasebne obrtnike gradbene in obrtnoinštalacijske dejavnosti.
Je v zelo dobrem stanju, prodajamo pa ga zaradi nakupa novega.
Dražba bo v torek, 29. 5. 1990, ob 15.00 na dvorišču podjetja.
Vozilo se prodaja po sistemu »videno-kupljeno«, ogled pa je možen uro pred začetkom dražbe. Interesenti morajo pred pričetkom plačati 10% varščino na blagajni podjetja.
Dodatne informacije dobite pri tov. Josipu Debelcu.

SVET VZGOJNOVARSTVENE ORGANIZACIJE MURSKA SOBOTA

RAZPISUJE

prosta dela in naloge
— 2 VODIJ ENOT
— 8 VODJE ODDELKOV OB ŠOLAH

— Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po 73. čl. Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok in 173. čl. Statuta VVO M. Sobota in imeti:
— vsaj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti dela pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
— organizacijske in strokovne sposobnosti
Mandat traja 4 leta.
Nastop: 1. 9. 1990.
Kandidati morajo poslati prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov Vzgojno-varstvene organizacije, z oznako na ovojnici »za razpisno komisijo«.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po poteku razpisa.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA od 24. do 31. maja 1990

24. maja ob 18. uri amer. komedija TAKO, KOT REČE OČKA. ZGODBA O MLADOSTI, POLNA GLASBE IN VSAKODNEVNIH ZAPLETOV, V GLAVNIH VLOGAH NOVI UPI AMERIŠKE KINEMATOGRAFIJE! PRIVLAČNO!

24. maja ob 20. uri NI KINOPREDSTAVE — KONCERT MePZ Š. KOVAČ!

25. maja ob 18. uri akc. film KUNG FU DEČKI. ATRAKTIVNO!

25. maja ob 20. uri amer. film DRUŠTVO MRTVIH PESNIKOV. Režija: Peter Weir, vloge: Robin Williams, Robert Sean Leonard. NOV USPEH PETRA WEIRA!

26. maja ob 18. uri akc. film KUNG FU DEČKI

26. maja ob 20. uri amer. film DRUŠTVO MRTVIH PESNIKOV

27. maja ob 16. in 18. uri akc. film KUNG FU DEČKI

27. maja ob 20. uri amer. film DRUŠTVO MRTVIH PESNIKOV

29. maja ob 18. in 20. uri amer. komedija RIBA, IMENOVANA VANDA. PONOVNO NA SPOREDU!

30. maja ob 18. uri amer. kom. RIBA, IMENOVANA VANDA

30. maja ob 20. uri amer. akc. film NAD ZAKONOM

31. maja ob 18. in 20. uri amer. akc. film NAD ZAKONOM

Kino KUD SALOVCI

24. maja ob 21. uri amer. akc. film DIH SMRTI

26. maja ob 21. uri akc. film KUNG FU DEČKI

KINO LENDAVA

Ob 20. uri — VESOLJEC HARY, ameriška komedija.

Četrtek, 24. 5. ob 20. uri — POHOTNA MERLYN, ameriški erotični film.

Petek, 25. 5. ob 18. uri — SESTANEK Z NEZNANKO, ameriška komedija.

Ob 20. uri — DEVET SMRTI NINJE, Ameriški akcijski film.

Sobota, 26. 5. ob 18. uri — TEQUILA SUNRISE, ameriška akcijska drama.

Ob 20. uri — SESTANEK Z NEZNANKO, ameriška komedija.

Nedelja, 27. 5. ob 18. uri — DEVET SMRTI NINJE, ameriški akcijski film

Ob 20. uri — TEQUILA SUNRISE, ameriška akcijska drama.

KINO TURNIŠČE

Sobota, 26. 5. ob 20. uri — DEVET SMRTI NINJE, ameriški akcijski film.

Nedelja, 27. 5. ob 15. uri — DEVET SMRTI NINJE, ameriški akcijski film.

Ob 20. uri — SESTANEK Z NEZNANKO, ameriška komedija.

Prodam

MOTORNA VOZILA

PRODAM

FORD TAUNUS GXL, v voznem stanju, neregistriran, prodam. Franc Belovič, Sp. Krapje 60, Veržej. IN-14157

BT 50, popolnoma nov, prodam za 18.000,00 din. ☎ 81 795, popoldan. IN-14153

MOPED ATX 50 prodam. Pečič, Krištanci 17, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-14152

OPEL REKORD 1700, okno 140 × 140 prodam. Miro Škarjot, Kokoriči 21, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-14149

ZASTAVO GTL 55, dobro ohranjeno, prodam. ☎ 87 617. IN-14148

FIAT CAMPAGNOLLA, registriran, prodam. ☎ 70 107. M-MM

ZASTAVO 101 GT, letnik 1983, na novo registriran, prodam za 26.500 din. Lemerje 30. M-8787

FIAT CROMA 1600, leto izdelave 1988, prevoženih samo 6.500 km, prodam za 210.000 din. Klicati po ☎ (042) 843 635, od 7. do 19. ure. M-8788

GRADITELJI POZOR!

Izdelujem stropne nosilce vseh velikosti, zelo ugodne cene, dobava takoj. Večjo količino dostavimo na dom brezplačno, cena zajamčena. Informacije: Željko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon: (042) 811 685.

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Ficko, Korovci 42. M-8791

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Ludvik Cipot, Moravske Toplice, Dolga ulica 59, po 12. uri. M-8794

ŠKODO 120 L, letnik 1981, prevoženih 30.000 km, športno predelan, prodam. Dušan Fister, Trubarjeva 42, Krog. M-8795

MOPED AVTOMATIK, s smerokazi, prodam. Krog, Murska 63. M-8804

YUGO 55, star 5 let, prodam. ☎ 77 091. M-8815

FORD TAUNUS 1.6 L, letnik 1980, prodam. Cvetkova 40, M. Sobota, ☎ 21 773. M-8799

FORD CAPRI prodam. Murski Črnci 20. M-8800

OPEL REKORD 2000, prenovljen, in menjalnik za ascono 1.3, prodam. Grad 64. M-8801

RENAULT 18 TLJ, letnik 1983, november, 5 prestav, dobro ohranjen, ugodno prodam. Grad 62, ☎ 77 747. M-8823

LADO 1200, ugodno prodam. Koštric, Ravenska 6, Beltinci, zvečer. M-8826

126 P prodam. Štefan Korpič, Budinci 23 a, p. Šalovci. M-8827

GOLF JGLD, letnik 1985, novi tip, prodam. ☎ 21 490. M-8829

LADO SAMARO, letnik 1987, prodam. Markovci 105. M8830

ZASTAVO 750, starejši letnik, v odličnem stanju, registriran do jan. 1991, ugodno prodam. ☎ 22 709 — dopoldan. M-8336

ZASTAVO 750, prevoženih 65.000 km, z obnovljeno in zaščiteno karosserijo, prodam. ☎ 24 752. M-8841

FORD ESCORD, starejši letnik, generalka motorja in zamenjana šasija, z opravljenim tehničnim pregledom 15. maja, prodam. Karel Černjavič, Trg zmage 8, M. Sobota, ☎ 22 510. M-8843

SAMARO, staro 20 mesecev, prevoženih 9000 km, prodam. ☎ 24 196. M-8848

JAWO 350, letnik 1988 naprodaj za 15 M. ☎ 26 726 popoldne. M-8856

RENAULT 4 GTL, star 2 leti, in FIAT 128, star 2 leti, ugodno prodam. ☎ 73 232. M-8860

ZASTAVO 128 SKALA, letnik 1989, registriran do maja 1991, prodam. ☎ 24 888. M-8863

FIAT 125, prevoženih 58.000 km, po zelo ugodni ceni prodam. ☎ 87 062. M-8864

ŠKODO 105 S, letnik 1982, in novo prikolico za avtomobil prodam. G. Bistrica 140. M-8870

JUGO 60, star 9 mesecev, dodatno opremljen, prodam. Cipot, Lendavska 37 a. M-8873

WARTBURG, letnik 1978, registriran do aprila 1991, v zelo dobrem stanju prodam. Stanjevci 38 a, ☎ 78 080. M-8885

COLIBRI, nov, in avtomatik, rabljen prodam. Todorovič, Finžgarjeva 27, M. Sobota. M-8887

ZASTAVO 55 GTL, karambolirano, prodam. Zdravko Bohar, Kramarovci 3, p. Rogašovci. M-8889

LADO RIVO, letnik 1988, in BT 50, prodam. Janko Rožman, Bakovci, Poljska 13. M-8895

GOLF DIESEL JX, letnik 1987, prodam. ☎ 25 409. M-8897

126 P, letnik 1982, prevoženih 40.000 km, po zelo ugodni ceni prodam. Anton Šefer, Mlajtinci 43, p. Martjanci. M-8898

PEUGEOT 305, letnik 1986, prodam. ☎ 48 185. M-8899

OSEBNI AVTO ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985, na novo registriran, prodam. ☎ 46 552. M-9003

RENAULT 18 TL, letnik 1982 prodam. ☎ 24 400. M-8904

RENAULT 4, karamboliran, prodam. Lahko tudi po delih. Tišina 15, ☎ 46 326. M-8905

ZASTAVO 128, letnik 1985, prodam. Krpič, Staneta Rozmana 2, Murska Sobota. M-8908

TOVORNO VOZILO, ZASTAVA 430 T, letnik 1978, prodam. ☎ 76 269, od 15. do 20. ure. M-8910

ZASTAVO 128 SKALA, staro 2 leti, prodam. Karel Krenos, G. Slaveči 124, ☎ 78 275 M-8911

ZASTAVO 101, letnik 1980, registrirano, karambolirano, za dele, digitalni avtoradio in tomos avtomatik prodam ali menjam. Kupšinci 23. M-8941

AVTOMATIK A 3 S prodam. Markoč, Dolnji Slaveči 50 a, ☎ 77 660. M-8917

LADO 1200 KARAVAN, prodam. ☎ 82 637. IN-14162

ZASTAVO 1300, letnik 1979, prodam. Cena po dogovoru. Anton Kodšar, Bučečovci 6, ☎ 87 377. IN-14160

DVA MOPEDA AVTOMATIKA prodam. Kapca 113 a, ☎ 36 533, IN-12689

MOTORNO KOLO TOMOS 14 M, letnik 1982, dobro ohranjen, prodam. ☎ (069) 68 028. M-OP

GOLF JGL, letnik 1982, malo vožen, in hrastov hlod, prodam. Šiftar, Strukovci 1. M-8924

MERCEDES, bencinar, letnik 1975, registriran, in POLONEZ, letnik 1981, neregistriran, ter dva mopeda tomos avtomatic prodam. Šparaš, Černelavci, Gorička 22, ☎ 23 402. M-8920

SAMARO 1300, letnik 1988, prodam. Lipovci 71, ☎ 71 487. M-8927

KADETT LS, letnik 1985/maj, prodam. Ivan Markoja, Odranci, Ravenska 52. M-8928

ŠKODO 120 LS, obnovljeno, ugodno prodam. Jožef Jerebic, Srednja Bistrica 39 a, ☎ 70 351. M-8929

ZASTAVO 101 GTL, 55, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ 75 482. M-8931

OSEBNI AVTO GOLF, dizel, in zastavo 750 E, prodam. ☎ (069) 75 539. M-LE

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1988 in barvni televizor gorenje prodam. ☎ 23 605. M-8932

126 PGL, letnik november 1985, in prikolico brako, prodam. ☎ 25 145. Štefka Koščak, Murska Sobota, M. Kuzmiča 35. M-8938

KOMBI ZASTAVO 850, letnik 1984, ugodno prodam. Informacije: ☎ dopoldne 48 646. GR-13672

PEUGEOT 204, letnik 1976, prodam. Franc Mulec, Okoslavci 43, Videm ob Ščavnici. GR-13662

ZASTAVO 101 nujno prodam. Jože Štajer, Žepovci 28, p. Apače. GR-13664

LADO RIVA 1500, letnik 1986, prodam. ☎ 69 128. GR-13668

MERCEDES 200D/8, prodam. Marjan Divjak, Gornja Radgona, Kocljeva 5. GR-13669

OSEBNI AVTOMOBIL NISAN KARAVAN, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ (069) 69 153. GR-13671

Dragi in nadvse skrbni hčerki DARINKI BENČEC, poročeni ROTH, iz Moravskih Toplic iskreno čestita ob praznovanju 50. rojstnega dne, želi še veliko zdravih in srečnih let v krogu svojih najdražjih, predvsem pa se ji najtopleje zahvaljuje za vso skrb in ljubezen, ki mu ju posveča na jesen življenja — oče.

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

PRODAM

PUHALNIK ZA SENO prodam. Nedelica 80. LE-12678

BOČNO KOSO za mali ursus prodam. Anton Zamuda, Stara-Nova vas 60, Križevci pri Ljutomeru. IN-14156

CISTERNO 2000 l, motor za APN 4, dele za Škodo S 110 in 120 L prodam. ☎ (069) 82 401. IN-14155

OBRAČALNIK SIP PAJEK prodam. Krištanci 8, Križevci pri Ljutomeru, ☎ 82 801. IN-14151

TRAKTOR TORPEDO 4806 c, malo rabljen, prodam. ☎ (062) 711 033. IN-14150

KOSO za traktor Ferguson, 35 KS, prodam. Noršinci 15, p. Ljutomer. M-OP

ZASTAVO 101 MEDITERAN, letnik 1980, prodam za 20.000 din Gordan Štih, 42316 Vratišinec 245, Medžimurje. M-OP

FREZO 95, za TV, novo, nerabljeno, ugodno prodam. Jože Žinko, Zg. Kamenščak 12, Ljutomer. M-14134

TRAKTOR STEYR, 28 KM, prodam. Farkaš, Lončarovci 36. M-8798

OBRAČALNIK PANONIJA prodam. Murski Črnci 20. M-8800

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ 523, letnik 1988, dobro ohranjen, prodam za 40.000 din. ☎ 77 301. M-8814

PUHALNIK za seno za 5.000,00 din prodam. Dolina 38. M-8817

KOMBAJN ZMAJ 133 v dobrem stanju, z adapterjem za koruzo in stiskalnico za slamo, prodam. ☎ 78 632. M-8842

PUHALNIK za seno prodam. Horvat, Brezovica 3. M-8844

BOČNO KOSO za traktor Steyr prodam. Mele 20. M-8852

DVE KOSILNICI BCS (v dobrem stanju in v okvari) prodam. Martin Vučko, D. Bistrica 83. M-8865

TRAKTOR STEYR, 18 KS, s koso, in obračalnik Panonija prodam. Sebeborci 108. M-8874

TRAKTOR FERGUSON (angleški), 42 KS, prodam. Anton Gider, Gerlinci 9, p. Cankova. M-8883

KOMBAJN Potinger mex 2 prodam. ☎ 70 862. M-8886

REDUKTOR za samonakladalno prikolico in VW santana, letnik 1983, prodam. Skakovci 58. M-8892

BALIRKO LIFAM po ugodni ceni prodam. Vidonci 116. M-8912

STISKALNICO, PREŠO, Poljostroj, visokotlačno, staro 2 leti, prodam. ☎ 76 973 ali Zenkovci 42. M-8913

BOČNO KOSO za traktor Ursus 355 prodam. Šalamenci 69. M-8915

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ 418, s frezo, prodam. Jože Kajdič, Crešnjevci 189, p. Gornja Radgona. GR-13673

MOLZNI STROJ VITREKS in predsetvenik, nov, širine 3 m, prodam. Stanislav Kebler, Stavešinci 15, p. Sp. Ivanjci. GR-13680

KOMBAJN ZA SLADKORNO PESO NEPTUN 413 prodam. Cven 51, ☎ 81 728. IN-14159

TRAKTOR STEYR 18 z bočno koso prodam. Milan Lebar, Gornja Bistrica 152. M-8935

TRAKTOR ŠTORE 502, prodam. Turnišče, 4. maja 4. M-8936

posesti

PRODAM

30 arov borovega gozda prodam. Naslov v upravi lista. M-8806

GARSONJERO, 30 m², prodam. Lokal v Murski Soboti dam v najem. Slaščičarstvo pri gasilskem domu. M-8818

STAREJŠO HIŠO z gospodarskim poslopjem in sadovnjakom, 15 arov, prodam. Andrejci 15 a. M-8819

LOKAL v središču Murske Sobote vzamem v najem oz. po dogovoru. Iščem približno 40 do 50 m² velik lokal. Knjigovodstvo, A. Županec, M. Sobota, Lendavska 5. M-8866

VEČ PARCEL, primernih za vikend ali vinograd, in hrastovje v Selu prodam. Provenjakovci 8. M-8884

STANOVANJE v Murski Soboti vzamem v najem ali kupim. Kupim tudi starejšo hišo ali parcelo v Murski Soboti ali okolici. ☎ 21 925, od 8.00 do 15.00. M-8891

DVE PARCELI, primerni za vinograd prodam. Delavca za delo na mehanizirani kmetiji iščem. Dolina 16, ☎ 45 148. M-8907

STANOVANJSKO HIŠO v gradnji, primerno za večjo poč. hišico, in vinograd, 35 arov, 7 let, v Dolgovaških goricah pri Lendavi, prodam. ☎ 75 946. LE-12691

ŽIVALI

PRODAM

KRAVO, staro 6 let, kontrola A, dobra mlekarica, prodam. Sebeborci 80. M-8793

SVINJO za zakol in belo vino — šmarnico prodam. Ivanci 40, ☎ 76 387. M-8797

KRAVO, kontrola A, brejo 8 mesecev s 5 teletom prodam. Brezovica 40, ☎ 70-567. M-8811

TELICO, kontrola A, brejo devet mesecev, prodam. Markovci 105. M-8830

SVINJO, 150 kg, in bučno olje, prodam. Polana 23 pri M. Soboti. M-8839

RODOVNIŠKE MLADIČE nemških ovčarjev, odlični čuvaji, prodam. Hajdinjak, Rogašovci 13. M-8845

PUJSKE prodam. Šebjanič, Vaneča 14. M-8851

MALE PUJSKE prodam. Krog, Murska 10. M-8877

LABRADORJE, stare sedem tednov, mladičke vrhunskega porekla, prodam. Ortar, Ribiška 26, Bakovci, M. Sobota, ☎ 22 290 v večernih urah. M-8861

MALE PUJSKE prodam. Gradišče 12. M-8922

MALE PUJSKE prodam. Rakičan, Prešernova 18. M-8930

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije: gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24 393, pri Gradu pa sprejema naročila Dragica Bokan, ☎ 77 686. M-OP

NESNICE, MLADE JARČICE? pasme hisex, rjave, iz kooperacijske reje, opravljena vsa celjenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Anica Benčec, gostilna, Bakovci, Prečna 6 a. M-OP

Razno

PRODAM

ŠOTOR PRODAM. ☎ 22 080. M-8901

NOTRANJA VRATA, 2 × 85, 1 × 65, ladijski pod, 80 m², in topli pod, 28 m², širine 4 m, prodam. ☎ 23 813. M-8906

AVTOPRIKOLICO prodam. Jezera 29, Rakičan. M-8916

ZAČETO GRADNJO HIŠE v Rakičanu, na 12-arski parceli, prodam ali zamenjam za stanovanje ali počitniško hišico. Jerebic, Lendavska 8, telefon: 23 372, po 17. uri.

POHIŠTVO za spalnico in 50 l hladilnik ugodno prodam. Valenčič, M. Sobota, Kidričeva 3. M-8918

GORSKO KOLO, moško, novo in nov moped avtomatik zelo ugodno prodam. ☎ 22 424, popoldne. M-8919

POMIVALNO KORITO z električnim štedilnikom, komplet, prodam. ☎ 78 275. M-8911

POČITNIŠKO PRIKOLICO ADRIA 380, 2 + 2, s predprostorom, odlično ohranjeno, prodam. M. Sobota, B. Kraigherja 20. ☎ (069) 22 796. M-MM

PRIKOLICO ZA OSEBNI AVTOMOBIL, večjo, ugodno prodam. Cena po dogovoru. ☎ 70 280 — Črenšovci. M-RK

GUMIJAST ČOLN, uvoz, manjšo prikolico IMP, 300 kg, francosko posteljo z omaro za posteljnino, prodam. ☎ 74 547, od 16. do 20. ure. Gr-13661

GOSTILNA ŠTAUS

DOKLEŽOVJE
OBVEŠČA SVOJE CENJENE GOSTE, DA BODO IMELI ZAPRTO OD 28. maja 1990 do 23. junija 1990 zaradi rednega letnega dopusta.
Po tem času se zopet toplo priporočajo s svojimi storitvami.

VESTNIK VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažic, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eory, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Stefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gonter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave:
Murska Sobota, Titova 29/I. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064; odgovorni urednik 21-579; glavna urednica in direktorica, naročniški oddelek, računovodstvo in tajništvo 21-064 in 21-383; GPS (trženje) 22-403 in 21-064; dopisništva: Gornja Radgona 74-597, Lendava 75-085 in Ljutomer 81-317. Telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za I. trimesečje 1990 je 70,00 dinarjev, za delovne organizacije 140,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri A banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk CGP Večer, tozd Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

KOMPLET ZA AVTOGENO VARJENJE (jeklenke, 1 × acetilen, 2 × kisik) in manjši kompresor prodam. Bojan Hozjan, Veržej, Maistrova 7. Gr-14166
TELEVIZOR, črno-beli, EI NIŠ prodam. Vučja vas 40. ☎ 87 268, po 15. uri. IN-14163
SVEŽO SVINJSKO MAST in otroško kolo (4—5 let), prodam. Martin Kraljj, Hrastje—Mota 43 b, 69252 Radenci. In-14158
VINO, šmarnico, 200 l, prodam. ☎ 76 377, po 15. uri. M-MM
NOV HLADILNIK in **ŠTEDILNIK,** 20% ceneje kot v trgovini, prodam. ☎ 75 681. M-12677
SLAMO v balah prodam. Murski črno 20. M-8800
VINO prodam. Noršinci 32, p. Martjanci. M-8803
POHIŠTVO za kuhinjo prodam. Benko, Št. Kovača 18, M. Sobota, ☎ 24 042. M-8807
POHIŠTVO za otroško sobo (brez postelje) ugodno prodam. Sonja Vogrinčič, Tropovci, Križna 4. M-8809
PLANIRNO DESKO prodam. ☎ 23 020. M-8812
REGAL ZA DNEVNO SOBO, 3,80 m, kavč in dva fotelja, prodam. Šercerjeva 22 (pred Černelavci). M-8820
DOLGO, belo poročno obleko, št. 38 (kupljeno v Italiji), z modnimi dodatki, prodam. Marija Filipič, Babinci 46, Ljutomer. ☎ 81 820. M-8824
TRAVO za košnjo prodam. Lipovci 50. M-8825
KORUZO na storžih prodam. Hotiza 145 a. M-8831
SLAMO prodam. Tešanovci 99. M-8832

SERVIS
VIDEO-HI-FI
TV COLOR
Štefan Kornhausler
Rogašovci 66

MEŠALEC ZA BETON LIV, nov, nerabljen, za 8.000 din prodam. Branko Topolovec, St. Rozmana 14, M. Sobota. M-8835
POHIŠTVO za otroško sobo, termoakumulacijsko peč Elind 3,5 kW, cena 1.800 din, krzneni plašč št. 42, kozliček, siv, nošen eno sezono, prodam za 8.000 din. ☎ 22 709 — dopoldan. M-8836
TRAVO za košnjo v Zenkovcih prodamo. Kovačeva 37, M. Sobota, ☎ 25 386. M-8846
POHIŠTVO za kuhinjo, novo, prodam. Krog, Plečnikova 59. M8835
SENO IN OTAVO za košnjo prodam. Prosečka vas 21. M8867
ZIDANO ŠUPO, v zelo dobrem stanju, za rušenje prodam. ☎ 45 268 po 15. uri. M-8869
ŠTEDILNIK GORENJE MIV za centralno etažno, novo, zapakirano, 20% ceneje prodam. ☎ 24 175. M-8872
STARO OSTREŠJE, star gradbeni material in kosilnico BCS prodam. ☎ 23 158 ali Cankarjeva 2, Rakičan. M-8875
DVOREDNI PLETILNI STROJ BROTHER, s krojilcem in dodatki, ugodno prodam. ☎ 71 161 ali 42 161 po 16. uri. M-8876
KOMPLETNO POHIŠTVO za dnevno sobo prodam. ☎ 21 400, od 15. do 19. ure. Irena Časar, Cvetkova 4, M. Sobota. M-8878
RDEČE VINO prodam. Tešanovci 120. M-8879
MOTOR za ZASTAVO 101 prodam. ☎ 77 456. M-8880
KUHINJO GORENJE, kompletno, televizor Gorenje in vrtno kosilnico prodam. ☎ 22-602. M-8888
ČRNO-BELI TELEVIZOR, star 1,5 leta, ugodno prodam. Vida Kovač, Mojstrska 1 (3/19), M. Sobota. M-8890
ŽAMETNO OBLEKO za 8-letnega dečka prodam. ☎ 77 224, M-8894
GARAŽNA VRATA LIP Bled prodam (s popustom). ☎ 21 249. M-8896
TELEVIZOR GORENJE, črno-beli, star dve leti, prodam. ☎ 74 518, interna 58. GR-13678

AKVARIJ, 140 l, komplet, prodam. ☎ 62 268. GR-13677
MOTORNO ŽAGO TOMOS, novo, mešalec za beton, nov, ugodno prodam. ☎ v večernih urah: 74 353. GR-13665
KOMPRESOR 3—6 ATM in 6m³/min., 10 ATM, z rezervnimi deli, kompletno, ugodno prodam. ☎ 72 711. M-8921

Kupim

ČEBELE (roje) kupim. ☎ 25 274. M-8813

Sobe

MLADA DRUŽINA išče stanovanje v Murski Soboti. ☎ 23 395. M-8855
STANOVANJE V MURSKI SOBOTI išče mlada družina z enim otrokom, ☎ (068) 89 016. M-MM

zaposlitve

Dva strojnika gradbene mehanizacije z izpitom C in E kategorije in prakso zaposlim. ☎ 76 860. M-8706
SEM PRED UPOKOJITVIJO in bi se želela honorarno zaposliti v Avstriji. Imam nekaj znanja nemščine in prakso v gostinstvu. Sprejmem vsako delo. Ponudbe na naslov: Lojzka Pomberg, Hrastje 42 a, p. Limbuš. M-OP
Frizerko za določen čas zaposlim. Informacije 25 475 zvečer. M-8828
Imate tedensko do pet ur prostega časa? Imate lasten prevoz? Oglasite se za prevzem priložnostnega dela. Zaželjeno je, da ste iz pomurskih krajev. Telefon in naslov na upravi lista. M-8838
Iščemo dekleta za prodajo cvetja v lokalih. ☎ (062) 305 765. M-8849
PRODAJALKO z večletno prakso zaposlim. Vaš dom, Žižki 63 b. M-8937

Razno

Preklic!
Preklicujem spričevalo zaključnega razreda osnovne šole Jože Hedžet, Šafarsko, izdanega na ime Miran Modlic, Razkrižje, Ljutomer. IN-14154
30. marca je bil v neznano odpeljan pes, mešanec, srednje velik, bele barve s črnimi in rjavimi lisami. Glava rjava, eno uho je štrleče, drugo spuščeno, rep je bel in zavihan. Vse, posebno pa pismonoše prosimo, da nam proti nagradi sporočijo, kje je naš pes: 25 537. M-8777
CENTRALNO PEČ, trajnožarno, peč Feroterm, 40 kW, novo z garancijo zamenjam za obdelovalno zemljo. ☎ 74 029. M-8868
Preklic!
Preklicujem veljavnost spričevala 1. letnika ŠCTPU — smer strojni ključavničar, izdano leta 1982. Dušan Celec, Vrtna 6, M. Sobota. M-8837
TAKOJ oddam v najem delavnico z vsemi stroji za opravljanje stavbnega kleparstva. Resni interesenti naj se oglasijo po ☎ 89 003. M-8850
LETO IN POL STAREGA PSA ČUVAJA hiše, srednje velikosti, odstopim. Informacije: Murska Sobota, Talanyijeva 15. M-8790
PREKLIC!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 32590-2, izdane pri HKS Panonka M. Sobota. Franc Šadl, Večeslavci 11. M-8926
OBRTNIKOM VODIM KNJIGOVODSTVO. ☎ 23 408. M-8934
Preklic!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 04682-1, Jože Vajs, Zbigovci 51, Gornja Radgona. GR-13667
ZAGOTOVITE SI TRAJEN SPOMIN! Snemanje porok, obletnic in drugega, na kasete VHS sistem. Kovač, Kocljeva 7, Gornja Radgona. GR-13660

Ne morem iz zemlje kot dobra semena,
da znova bi segli v tople dlani.
Ne morem! Med nami je krsta lesena
in grob je med nami . . . tišina prsti,
le sveča ljubezni visoko gori.

V SPOMIN

23. maja je minilo šest žalostnih let, odkar nas je za vedno zapustil

Jože Čontala

s Krajne 28

Dragi mož! Odšel si na pot neznano, zapustil si ženo žalostno in samo. V mojem srcu in mislih boš živel do konca mojih dni.

Žalujoča žena Viktorija in drugo sorodstvo

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš dolgoletni sodelavec

Jakob Čuk

zavarovalni zastopnik v pokoju
iz Hrastje-Mote

Nekdanjega dobrega sodelavca bomo ohranili v trajnem in lepem spominu.

DELAVCI ZAVAROVALNE SKUPNOSTI TRIGLAV, POMURSKA OBMOČNA SKUPNOST

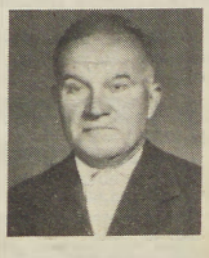

Solza kane mi iz očesa,
pred menoj je tvoj obraz,
odšel si tiho, brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas.
Imel težko si življenje
nikoli več ne čaka te trpljenje.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustil dragi oče, dedek in pradedek

Alojz Pečič

iz Veržeja

Ob boleči izgubi dragega očeta se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, posebno kolektivu uprave TZO Klas Križevci, sodelavcem v skladišču, cestnemu podjetju, DO Mura, farmi Nemščak, GD, Krištanci-Šalinci in vsem, ki ste sočustvovali z nami v težkih trenutkih. Prisrčna hvala medicinskemu osebju bolnice, posebej dr. Ivici Kapun med njegovo boleznijo, Nadi, župnikoma za lep pogrebni obred, pevcem, govornikom pri odprtem grobu in kulturnemu društvu Veržej.
Posebna hvala častni straži Zveze borcev in mojstru Mulcu ter za odigrano Tišino.
Vsem in vsakemu posebej še enkrat — hvala.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi.

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, tašča, stara mama in prababica

Neža Kuronja

roj. Hari
iz Panovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.
Panovci, 9. 5. 1990

Žalujoči: vsi njeni

Kako je dom naš prazen,
odkar v njem te, draga mamica, ni,
odšla si k večnemu počitku,
zaprla za vedno si oči.

24. maja bosta minili 2 leti bridke žalosti, odkar nas je za vedno zapustila naša ljuba mamica, hčerka, botrca in sestra

Olga Cug

roj. Temlin
iz Doline

Hvala vsem, ki se je še spominjate in prižigate sveče na njenem preranem grobu.

Žalujoči: sinek Dejan, hčerkica Jasmina, mama, oče ter sestra in brat z družinama

---

ZAHVALA

Boleče in brez slovesa nas je po kratki bolezni zapustil naš dragi mož, oče in dedi

dr. Jože Antonič

zdravnik spec. splošne medicine
iz Lendave

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali za cvetje in sv. maše ter jih v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.
Posebna hvala osebju Zdravstvenega doma Lendava, g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.
Lendava, 9. maja 1990

Žalujoči: žena Hermina in hčerka Vlasta z družino

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustila

Verona Korošec

roj. Dravec
iz Nedelice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste jo pospremili na zadnji poti.
Hvala gospodu župniku za obred, pevcem, govorniku in organistu nici Mariji.
Vsem — hvala!

Žalujoči: sinova Ignac in Tone z družinama iz Kanade ter drugo sorodstvo

---

Pomlad je na vrt prišla,
sedla na rožna tla in
jokala, ker tebe ni.
Oh, kako je hiša prazna,
odkar več tebe ni.
Prej domača in prijazna,
zdaj samotna, otožna tam stoji.

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je 10. maja 1990 zapustil naš dragi mož, oče, tast in stari oče

Jože Cipot

iz Polane 48

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence, nam kakorkoli pomagali, darovali v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo g. Balažicu za pogrebno slovesnost, pevcem žalostink iz Polane in Puconec, družini Franca Barbariča iz Polane, gasilcem za spremstvo pokojnika na njegovi zadnji poti, govornikoma KS in TMP Murska Sobota, društvu upokojencev in združenja borcev ter godbi na pihala.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Irma, sin Branko z ženo Vido in vnuk Andrej

Povej nam, mož in oče dragi,
zakaj odšel si v grob prerani?
K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje pozabljeno
ne bo.

ZAHVALA

V 51. letu nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož in skrbni oče, tast, brat, svak, bratranec, boter, stric in dober prijatelj

Avgust Legen

upokojenec
iz Lipovec 86

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, znancem in botrini, ki ste nam izrekli sožalje, priskočili na pomoč v najtežjih trenutkih ter vsem, ki ste darovali vence, cvetje in za sv. maše.
Posebna hvala zdravstvenemu osebju soboške bolnišnice in osebju Zdravstvenega doma Beltinci, g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma GD Lipovci in DO Mlinopek M. Sobota za izrečene ganljive poslovilne besede ter sodelavcem iz Mlinopeka za cvetje in vence.
Iskrena hvala sodelavcem DO Mura M. Sobota, ki ste nam izrekli sožaje in darovali vence, vsem iz gasilskega društva in drugim, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

Žalujoči: žena Matilda, sin Daniel, hčerka Danica z možem Antonom, sestra Marija z družino, drugo sorodstvo in vsi, ki so ga imeli radi

---

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Po dolgotrajni bolezni nas je v 68. letu starosti za vedno zapustila draga žena, mama in babica

Verona Šoštarec

roj. Špolar
iz Tropovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, prijateljem, sorodnikom in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.
Posebna zahvala osebju kirurškega oddelka v Murski Soboti, posebno dr. A. Norčiču in patronažnim sestram na obisku na domu. Zahvaljujemo se tudi g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma za poslovilne besede, gasilskemu društvu iz Tropovec, pogrebništvu Kampuš iz Gornje Radgone in kolektivu Diane.
Hvala vsem, ki ste ji darovali vence, cvetje in svete maše ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti in jo ohranili v lepem spominu. Naj ji bo lahka domača zemlja.
Tropovci, 5. 5. 1990

Žalujoči: mož Štefan, sin Štefan, hčerke Marija, Slava, Vera ter Cvetka z družinami

Življenje tvoje bilo je težko,
za vse si skrbel,
le zase časa nisi imel,
a v naših srcih boš večno živel.
Hvala ti za vse!

V SPOMIN

24. maja mineva deset let, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Franc Koren

iz Beltinec

Hvala vsem, ki ste ohranili spomin na njega.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

Marije Šinkec

roj. Cigut
iz Moravskih Toplic

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala g. duhovniku in pevcem za žalostinke.

Vsi, ki smo jo imeli radi

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
šopek rož mi prinesite in
večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je tiho in brez slovesa zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

Anton Vereš

iz Ižakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in za sv. maše, nam pa izrekli sožalje ter v najtežjih trenutkih slovesa sočustvovali z nami. Posebej se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku Prši za besede slovesa. Lepa zahvala kolektivu Avtoparka Pomurje, NK Ižakovci, kolektivu Tesarstva Rudija Poredoša, obratu oblačila Mura.

Še enkrat hvala vsem, ki ste se udeležili pogreba.

Žalujoči: žena Julijana, sinova Štefan in Anton z družinama, hčerka Olga z Renato in vsi, ki so ga imeli radi

---

ZAHVALA

Mirno in tiho, kot je živela, je po 6-mesečni težki bolezni v 72. letu starosti zaspala v Gospodu moja draga žena, mama in omama

Marija Györek-Marika

iz Murske Sobote

V globoki žalosti se zahvaljujemo g. župniku domače fare in bivšemu g. župniku bogojinske fare g. Gjuranu za tolažilne besede iz evangelija in pevcem za ganljive pesmi slovesa.
Posebej se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam ob težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli izraze sožalja, darovali vence in cvetje ter za sv. maše v njen spomin ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.
Zahvaljujemo se g. Farkašu za ganljive besede slovesa v imenu krajanov. Prisrčna hvala osebju intenzivne nege kirurškega oddelka bolnišnice M. Sobota in osebju intenzivne nege doma oskrbovancev za pomoč med njeno težko boleznijo.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala.

Murska Sobota, 5. maja 1990

Žalujoči: mož Jožef, sinova Jože in Pavel z družinama, brata Štefan in Franc z družinami ter drugo sorodstvo

---

Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.

V SPOMIN

20. maja je minilo najbolj žalostno leto, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustila naša najdražja hčerka in sestra

Sandra Kavaš

iz Černelavec

Kako je hiša prazna, odkar tebe v njej več ni. Bila je prej tako prijazna, zdaj otožna, tuja se nam zdi. Tam, kjer si, Sandra, zdaj ti, kjer zdaj počivaš, ni svetlobe, ne luči, le vetrič okrog groba piha in sprašuje, zakaj naše drage Sandre več med nami ni.
Hvala vsem, ki se je še spominjate, postojite ob njenem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči: vsi, ki smo te imeli radi

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Po daljši in težki bolezni nas je v 88. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Štefan Viner

iz Martinja 42

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje in maše ter nam izrekli iskreno sožalje.
Posebna hvala g. župniku Camplinu in pevcem za odpete žalostinke.
Vsem — iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Utihnil je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so sledovi tvojih pridnih rok
in spoznanje, da se nikoli več
ne vrneš med nas.

ZAHVALA

Veliko prerano, komaj v 57. letu starosti je prenehalo biti plemenito srce dragega očeta in moža

Karla Krančiča

iz Puconec

Ob boleči, nepričakovani izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.
Lepa hvala tudi kolektivu Mesne industrije iz Murske Sobote, duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavniku KS tov. Nemcu. Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Puconci, 7. 5. 1990

Žalujoči: žena Ibolka, sin Štefan z Lidijo ter drugo sorodstvo

---

Dom je prazen, dom je tih,
tebe, draga mama, ni,
da bi skupaj še bili.

ZAHVALA

Po kratkotrajni bolezni nas je v 78. letu starosti za vedno zapustila naša draga tašča in stara mama

Marija Krančič

roj. Škrilec
iz Puconec

Iz srca se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem ter znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje in nam v težkih trenutkih stali ob strani.
Hvala tudi g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS tov. Časarju.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.
Puconci, 8. 5. 1990

Žalujoči: snaha Ibolka, vnuk Štefan z Lidijo ter drugo sorodstvo

---

Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 27. maj, ko si nas moral za vedno zapustiti, naš dragi mož, oče in brat

Štefan Berglez

iz Šalamenec

Nikoli ne boš zvedel, kako pusto in težko je brez tebe. Grenka je resnica, da se nikoli več ne vrneš. Ostali so le sledovi tvojih pridnih rok. Hvala vsem, ki se ga spominjate in prižigate sveče.

Žalujoči: vsi njegovi najdražji

Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s tabo je bilo tako lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.

V SPOMIN

22. maja je minilo 5 žalostnih let, odkar nas je zapustil naš ljubi mož, oče, dedek, brat in stric

Aleksander Žilavec

iz Lucove 3

Odšel si tja, kjer ni več trpljenja in ne bolečin. Za teboj ostaja velika praznina v naših srcih.
Hvala vsem, ki mu prižigate sveče ali z lepo mislijo nanj postojite ob njegovem tihem domu.

Žalujoči: žena Gizela, hčerka Sidonija, sinova Ernest in Vili z družinama ter brat Ludvik in sestra Emilija z družinama

---

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dober mož, oče, stari oče, brat in svak

Deži Bagola

iz Beznovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in denar za druge namene, nam pa izrekli sožalje in v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami. Posebej se zahvaljujemo osebju pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. duhovniku za ganljiv obred, pevcem žalostink, gasilcem in govornikom, GD, društvu upokojencev in Zvezi borcev. Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: žena Marija, sin Feri z ženo Gizelo, hčerka Slavica z možem Lovrom, vnuki Gorazd, Tadeja, Lara, Sara, Eva, sestri Hermina in Šarika, svak Jože in svakinja Jolanka z družinami ter drugo sorodstvo

---

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, tašča, babica, prababica in sestra

Cecilija Čuk

iz Čepinec

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, posebno sosedi Mariji, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, ter vsem, ki so drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, tov. Zorki za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu, AP M. Sobota in Alpetourju Škofja Loka.
Iskrena hvala dr. Potočnikovi in medicinskemu osebju kirurškega oddelka v Rakičanu za vso skrb in pomoč med njeno boleznijo.

Vsem — iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

11. študijsko srečanje novinarjev v podjetjih Slovenije

radenci 25 - 26. maja 1990

Radenska generalni pokrovitelj

Jutri dopoldne se bodo v Radencih začeli Voljčevi dnevi, srečanje novinarjev v podjetjih. Letos bo to že enajsto srečanje, ki bo namenjeno izobraževanju in seznanjanju s sodobno novinarsko tehnologijo. Med posebnostmi lahko omenimo, da bo že v petek med kolege prišel tudi Milan Pavić, predsednik gospodarske zbornice Jugoslavije, ki bo spregovoril o aktualnem gospodarskem trenutku v Jugoslaviji. Popoldanski delavnik bo namenjen novinarski delavnici, jeziku v glasilih in stikom z množičnimi mediji, model obveščanja v podjetjih pa bo predstavil gost iz Francije, gospod Poisson. Zbranim bo povedal, kako deluje informiranje v firmi Renault.

Sobotni program bo namenjen informiranju v sodobnem podjetju in kolektivnim pogodbam.

Podelili bodo tudi tako imenovane Voljčeve nagrade novinarjem za posebne dosežke pri informiranju.

D. L.

LJUTOMER: Več kot 800 mladih pevcev je z njihovega skupnega nastopa na Miklošičevem trgu proti Domu kulture pospremila godba na pihala. Na letošnjem že 43. občinskem pevskem festivalu se je predstavilo 18 otroških in mladinskih pevskih zborov z vseh šol v občini. Vsakoletni pevski praznik v Ljutomeru daje mladim priložnost, da vsem, ki imajo radi pesem in mladost, pokažejo, kaj so delali med šolskim letom, pesem iz njihovih grl pa je prijetna popestritev za ljutomersko mestno monotonost. Lidija Kosi

NEJASNI PREDPISI POSPEŠUJEJO SPORE

Na OS ZSS v Murski Soboti pretresali poročilo sodišča združenega dela — nekvalificirani delavci podvrženi odpustom — Kako s Temeljem?

Število spornih zadev iz delovnih razmerij, med katerimi prevladujejo denarne terjatve, se v soboški občini nenehno povečuje. To velja v prvi vrsti za spore glede osnov in meril za delitev osebnih dohodkov, tem pa sledijo odškodninski zahtevki zaradi nesreč pri delu. Na sodišču združenega dela v Murski Soboti ugotavljajo, da je vzrok za pravdanje predvsem v dokaj nejasnih in včasih dvoumnih določilih posameznih predpisov, ki se pogosto spreminjajo ali dopolnjujejo, so preštevilni in preobsežni.

To so med drugim poudarili na seji predsedstva občinskega sveta Zveze svobodnih sindikatov Murska Sobota, ko so razčlenjevali razmere na tem področju. Najbolj značilni a tudi najbolj boleči so spori glede prenehanja delovnega razmerja. V 12 primerih je bil vzrok za izrek te najhujše disciplinske kazni neopravičen izostanek z dela, v devetih zadevah je šlo za nezakonito razpolaganje z družbenim premoženjem, v štirih primerih zaradi prihoda na delo v vinjenem stanju oziroma uživanja alkoholnih pijač med delom, v treh zadevah so ugotovili zlorabo pooblastil in nevestno delo, v enem primeru odklonitev del in nalog, v treh primerih pa je šlo za druge najhujše kršitve delovne obveznosti. Zanimivo je, da je bil kar v 15 primerih izrečen najstrožji disciplinski ukrep nekvalificiranim ali polkvalificiranim delavcem, v 13 zadevah kvalificiranim in visokokvalificiranim delavcem, le v štirih primerih pa je ta kazen doletela tudi delavce s srednjo in visoko izobrazbo. Praviloma so imele večje število teh sporov v večjih delovnih kolektivih in delovnih skupnostih.

V razpravi so se dotaknili tudi razmer v podjetju Temelj Cankova, ki so že nekaj časa zelo težavne in so tik pred stečajem. Ta 71-članski kolektiv je imel lani 950 tisoč dinarjev izgube, v prvem četrtletju letos pa se je ta dvignila še za 600 tisoč dinarjev. Denarja in dela ni, vsak dan pa je 10 do 15 delavcev na bolniškem. Ob veliki nedisciplini je seveda upravičeno vprašanje nadaljnje usode teh delavcev. Vodstvo občinskega sindikata v Murski Soboti se je zavzelo, da se ustanovi poseben odbor delavcev v cankovskem Temelju, da družbenopolitična skupnost zagotovi dovolj sredstev za mesečne osebne dohodke v aprilu oz. za izplačilo zajamčenih OD, pri čemer teh sredstev ne bi smeli porabiti drugi upniki v stečajnem postopku.

Milan Jerše

Konec tedna so bili Slovenski krščanski demokrati v gosteh pri bavarski Krščansko-socialni uniji, podružnici v Ingolstadtu. Z naše strani so sodelovali trije: Mariborčana Janez Gajšek in Branko Belcar ter dr. Jože Magdič. V Ingolstadtu so jih sprejeli: predstavnik mladih krščansko-socialnih politikov Jürgen Brand, drugi župan gospod Amler in gospod Regensburger, ingolštadski poslanec v bavarski deželni vladi. Bavarski politiki so izrazili objektivno zanimanje za Slovenijo in Pomurje, ki sta zdaj na potezi, saj želijo imeti naše predloge o političnem in gospodarskem sodelovanju. Njuno uradno pisno posredovanje bo imelo pri njih pozitiven odmev. V drugi polovici avgusta bodo ingolštadski krščansko-socialni politiki vrnili obisk. Vidno so izražali svoje zadovoljstvo, da imajo za pogovornega partnerja tudi slovenske krščanske demokrate.

Foto: Walter Schneeweis

Dan mladosti v KS Park

25. maja, ob 16. uri bo na igrišču pri Osnovni šoli Dane [illegible] Murski Soboti zanimiva prireditev, ki jo organizirata Krajevna [illegible] in sekcija žena. Osnovnošolci bodo prikazali različne veščine, predstavili se bodo malčki iz vrtca, odigrali bodo nogometno tekmo med krajani te [illegible] krajevne skupnosti in učenci prve osemletke, se pomerili v vlečenju vrvi, [illegible] manjkal tudi srečelov, medtem ko bo za jedačo in pijačo poskrbljeno. [illegible] biček s te prireditve v čast dneva mladosti bo šel v dobrodelne namene, [illegible] bolnike s cerebralno paralizo.

M. J.

BAKOVČANI NA MADŽARSKEM

Učenci bakovske osnovne šole so gostovali v Koszegu na Madžarskem [illegible] se z učenci tamkajšnje šole pomerili v nogometu in rokometu. Nogometno [illegible] čanje se je končalo neodločeno 3:3. Rokometaši Bakovec pa so na [illegible] 7 ekipami osvojili prvo mesto.

Rokometne selekcije učencev osnovnih šol so končale z letošnjim [illegible] njem, za prvaka Slovenije. Ekipa pionirk, ki jo je vodila Vida [illegible] tretje mesto. Enako uvrstitev pa so dosegli tudi pionirji, ki jih vodi [illegible]

V Bakovcih je bilo pomursko tekmovanje v rokometu. Sodelovali so [illegible] ski prvaki. V nadaljnje tekmovanje se je uvrstila ekipa mlajših pionirjev [illegible] Radgono, Črenšovci in Razkrižjem. Rezultati — Bakovci : Radgona [illegible] Ra- križje : Črenšovci 2:8, Razkrižje : Bakovci 12:2, Črenšovci : Radgona [illegible] J. R. križje : Radgona 4:10 in Bakovci : Črenšovci 9:6.

NAMIZNI TENIS

RADGONA ZA OBSTANEK

Pomurski ekipi v prvi A republiški ligi na gostovanju v Novi Gorici [illegible] bljani nista blestel, saj sta iztržili le eno zmago. Soboča ni so premagali [illegible] in visoko izgubili s premočno Olimpijo, ker so bili vsi igralci dokaj [illegible] ni za igro in se pred zadnjim kolom nahajajo na tretjem mestu. Radgončani, [illegible] jim gori pod nogami, so zelo važno tekmo v Novi Gorici tesno izgubili [illegible] morali v soboto v zadnjem kolu proti Ingradu oziroma Strojni [illegible] zmagati, če želijo obdržati osmo mesto, ki jim zanesljivo zagotavlja [illegible] ligi. M. U.

LENDAVA

VSI SO ZMAGALI

Gostitelji 3. športnega srečanja pomurskih šol s prilagojenim programom, lendavski šolarji, so za to priložnost pripravili tudi prisrčen kulturni program.

Kaj bi bilo, če bi morali vsi otroci hoditi v tako imenovane redne [illegible] šole, če torej ne bi bilo osemletk s prilagojenim programom, ki so namenjene [illegible] žje telesno in duševno prizadetim šolarjem? Potem bi se le-ti velik[illegible] odrinjene, manjvredne, zapostavljene ... Večina bi jih bila tudi m[illegible] mi učenci, ker pač ne bi mogli enakovredno slediti pouku z drugimi [illegible] »posebnih« šolah pa je to čisto drugače. Tam jih je večina uspešnih, ker [illegible] usposabljajo s posebnimi, njim prilagojenimi metodami učenja in delovn[illegible] usposabljanja. Ampak starši teh otrok vseeno neradi pristanejo na to, da [illegible] vpišejo v takšno šolo. Ko pa jo otroci že obiskujejo, se lahko vel[illegible] njimi veselijo številnih uspehov, ki jih drugače ne bi dosegli. Tako [illegible] kli, da so na **3. srečanju šol s prilagojenim programom,** ki je bilo pr[illegible] **Lendavi,** v okviru katerega so dali poseben poudarek športnemu [illegible] tako rekoč vsi zmagali.

»Namen tega našega tradicionalnega srečanja pa je bil predvsem [illegible] po humanizaciji telesne vzgoje, utrjevanju znanja in psihomotoričnega [illegible] otrok. Seveda je bila to tudi priložnost, da se srečamo učitelji in [illegible] skih osemletk s prilagojenim programom in se v sproščenem vzdu[illegible] mo, kako doseči celostnejšo obravnavo naših otrok ter prispevati [illegible] sni, duševni in socialni rehabilitaciji,« nam je o tem srečanju med [illegible] dala učiteljica šole gostiteljica, Slava Donkova. In res je bilo tako!

Jozef [illegible]

SREČANJE PARAPLEGIKOV POMURJA

Ob soboškem jezeru je bilo športno srečanje paraplegikov Pomurja. Pomerili so se v atletiki (disk, kopje, krogla), streljanju z zračno puško in ribolovu. V atletiki je zmagal Matija Merklin pred Milanom Bogatajem in Jožefom Francem; v streljanju je bil najuspešnejši Slavko Dunaj pred Jožefom Francem, Francem Borovnjakom in Jožetom Magdičem. V ribolovu je osvojil prvo mesto Jože Magdič pred Slavkom Dunajem, Francem Stanjkom in Marijo Magdičevo.

FM — NJ

VERŽENCI SO ÓPET VERŽENCI

Že dugo let si v Veržeh mesca majnika kaj zmislijo pa odovlejo. Najrojši so meli fünkešnce pa so te lidi cahekali na tisti travnik ka bi vidli kak še tan vsakšo leto ftoten najlepšen mesci vleti tistih petnajst ali dvajsti totih rož vun z zemle pogledne. Negda je bilo drgači: tajto dol prta krapenskemi je bilo totega časa fse belo od fünkešnc. Tak kak je bilo fčosih tüdi fse plovo od lena, ki je tak lepo plovo cveja kak morje. Te pa so se prešli Verženci negda v len kopat, ka bi se malo ohlodili pa tüdi mujli. Po tisten kopaji so meli krvove kolna. Tak so negda pač stori lidje pravili.

Letos pa je bilo te resen drgači. Verženci so -- kak zgleda -- ópet grotali Verženci, ven so zodjo nedelo napravili nekaj kaj je prijin najbole duma. Se provi, bika so vlekli ftüren ka bi poposa tisto nemarno trovo. Tak je te bilo. Vlekli so tisto živinče, ki pa je bilo bole jünec kak bik. Dosti verženskih tikvi pa vesničarskih kebloč je to kcoj gledalo pa se smejolo. Meli pa so potli na volo kvasenice pa krapce, čiglih so bili to navodni pa žmahni kropci, ven je glovna stvor pr toti jedi **soleni krop** pa še te malo hedinske mele, sira pa vrhja kcoj.

Kaj bi bilo, če bi drugo leto ob toten cajti šli Verženci še dale, pa bi, zaj kak nega več šicarof, prčakale cesára nekakšne mažuretke. Paj, to bi se gledalo! Pa ste že gdo čüli kak so negda sveta verženski šicari cesára prčakali? Če še ne vete, te hitro koga pitajte, ka nede to s spomina ftahnolo.

NARCISNA NEDELJA

Turistično društvo iz Veržeja je minulo nedeljo pripravilo že 24. praznik narcis. V kulturnem programu so nastopili domači in ljutomerski tamburaši, cvenski folkloristi in oktet iz Veržeja, v šaljivih igrah pa so se pomerile ekipe turističnih društev Bučkovec, Železnih Dveri in Veržeja. Osrednja točka programa je bila vleka bika na türen, zvečer pa so izbrali še mis narcis. Letošnja je postala domačinka Ksenija Šonaja in Verženci so še posebej veseli, da so »najlepšo narciso« obdržali doma.

Glasbe, petja in plesa ni manjkalo. Piko na i so dodali tamburaši, ki so iz svojih majhnih instrumentov izvabili za vsako uho prijetne zvoke.

Varuh narcis — leščeček je brezdelno posedal. Njegov malce otožen obraz pa govori, da je teh dišečih, belih cvetk vedno manj.

Kjer se igra, se običajno tudi pleše. Z verženso tikvo sicer malo težje, pa vendar še vedno lažje, kot se z njo spustiti po Muri.

Meh za smeh so v Veržeju [illegible] njale šaljive igre bučkov[illegible] domačega in turističnega dru- štva iz Železnih Dveri. S[illegible] gor ali dol, klobase na [illegible] vrvici pa ni bilo tako eno[illegible] hitro pojesti.

Lidija K[illegible]

Foto: Nataša Juhon[illegible]